

VPIS V 1. RAZRED – 1979/80

OSNOVNE ŠOLE NOVO MESTO

obveščajo,
da bo vpis v prvi razred osnovne šole za šolsko leto
1979/80 po naslednjem razporedu:

TOZD OSNOVNA ŠOLA BRŠLJIN:

- v sredo in četrtek, 20. in 21. septembra 1978, od 8. do 17. ure
- v petek, 22. septembra 1978, od 8. do 12. ure

TOZD OSNOVNA ŠOLA GRM:

- v sredo, četrtek in petek, 20. in 21. ter 22. septembra 1978, od 8. do 17. ure.

TOZD OSNOVNA ŠOLA JANEZ TRDINA STOPIČE:

- v torek, 26. septembra 1978, od 8. do 17. ure
- na podružnici Dolž: v ponedeljek, 25. septembra 1978, od 8. do 12. ure
- na podružnici Podgrad: v ponedeljek, 25. septembra 1978, od 13. do 17. ure

TOZD OSNOVNA ŠOLA KATJA RUPENA:

- v sredo, četrtek in petek, 20., 21. in 22. septembra 1978, od 8. do 17. ure
- na podružnici Mali Slatnik: v torek, 26. septembra 1978, od 10. do 17. ure

TOZD OSNOVNA ŠOLA MILKA ŠOBAR–NATAŠA:

- v ponedeljek in torek, 25. in 26. septembra 1978, od 8. do 17. ure
- na podružnici Birčna vas: v ponedeljek, 25. septembra 1978, od 13. do 17. ure.

Vsaka šola bo vpisovala otroke svojega šolskega okoliša (TOZD Osnovna šola Katja Rupena tudi otroke iz ulic Majde Silc in Ragovske), rojene 1972 in pogojno otroke, rojene do 30. 6. 1973. Starši naj prinesejo k vpisu otrokov izpisek iz rojstne matične knjige.

„NOVOTEHNA“ trg. podjetje na debelo in drobno p.o. Novo mesto, Glavni trg 11 Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela, oz. naloge

POSLOVODJE ZA VODENJE TRGOVINE V NOVI MESTU

Pogoji:
VK poslovođa ali KV prodajalec železninsko-tehnične stroke, sposobnost vodenja trgovine, poizkusno delo tri mesece.

2 KOMISIONARJEV za delo v engros skladišču v Bučni vasi

POGOJI: KV prodajalec, 2 leti delovnih izkušenj v stroki,
poskusno delo 1 mesec.

Kandidati naj pošljejo pismene prošnje v roku 15 dni po
objavi na naslov podjetja.

ISKRA, Industrija elementov za elektroniko, TOZD Uporovni elementi Šentjernej

objavlja prosta dela in naloge

OBRATOVNIH ELEKTRIČARJEV

Pogoja:
– poklicna šola, obratni električar
– 1 leto prakse

Pismene prijave pošljite v roku 10 dni po objavi na naslov:
ISKRA IEZE LJUBLJANA, TOZD UPOROVNI ELEMENTI
Šentjernej, 68 310 ŠENTJERNEJ, kadroviski oddelek.
Kandidati bodo o rezultatih razpisa obveščeni v roku 60 dni.

Odbor za medsebojna razmerja OZD Avtopromet, gostinstvo in turizem „GORJANCI“ NOVO MESTO – STRAŽA vabi k sodelovanju za dela in naloge:

1. AVTOMEHANIČAR – več delavcev
2. AVTOKLEPAR – več delavcev
3. ELEKTRIKAR – vzdrževalec naprav v hotelu.

Pogoji:

1. kvalificiran avtomehaničar z odsluženim vojaškim rokom in s prakso na tovornih motornih vozilih in avtobusih,
2. kvalificiran avtoklepar z odsluženim vojaškim rokom in s prakso na večjih vozilih,
3. kvalificiran električar s prakso na vzdrževanju naprav za potrebe hotela in z odsluženim vojaškim rokom.

Osební dohodek po pravilniku o osnovah in merilih za
delitev sredstev za osebne dohodke.

Kandidati naj dostavijo pismene ponudbe v splošni oddelek
podjetja v Straži in naj po možnosti pridejo na spoznavni
razgovor. Rok: do zasedbe del in nalog.

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

PIVOVARNA UNION Ljubljana
TOZD Skladišče in proizvodnja
„HMELJNIK“, Novo mesto
o.sub.o.

objavlja prosta dela in naloge:

1. RAČUNOVODJA 2. VODJA PRODAJNEGA SKLADIŠČA KRŠKO 3. VODJA ENOTE VINOGRADNIŠTVO – KLETARSTVO

Pogoji:

pod 1.:

Delovno mesto je odrpoto za določen čas do 28. 2. 1979 za
sestavo zaključnega računa.

pod 2.:

Končana šola za trgovske delavce s triletno prakso, odslužen
vojaški rok, dvomesečno poskusno delo.

pod 3.:

Višja strokovna izobrazba kmetijske ali ekonomske smeri, 4
leta delovnih izkušenj, organizacijska sposobnost, 2-mesečno
poskusno delo.

Delo pod 2 in 3 se združuje za nedoločen čas s polnim
delovnim časom. Vloge sprejema kadrovska služba TOZD
Hmeljnik, Ločna 22 a, Novo mesto, 15 dni po objavi.
Odgovor bo poslan v 15 dneh po poteku razpisnega roka.



BEOGRADSKA BANKA TEMELJNA BANKA LJUBLJANA

Komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA

prosta dela in naloge:

BLAGAJNIKA DINARSKO VALUTNE BLAGAJNE ZA PE NOVO MESTO

Pogoji: srednješolska izobrazba ter 2 leti ustreznih delovnih
izkušenj.

Prijave z dokazili pošljite na naslov:
Beogradska banka – Temeljna banka
Ljubljana, Titova 40, v 8 dneh po dnevu objave.

ŠOLSKI CENTER KRŠKO. ponovno

objavlja
prosta dela in delovne naloge

TAJNIKA – TAJNICE

Pogoji: ustrežna srednješolska izobrazba (ekonomski, admi-
nistrativni tehnik...), brezhbirno znanje strojepisja, nekaj let
izkušenj v administraciji.

Kandidati – kandidatke naj pošljejo vlogo in pismena
dokazila o strokovni usposobljenosti na naslov: Šolski center
Krško in to v štirinajstih dneh po izidu objave.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v petnajstih dneh po
zaključnem roku za prijavo.

OZD „SPOŠNO MIZARSTVO KRŠKO“ – Komisija za socialno-kadrovske zadeve razpisuje prosta dela in naloge:

1. FINANČNEGA KNJIGOVODJA – za Skupne
službe Krško
2. MATERIALNEGA KNJIGOVODJA – za obrat
Kostanjevica
3. OBRATOVNEGA KNJIGOVODJA – za Skupne
službe Krško
4. VEČ NK DELAVCEV za pomožna dela in
priučitev – za obrat Krško

POGOJI:

- pod 1.: ESS ali druga srednja šola ustrežne smeri in 3 leta
delovnih izkušenj. Poskusno delo tri mesece.
- pod 2. in 3.: ESS ali druga srednja šola ustrežne smeri in 1
leto delovnih izkušenj. Poskusna doba tri mesece.
- pod 4.: dokončana ali nedokončana osnovna šola, poskusna
doba 1 mesec.

OD po samoupravnem sporazumu. Objava velja do zasedbe.
Pismene prijave pošljite v 15 dneh na naslov:
Splošno mizarstvo Krško, Komisiji za soc.-kadrovske za-
deve.
Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v roku 15 dni po
zaključku razpisa.

PROJEKTIVNI BIRO REGION – BREŽICE

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu
razpisuje prosta dela in naloge

2 PROJEKTANTOV – OBDELOVALCEV (grad- bena smer)

z naslednjimi pogoji:
– tehnik – gradbene smeri,
– praksa žazelena.

OD po samoupravnem sporazumu o delitvi sredstev za
osebne dohodke in za skupno porabo. Preizkusna doba 3
mesece.

Vlogo in dokazila pošljite v 15 dneh po dnevu razpisa na
naslov: Projektivni biro REGION, p.o. Brežice, Crsta prvih
borcev 11, 68250 Brežice.

LICITACIJA

UPRAVA JAVNE VARNOSTI
Novo mesto
razpisuje
JAVNO LICITACIJO

za prodajo rabljenih motornih vozil in druge opreme:

- osebni avtomobil Z 101 (v nevoznom stanju)
- 2 osebna avtomobila Z 101
- 2 osebna avtomobila Z 750
- kombi IMV 1600/S (marica)
- 4 mopedi (50 ccm) z dvema prestavama
- 6 fotoaparatorov, 6 pisalnih strojev, 1 električni
računski stroj, 1 radio aparat, 2 električna
vrtalna stroja, fotografski povečevalnik in hišna
govorna naprava.

Licitacija bo v soboto, 23. 9. 1978, ob 8. uri na sedežu UJV
Novo mesto, Jerebova 1.

Ogled vozil in opreme je mogoč pred licitacijo.

Vsi zainteresirani morajo pred začetkom licitacije položiti 10 %
varščino od izklicne cene.

Prometni davek in ostale dajatve v zvezi s prenosom plača
kupec.

Družbeni in zasebni sektor sta pri licitaciji enakopravna.

INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL NOVO MESTO

TOZD TOVARNA AVTOMOBILOV
Novo mesto

objavlja

LICITACIJO

za odprodajo naslednjih stavb:

1. Trdinova 35, izklicna cena 15.000.— din
2. Trdinova 44, izklicna cena 20.000.— din
3. Trdinova 47, izklicna cena 25.000.— din
4. Trdinova 46, izklicna cena 20.000.— din
5. Trdinova 40, izklicna cena 5.000.— din

Stavbe se morajo v osmih dneh po opravljeni licitaciji
porušiti in material odstraniti.

Licitacija bo 18. septembra 1978 ob 9. uri v prostorih stavbe
na Trdinovi 46 za družbene organizacije, v primeru neuspele
licitacije pa ob 10. uri istega dne licitacija za zasebnike.



Pletenina

Odbor za delovna razmerja
„PLETENINA“
– tovarna trikotajnih izdelkov,
Ljubljana, Zaloška 14,
objavlja prosta opravila in naloge
v obratu SODRAŽICA:

1. MEHANIKA II 2. KUCHARICE

Pogoji: poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še
naslednje pogoje:

- pod 1.:
– KV finomehanik ali strojni ključavničar
– dve leti prakse
- pod 2.:
– KV kuharica z dveletno prakso ali
– priučena kuharica s petletno prakso

Poseben pogoj: za obe navedeni deli je delo v dveh izmenah.
Poskusna doba traja 3 mesece.

Prijave z dokazili sprejema splošni sektor „PLETENINA“,
tovarna trikotajnih izdelkov, Ljubljana, Zaloška 14, 15 dni
po objavi.

O izbiri kandidatov za objavljena opravila in naloge boste
obveščeni najkasneje 8 dni po zasedanju odbora za delovna
razmerja.

DELOVNA SKUPNOST STROKOVNIH SLUŽB SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI METLIKA

razpisuje prosta dela in naloge

STROKOVNEGA TAJNIKA KZS in SKUP. POSP.
KMET.

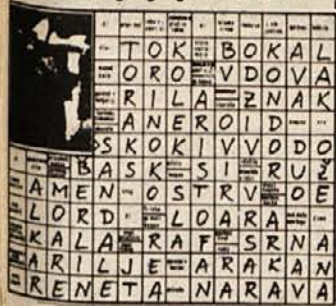
Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še nasled-
nje pogoje:

- imeti mora visoko ali višjo šolsko izobrazbo kmetijske,
gozdarske ali pravne smeri in 2 leti del. izkušenj
ali
srednješolsko izobrazbo kmetijske, gozdarske ali ekonomske
smeri in 5 let del. izkušenj
- Za opravljanje razpisanih del in nalog se zahteva moralno-
politična neoporečnost.

Prijave z dokazili o strokovni usposobljenosti sprejema Del.
skup. strok. služb SIS Metlika, Metlika, CBE 23, 15 dni po
objavi.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po zaključku
razpisa.

Rešitev prejšnje križanke



priglasite misli

Svoboda pomeni naložiti si odgovornost. Zato se je tako veliko ljudi boji.

G. B. SHAW

Ko je skušnjave konec, čednost ni več umetnost.

Danski pregovor

Najslabši način nepravičnosti je igrana pravičnost.

PLATON



d l	oglarška kočica	tiran	poglavar istama	dalm. ž. ime	d l	torino	reka v Angliji	vrsta papige	vrsta projekcije
orodje za čiščenje pluga					obzirnost				
stara lekarn. mera					ovalna skleda				
tanka kožica					izbica na ladji		organ vida		
portugal. agencija					klor apno žge		pritok savinje		
materina dušica					prvina				
d l	del ljubljane	borišče boksarjev novoroj. podjetje			razkošje romun. denarčnoga				
prarastanje gladine mor. vode					vrsta razglasa			osnova	mesto v alžiru
hebr. učenik					česka pritrdilnica	ž. ime afr. reka			fin. luka 'urku' kelovš. pri opatiji
jemanje življenja								mit. letalec aluminij	
prebivalci loč									spaka
razvijalec (tol.)									podložnik

VAŠA ZGODBA

Profesor krmi golobe

Profesor Bibavica je imel za seboj naporen dan. Zbudil se je slabe volje, potem pa se je nadaljevalo. Ura mu je zaostajala, tako da bi kmalu zamudil v šolo, kar se mu še ni pripetilo. V naglici je pozabil vzeti klobuk, na prehodu za pešce pa bi ga kmalu povozil nekdanji učenec Čebula. Tista „neznalica“, ki se ni mogel naučiti niti najpreprostejših dejstev, sedaj pa se petelini v takšem avtomobilu, da ga komaj vidiš od enega do drugega konca.

Čebula se mu je pri tem še galantno zarezal in komentiral: „Stric, vi pa kar peš v službo? Pazite na prehodih, da vas kaj ne butne!“ Za tem je še zahupal in že ga ni bilo več.

Bibavica je premišljal, kako je to življenje nepravilno. Poznal je na kupe dobrih, pridnih in marljivih učencev, ki v življenju niso prišli nikamor, večina barab in nepridipravov pa je uspelo vsaj na zunaj.

Končno je prišel do šole. Bil je malo poznejši kot po navadi, opazil je le še tista nepridiprava Petra in Toneta iz 3.b, ki sta smuknila za grm. „Spet, špricata šolo, barabi.“

Bibavica ni bil hudoben, še zdaleč ne, obsojal je tiste kolege, ki so si iz ocenjevanja ustvarili močno maščevalno orožje. Bil pa je pravičen, to se pravi pravično strogo.

Prišel je v razred ravno še ob pravem času, zamudil ni še nikoli. To pot pa bi ga ura kmalu spravila ob dober glas. Takoj ob prihodu je njegovo vajeno oko opazilo, da v razredu nekaj ni v redu. Šele mnogo kasneje je ugotovil, za kaj gre: v zadnji klopi ob oknu so kuhali hrenovke. Kaj takega pa še ne! Kavro, da, to je že doživel, hrenovk, tega pa še ne. To je višek nesramnosti! O tem bo poročal v zbornici in zahteval najstrožjo kazen. Ne zaradi maščevalnosti, zgolj zaradi reda in primera drugim.

Tudi drugo uro ni imel nič boljše sreče. Trije mulci v zadnjih dveh klopih so igrali poker. Če bi igrali tarok ali šnops, no, to bi še razumel, toda poker, kot v kakšnem „saloonu“ tam med kavboji. Kasneje je šlo malo bolje, a vseeno še narobe: v 4.c je dobil tisto barabo Lojzka z dansko pornografsko revijo. Gnusno, odurno, ni našel besed za takšno vulgarost! Še najbolj pa ga je prizadelo, ko sta v zbornici tista dva golobarca za kemijo in psihologijo kar planila po tisti gnusobi.

Končno, roko na srce, tudi njega samega je malo pretreslo. Kar z dvema naenkrat, pa še mulatka je bila ena. Še misliti si ni mogel, da ljudje počno tudi takšne packarije. Saj res, kje je že ostala ta reč, saj vendar mora imeti „corpus delicti“, če želi o tem poročati!

Po glavnem odmoru je bilo znosneje. Lumparije pa so se vendar vrstile ena za drugo. Na zemljevidu je našel šalji napis: „Naj bo oseka ali plimo, naš stari je prima.“

Le kaj so hoteli s tem reči? Vedel je, da ga za hrbtom kličejo Oseka, toda to vendar ni niti najmanj duhovito. Po kosilu bo šel na sprehod med polja, tam se bo še najbolj sprostil in spočil.

Dolgo je hodil po mestnih ulicah, nato po predmestjih, prišel je do prvih njivic, travnikov, polj. Hodil je po kolovozu, na levi je bil gozd, na desni polje. Misli so mu tavale od predmeta do predmeta. Tako ne gre več naprej, si je mislil, vsak dan moram prenašati toliko nesramnosti, da je že preveč. Zapletel se je v pogovor s starim znancom, kmetom Boštjanom. Kako lepo in preprosto živi. Sam svoj gospodar je, nihče mu ne more ukazovati niti ga zasmehovati.

„Kako bo kaj letina?“ je ob koncu še vprašal. „Slabo, slabo!“ je odgovoril kmet razoranega obraza in žaljavih rok, „preveč nam pobere davkarija pa cene so vsak dan višje.“ Potožil je še, da sta sinova v Nemčiji, hči pa v mestu in da ne ve več, za koga sploh se dela. Bibavica je vedel, da govori to bolj iz navade. Plosnila sta se, šel je še malo naprej ob robu gozda.

Končno ga je premagala utrujenost, poiskal si je večji kamen ob robu njive. Kamen je bil umazan od zemlje, verjetno so ga šele pred kratkim izkopali. Vzel je časopis iz žepa in ga razgrnil čez kamen. Ni ni se mogel udobno namestiti. Kakorkoli se je premikal, vedno ga je nekaj žulilo. Vstal je, pogledal kamen, imel je izboklino. Pogledal je bolje, bilo je podobno nosu. Malo je podrgnil s paličico, odkril je še usta in oči. Očitno je sedel na nekem kipu. Še malo bolje je počistil, iz blata se je vanj zazrl Zevs gromovnik.

Klasično vzgojeni profesor Bibavica je vztrepetal kot tisti ničvredneži v zbornici ob danski reviji. V mislih si je slikal Zevsa v mestnem muzeju, spodaj pa napis: Podaril mestnemu muzeju prof. Jakob Bibavica. Zevs je ožmil z obrazom k tlom, še prej ga je malo zamazal z blatom, da ga ne bi slučajno kdo našel, in se vrnil k Boštjanu.

Boštjan ga je vprašal: „Ze nazaj? Danes ste pa zgodnji!“ „Nekam utrujen sem, razen tega sem našel na vaši njivi nekaj pomembnega.“ „Kaj pa je takega?“ Stopiva k meni na kozarček domačega.“ Bibavica se ni branil pravega domačega žganja. Pil je zmerno, rad je imel dobro pijačo. Z Boštjanom sta se usedla k mizi, potem pa je Bibavica začel: „Zevs sem našel, pravega gromovnika!“

Boštjan je takoj zaslutit past: „O tem pa raje molčite, če ne, bo hudič.“ „Zakaj bi molčal, saj to je veliko kulturno odkritje! Oba bova zaslovela z njim.“

„Ne, iz tega lahko nastane samo nesreča, nesite ga v muzej, nikakor pa ne smete povedati, kje ste ga dobili.“ Profesor je obljubil, da bo storil, kakor sta se domenila, besede pa ni držal.

Zevs je dvignil dosti prahu, še najbolj pa prah po pisarnah. Bibavica je tako izgubil prijatelja, h kateremu se je rad zatekal v trenutkih utrujenosti. Kako je prišlo do tega? Kmalo po odkritju so razrili in zaplankali najboljšo Boštjanovo njivo. Postavili so napis: Arheološko nahajališče, potem pa je vse zamrlo. Denarja za raziskave ni bilo, njiva pa je bila neuporabna. Bibavico je pekla vest. Od takrat dalje raje hodi v mestni park krmiti golobe, k Boštjanu pa ga ni bilo več.

B. R.

Zakaj v SZ „trpijo“ ohišnice

Ministrov članek, iz katerega vejejo uradna sovjetska stališča

Po Biltenu – Sovjetske novice, ki ga izdaja poslaništvo Sovjetske zveze v Beogradu, povzemamo zanimiv prispevek o zasebnem podjetništvu v prvi deželi socializma, ki kaže, kakšne poglede imajo v Sovjetski zvezi na zasebno pubudo in osebno delo v gospodarstvu, zlasti še v kmetijstvu. Napisal ga je P. Ananiašvili, minister za finance Gruzijske SSR.

Temeljni zakon Sovjetske zveze in nedavno izdane republiške ustave krepjijo državno, kolhozno – kooperativno in osebno lastništvo ter lastništvo družbenih organizacij. Privatno lastništvo proizvodnih sredstev je že zdavnaj odpravljen, ker je zasnovano na izkoriščanju človeka po človeku. S tem v zvezi se vsiljuje vprašanje, ali je v Sovjetski zvezi možno zasebno podjetništvo. Je, če je zasnovano izključno na osebnem delu. Ustava dovoljuje zasebno dejavnost v obrtništvu, kmetijstvu in storitveni dejavnosti ter jo podpira celotno država z materialnimi jamstvi.

OHIŠNICA NE OGROŽA, MARVEČ POMAGA

Naj vzamemo za primer kmetijstvo Gruzije, kjer je najbolj razprostranjena individualna delovna dejavnost. Gruzijci kmet uporabljajo za ohišnice, na kateri se ukvarja predvsem s sadjarstvom in vrtnarstvom, zemljo, ki je v državnem lastništvu. Presežke pridelkov, ki jih ne porabi sam, proda državi ali zasebnikom. Tako je v letu 1977 nakupila država več kot

VAŠKA INTELIGENCA NE PLAČA DAVKA

Ljudje, ki imajo ohišnice, plačajo zelo malo davka – le poldrugo kopejko od kvadratnega metra. Več kot polovica uporabnikov teh zemljiških parcel pa je celo povsem oproščena plačevanju davka od zemljišča. To so invalidi iz velike domovinske vojne, delovni invalidi, starejši kmetje in vaška inteligenca. Kolhozi in solhozi dajo kmetom v obdelavo sadovnjake in vrtove, posodijo jim inventar in celo tovorne avtomobile za prevoz blaga na trg ali v odkupno postajo. Razen tega jim po ugodnih cenah prodajajo plemensko živino, sorte seme, živinsko krmo in umetna gnojila.



Sovjetski režiser Dovženko je s filmom „Zemlja“ 1929 prepričal ruske kmete, kako dobrodejna sta za državo petletni načrt in kolektivizacija posestev. Zdaj država spet dovoljuje zasebno gospodarstvo.

Razen v kmetijstvu poznamo za osebno podjetništvo tudi v nekaterih drugih dejavnostih, predvsem v obrti. V naši republiki že od pravadnih časov obstajajo obrti, kot so tkanje preprog, rezbarstvo, kamnoseštvo, izdelava mozaikov, izdelava okrasov iz srebra in bron, umetniško kovanje bakra in še nekatere. Tudi danes se s temi poklici ukvarja na desetisoče mojstrov – amaterjev. Sicer pa v Gruziji ni veliko poklicnih obrtnikov. Na 5 milijonov prebivalcev ima samo 2.000 ljudi obrtniške diplome.

Ob vsem tem pa je treba poudariti, da sovjetska država ne čuti resnejše ekonomske potrebe po obstoju in delu zasebnih gospodarstev po vaseh in obrtnikov v mestih, čeprav ne more zanikati koristnosti takega dela. Država je zaveznik vsakega poštenega delovnega človeka, neodvisno od tega ali dela v tovarni, na kolhozni zemlji, v ohišnici ali pa se doma peča z obrtjo.“

TROSTRELEC



Orožje bi ga bilo nedvomno na mestu ubilo, toda Ostrostrelec je bliskovito iztegnil roko in posrečilo se mu je, da je prestregel sekirno ročaj. Lučaj je bil tako silen, da mu je potegnilo roko visoko nad glavo. Tako je bil potreben samo uren zamah in že je tomahavk odletel nazaj proti sovražniku, ki se ni utegnil niti zganiti. Ostro orožje je zadelo Minga kakor strela z jasnega in zgrudil se je z zdrobljeno lobanjo. Prepadeni Indijanci so se zgnatili okrog njega, ta trenutek pa je izkoristil Ostrostrelec in se kakor veter zapodil v beg.

Stekel je naravnost proti jezeru, cela indijanska vojska pa za njim. Zagazil je v plitko vodo zaliva in čofotal po njej kakšnih sto korakov daleč, potem pa se je nenadoma spet pognal na breg in si utrl pot skozi grmovje. Pred njim je ležala precej gola, toda položna vzpetina. Moral jo je prečkati. Za njim so se zvižgaje usule krogle in puščice, toda nobena ga ni zadela in srečno je dosegel vrh. Tu je ležalo podrito drevo. Preskočil ga je, potem pa legel in se tesno stisnil k deblu. Velika truma Mingov je zarvela čezenj, a nihče ga ni opazil.



P

14. IX. '78

121 PRILOGA

PRAZNIK NOVOMEŠKE GODBE

Pisalo se je revolucionarno leto 1848. Parižani so, v februarški revoluciji nagnali kralja Luisa Philippa, v Avstriji pa je vrel proti Metternichovem absolutizmu. Janez Trdina, neprekosljivi kronist Dolenjske, je v svoj „Notes“ zapisal, kako je za pusta leta 1848 v Novem mestu trgovec Pilbach „igral v gostilni namakarjan izvrstno Metternicha z obširnimi žepi z milijoni“. Nekaj dni kasneje je pravi Metternich

zbežal z Dunaja. Med narodi habsburškega cesarstva so bile zahteve po svobodi in ustavnosti vse večje in vse bolj glasne. Ferdinand I. je bil prisiljen k popuščanju, odraz bolj lahke vladarske roke je bilo tudi ustanavljanje tako imenovanih „nacionalnih gard“. Kot gobe po dežju so rasle v vseh večjih krajih. Novomeška „narodna straža“ je štela do 140 mož, ki so bili razdeljeni na tri oddelke. Uniformirano meščansko gardo z godbo, dijaško legijo in meščansko četo.

Zapisali smo meščansko gardo z godbo. Leto 1848 je namreč prvo, ki v Novem mestu posredno omenja ponos vsakega kraja—mestno godbo na pihala. Novomeška mestna godba je potemtakem letos stara 130 let.

Člani novomeške „narodne straže“ in njeni godbeniki so bili oblačeni v civilne obleke, čez prsi so imeli široke belo-modro-rdeče trakove in prav take kokarde na klobukih. Spočetka so s puškami, ki jim jih je z italijanskega bojišča poslal general Radetzky, kar dan za dnevno korakali na Trate, travnik pri Čikavi. V mesto so se vračali s pesmijo in godbo. No, vnema za korakanje je vrle gardiste kmalu minila, godba na pihala pa je ostala. Uradno so jo ustanovili leta 1854, imenovala pa se je godba novomeške meščanske garde. Prya ohranjena fotografija novomeške godbe na pihala je mlajša samo 11 let. V ovalu stoji strumno naravnano nekaj čez 20 mož, tu so brki, uniforme, odlikovanja, bas je višji od vsake glave, za veliki boben so zataknjene činele. Dirigent je v belih hlačah, trak čez prsi je širši, možak z zalizci se strumno opira na palico, ki daje takt.

Novomeška godba meščanske garde je slovela daleč naokoli, pa še nekaj je posebej veselilo

Novomeščane. Ustanovili so jo prej kot Ljubljanci. Meščanska garda je po koncu prve svetovne vojne prenehala obstajati, z njo pa tudi godba. Danes že pokojni Polde Cigler se je leta 1973 takole spominjal novomeških godbenih razmer po propadu Avstro-Ogrske:

„Novoga mesta si brez godbe ni bilo mogoče zamišljati. Ob gmotni in moralni pomoči občine je polagoma spet oživela. Potem se je po sili razmer vdnjala temu ali onemu društvu ali organizaciji, žal nikjer za stalno. Vse je bilo nekako priložnostno, čemur pa se ni čuditi. Kdor je godbo posedoval, je moral skrbeti tako za notalije kot tudi za primerne uniforme in instrumente. Vendar se je godba nekako prežrla do druge svetovne vojne. Zlasti velik njen podpornik je bil, dentist Filip Ogriš. Med vojno je godba molčala, ob osvoboditvi pa so v Novem mestu na željo odseka za ljudsko prosveto ustanovili Prosvetno društvo, ki je imelo tudi godbo na pihala. Vodil jo je Tone Košiček, hkrati je bil tudi dirigent. Kakšnih posebnih uspehov pa godba ni dosegla, še posebno ne v času, ko je kot sekcija izpadla iz DPD Dušan Jereb.

Spet je iskala zatočišča. Zdaj tu, zdaj tam. Ko je bila že skoraj v popolnem razsulu, je poskusil Ivan Adam godbo ponovno dvigniti. Adam je za godbo prispeval tudi iz svojega žepa. Pa je bilo pri godbenikih premalo veselja, od oblastnih forumov pa premalo pomoči. Ivan Adam je razočaran popustil. Godci so sicer imeli še naprej vaje, nekajkrat so tudi nastopili, vendar je bilo videti, da v godbi ni pravega organizacijskega duha in naravnane kulturne, zlasti pa ne tradicionalne miselnosti. In danes

spet stoji vprašanje dobre godbe odprto. Vemo, kaj pomeni za mesto dobra godba. Godba ni in ne more biti sama sebi namen, mora biti znanilec prosvete in kulture rodnega kraja.

In če ima naša godba že tako staro kulturno tradicijo, zakaj ne bi te tradicije gojila tudi v prihodnje? Svojo godbo imajo celo manjši kraji, nekateri jo tudi pošojajo. Zakaj torej novomeški godbeniki ne bi končno enkrat za vselej spravili s sveta to mučno godbeno vprašanje?

Tako Polde Cigler. Leta 1973 so v Novem mestu ustanovili Gasilski pihalni orkester Novo mesto, ki šteje danes 30 aktivnih članov, „Gasilska godba“, tako pravijo orkestru bolj po domače Novomeščani, sodeluje na vseh večjih praznikih in prireditvah v občini in tudi izven. Godbeniki, ki jih vodi Anton Čeh, so na tekmovanju pihalnih orkestrrov v Artičah v svoji skupini zasedli tretje mesto. Zadnje čase slišijo Novomeščani tudi kakšen promenadni koncert ali budnico. Novomeška godba na pihala se je očitno predramila.

Za korice pa še drobna primerjava. Deset let po ustanovitvi (leta 1864) je novomeška godba meščanske garde igrala okrog 600 del: 22 arij, 3 čardaše, 38 četvork, 8 galopov, 4 mazurke, 13 uvertur, 155 popotnic, 227 polk, 16 potpurijev, 20 treti, 2 budnici, 53 valčkov in 57 drugih skladb.

Danes ima Gasilski pihalni orkester Novo mesto na sporedu okoli 50 skladb: 3 uverture, 1 fantazijo, 5 potpurijev, 1 koncertno koračnico, 2 koncerta valčka, 2 zabavni melodiji, 1 koncertno polko, 4 valčke, 1 polko, 25 koračnic in 6 žalnih koračnic.

M. B.

DOBER DAN, DOLENJCI

VINKO BLATNIK

Zdaj ima pokrajina v Ljubenski gori in okoli Dolenjskih Toplic že rahlo jesenski nadih. Širni gozdovi proti Kočevskemu Rogu temni od poznopoletnega zelenila, da ima človek občutek, kakor bi se ogromna gora dotikala neba. Tod so še divje živali. Prostora je za medvede pa tudi volkove, risa in drugo...



Albanac je majhen zaselek pod Ljubnom. S kolovozi med vinogradi, od koder je še posebno lep razgled na vso to nenavadno lepoto roških host in dolino Dolenjskih Toplic.

Ko je bil Vinko Blatnik še deček, je bosopetil po teh strminah z enim samim zvezkom in

svinčnikom. Hodil je v partizansko šolo in se po potrebi tudi selil, če je bila šola bombardirana ali če so slučajno prišli Nemci ali beli. Tod okoli je bilo vedno veliko vojakov. V bližini med Lazami in Rožnim dolom je že na začetku revolucije zaradi izdajstva padla celotna belokranjska četa. V zimi in snegu je bila kri kakor ledene vrtnice in Vinko Blatnik je mnogo let pozneje, ko je bil že priznan in izkušen novinar, napisal kroniko in zgodbo te junaške partizanske skupine.

Svoje spise je obešal sprva na šolski stenčes, pozneje, ko pa je prišel na novomeško gimnazijo, pa se je kot dijak začel resno ukvarjati s pisanjem. Bil je organizator Dolenjskega študenta in eden tistih mladih entuziastov, ki so skušali z vsem žarom svojega mladeništva spremenjati svet.

Vinko Blatnik se spominja: Prvi človek v mojem življenju, ki mi je dal samozavest in me naučil ljubiti slovenski jezik, je bil prof. Karel Bačer. To je bil mož z izredno avtoriteto in tudi z izrednim poslušom. Njegova šola preciznega in doslednega učenja mi je ostala dostojna podlaga za bodoče življenje.

Okoli Dolenjskega študenta so se tisti čas zbirali vsi mladi, ki so imeli v sebi željo po pisanju, na primer: Marjan Brezovar, Miloš Jakopec, Igor Tratnik, Jože Primc in mnogi drugi. Pri prvem Dolenjskem študentu so začeli tudi Ivan Perhaj pa Ivan Zoran, Pavle Zidar (takratni Zdravko Slamnik) in še bi lahko našteval.

Vinko Blatnik je bil urednik. Spominjam se nekega pomladnega popoldneva, ko sva iz Novega mesta pešačila v Šentjernej na obisk h komandirju postaje LM Ivanu Gomizlju. Bilo je kakor v starih Trdinovih časih: malo sva pešačila, malo sva se vozila na lojtrniških vozovih pa spet pešačila in gledala kmete, ki so obdelovali njive. Vinko je bil že takrat kritičen opazovalec vsega okoli sebe. Bil je prizadet in pripravljen pomagati, če je videl krivico. In krivic vseh mogočih oblik je bilo v tistih časih zelo veliko.

Dolgo je v bralcih Dolenjskega lista odzvanjal njegov socialnokritični članek: „Iskal je ljubezni, dali ste mu vrv...“ Veliko njegovih reportaž in člankov lahko zasledimo v Dolenjskem listu tistega časa in upam si trditi, da so bile to prve humano in kritično pisane reportaže,

analitične in lirične hkrati, ki so pripomogle tudi k ugledu pokrajinskega časnika. Tone Gošnik in Peter Romanič, takratna edina redna sodelavca Dolenjskega lista, sta imela posluh za mlade in to je bila velika stvar.

Novinarska in študijska pot Vinka Blatnika se je tam v letih 1952–1953 nadaljevala v Ljubljani na študiju prava in predvsem pri Ljudski pravici, pozneje Ljubljanskem dnevniku, kjer je bil Blatnik korektor in novinar, angažiran pisec komentarjev in parodij na vse mogoče nepravilnosti našega družbenega življenja. Od tam izhajajo tudi začetki njegovih resnih prizadevanj, da bi v satiri razgalil človeške napake. Venceslav Bodež in Janko Špiček sta njegova psevdonima. Pod tema imenoma lahko vsak teden preberemo nove satire v Delavski enotnosti, ki ji je Vinko Blatnik že dolga leta zvest sodelavec.

Njegovi zapisi ustvarjajo polemične situacije tudi v kozerijah. Vseh teh stvari se je z leti nabralo za zajetno knjigo in prav bi bilo, da bi ta tudi izšla, saj bi bila resnična podoba socialističnega razvoja pri nas. Še posebno pozornost posveča Blatnik delavskemu samoupravljanju kot edinstvenemu pojavu v zgodovini delavskega gibanja. Leta 1964 je končal visoko šolo za politične vede v Beogradu, zdaj pa pripravlja magistrski iz družbenih ved na temo: Razreševanje protislovja med zakonom vrednosti in samoupravnim planiranjem.

Blatnik je bil sedem let vodja službe za informacije pri CK KPS, zdaj dela pri marksističnem centru CK ZKS na oddelku za gospodarska in samoupravna vprašanja.

In kaj početi v delovnem tednu...?

„Si bral?“

„Kaj če sem bral?“

„Da se bo delalo po novem namesto po pet le štiri dni v tednu!“

„A, tisto neumnost. Kot da se že sedaj dela več! Kar pogledj, koliko ljudi je vsak dan na cestah, na trgu, po trgovinah in lokalih. Na šestankih pa kar naprej ena in ista pesem o delu, sedanjem in minulem.“

Novinarski poklic ni lahek. Kljub vsemu pa je to najlepši poklic na svetu. Neizmerno je ljubil novinarski poklic tudi Jože Bon, ki je na koncu umrl osamljen in zagrenjen s kanarčkom v samskem domu. Jože Bon je bil Vinkov prijatelj.

LADISLAV LESAR



VOJAŠKI KOTIČEK

NENAVADNA OROŽJA

Januarja 1942 je neka organizacija francoskega odporniškega gibanja poslala v London tole sporočilo: „Skrivnostni predmeti neznanega izvora so preleteli Liege in nas vznemirili. So nekakšne okrogle plošče kot disk in beli, pod njimi pa vise privezane rumene škatle. Ob dotiku takoj eksplodirajo. Nam morda lahko poveste, kaj je to?“

Pojasnila Francozi niso dobili, zakaj ti leteči predmeti so bili britansko tajno orožje. Z njim naj bi se ubranili množičnih napadov nemškega letalstva. To so bile „zračne mine“, ki naj bi ovirale in prestrezale nemške eskadrilje na njihovi poti proti Londonu in drugim angleškim mestom.

Šlo je za balon, ki so ga v višino izstrelili s havbico ali raketami. Ko se je balon visoko v zraku napolnil, je spustil proti zemlji nekaj sto metrov dolge jeklene žice, na katere je bilo pritrjeno razstrelivo. Z izstrelitvijo takšnih balonov v smerih, od koder so prihajala sovražna letala, je nastala nekakšna zavesa. Ko bi letala naletela nanjo, naj bi se jeklene žice ovile okoli vijakov ali kril, hkrati pa bi naboj eksplodiral ter uničil ali poškodoval letalo.

Churchill je zahteval, naj teh balonov napravijo čimveč. Nekaj minometov za istrelevanje so postavili celo na bojno ladjo Nelson. Prvi poskusi niso bili uspešni. Ker niso upoštevali vetra, so se jeklene žice zapletle v radijsko letalsko anteno, razstrelivo se je aktiviralo. No, škode ni bilo. Churchill je moral priznati, da novo orožje še ni docela zrelo za uporabo.

Kasneje so Angleži začeli uporabljati gumijaste balone, podobne balonom za meteorološke namene. Na balon so bile pritrjene žice, na koncu vsake od njih pa škatla z razstrelivom in padalom. Žice so bile navite na boben; ko je balon dosegel predvideno višino, je posebna naprava žice avtomatsko odvila. Če bi ob žico zadelo letalo, bi se zaradi sunka odprlo padalo, zategnilo žico v nasporno smer in s tem sprožilo razstrelivo. Te „zračne mine“ so se lahko dvignile 4500–6000 metrov visoko.

Decembra 1941, ko je nemško bombardiranje Londona doseglo vrh, so Britanci spustili v zrak več kot 2000 balonov. Zaradi slabega vremena in pomanjkljivih naprav baloni niso mogli dolgo ostati v zraku. Nekateri so strmoglavili celo na London in z razstrelivom poškodovali prenekatero hišo. Po teh neuspehih je britansko navdušenje za „zračne mine“ popolnoma splahnelo.

Zgodba o balonih med drugo svetovno vojno pa s tem še ni končana. Ko so ZDA začele spomladi 1942 v maščevanju za poraz pri Pearl Harbourju množično bombardirati Tokio, so Japonci začeli iskati bojno sredstvo, ki bi lahko doseglo ameriško celino. To naj bi bil balon, napravljen iz večslojnega pergamenta. Dvignil se je lahko na 9000 metrov; prav na tej višini stalno pihajo močni vetrovi prek Tihega oceana. Vsak balon je bil obtežen s 30 vrečami peska, ki naj bi ga zadrževale na ustrezni višini. Če bi balon začel padati, bi posebna, z barometrom povezana naprava odpela nekaj vreč peska in balon bi se začel spet dvigati. Če pa bi se dvignil previsoko, bi v napravi z barometrom poseben ventil spustil iz meha toliko vodika, da bi se balon spet spustil na 9000 metrov. Balon je bil opremljen z dvema zažigalnima bombama in razstrelivom. Zažigalne bombe naj bi v ZDA zanetile gozdne požare ter med prebivalce vnesle zmedo in strah.

Prvo serijo dvesto balonov so Japonci poslali proti ZDA na drugo obletnico ameriškega napada na Tokio. Baloni pa se niso najbolje obnesli, večina jih je popadala v morje. Kljub temu so Japonci poletje nadaljevali. Do aprila 1945 so poslali nad ZDA 9000 balonov, vendar so le redki dosegli cilj. Zanetili so nekaj gozdnih požarov, ubili 6 ljudi in porušili majhno hidrocentralo. Z vojaškega stališča nikakršen uspeh. Američani pa so se uspešno zoperstavili tudi psihološkemu učinku „bombardirja“ dežele. O balonih ni bila objavljena niti vrsta, zanje je vedel zelo ožek krog ljudi. Požare v gozdovih je bilo lahko pojasniti z malomarnostjo. Japonci so se ujeli v nastavljeno past. Prav zato, ker ni bila o napadih v ameriških sredstvih informiranja objavljena niti najmanjša vest, so Japonci menili, da je njihova akcija neuspešna.

Z bližajočo se poletno sušo pa je postala stvar za Američane precej resna. Velikanski gozdovi na zahodni obali ZDA bi goreli kot škatlica vžigalic, če ne bi bilo protiukrepov. Z analizo peska, ki je pri enem od neeksplodiranih balonov odigral vlogo uteži, so v laboratoriju

kalifornijske univerze ugotovili, da ta pesek lahko izhaja samo iz petih japonskih obrežnih krajev. Poslali so izvidniška letala. In res so našla oporišče za spuščanje zažigalnih balonov. Leteče trdnjave so ga zravnale do tal.

Med zelo nenavadna orožja spada tudi postopek, ki so ga sovjetske enote uporabljale poleti 1941, ko so nemški oklepniki prodirali skozi Ukrajino. Reke nemških tankov sovjeti z malokalibrskimi protitankovskimi topovi niso mogli ustaviti, imeli so jih premalo, za met steklenice z zažigalno snovjo pa je treba veliko poguma in tudi sreče.

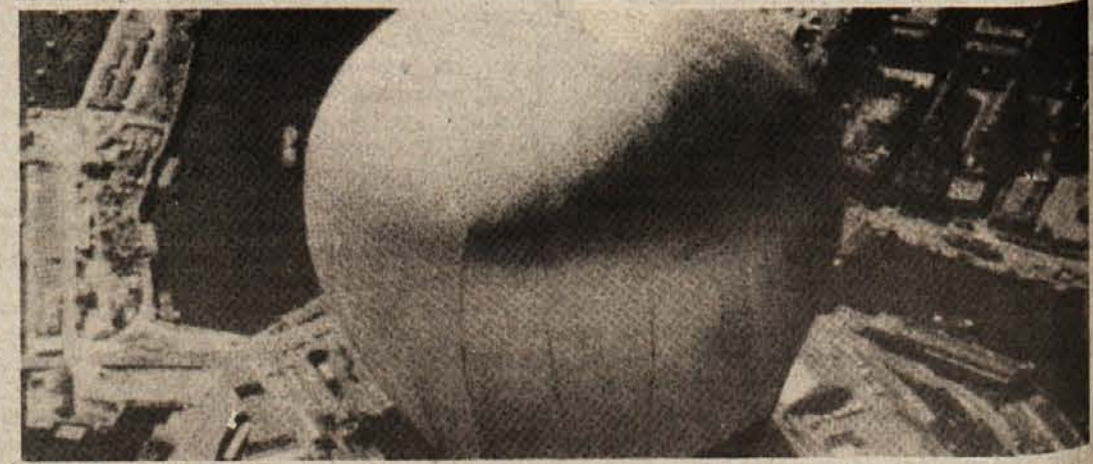
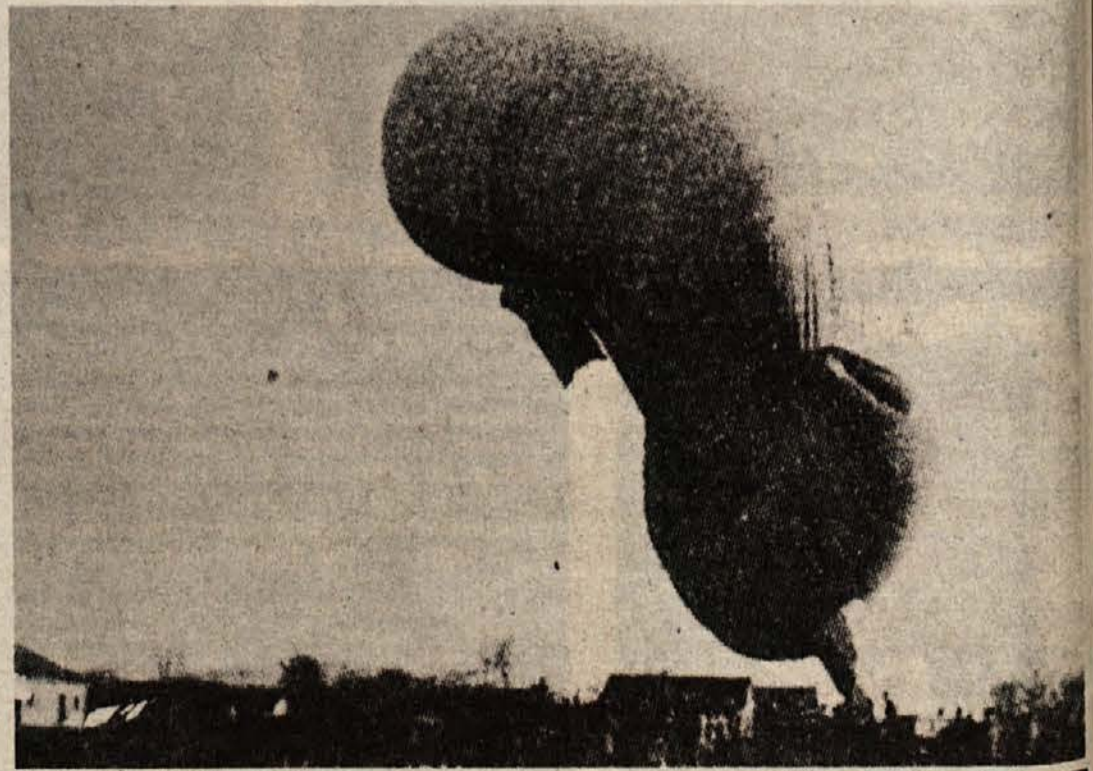
Nekega dne, ko so nemški „pantri“ prodirali proti neki ukrajinski vasi, se je zgodilo nekaj nenavadnega. Proti tanku, ki je bil na čelu, je tekel pes, ki je na hrbtu nosil nekakšno bisago, na katero je bila pritrjena palica. Hkrati s tem psom je proti nemškim tankom teklo še več drugih psov z enakim tovorom. Nemci so začeli

streljali nanje, vendar jih niso mogli ustaviti. Prvi pes je srečno priteklo do tanka in se splazil podenj. Palica, ki je molela iz bisage, je imela udarno iglo, ki je aktivirala eksplozivo. Odjeknila je eksplozija in tanku pretregala gosenico. Zmledena posadka je planila na prsto in začela kričati: „Pazite! Minirani psi!“

Kasneje se je zvedelo, da so na sovjetski strani izurili za opravljanje te vrste nalog na stotine psov. In to tako, da jim nekaj dni niso dali ničesar jesti, hrano so lačni psi lahko dobili samo pod premikajočimi se tanki. Urjenje je trajalo več tednov, psi so namreč le počasi premagali strah pred ropotajočimi in cvilečimi vozili.

Na tak način so v začetku vojne uničili precej nemških tankov. Nemci pa so takoj odgovorili z protiukrepom: v vsaki vasi, ki so jo zavzeli, so takoj pobili tudi vse pse.

V. G.



Gledišče v Novim mestu.

Na fvetih treh kraljev dan 1848 bo v sdrushbe-
hihni od sbranih igran:

Veseli dan,

Matizhek se sheni.

Komedija v 5 delih s petjam.

Ponaredil po franzofski, „la folle journée, ou le mariage de Figaro, par Mr. de
Beaumarchais“ Anton Linhart.

OSERBE:

Baron Naletel.
Rosalija, njegova gospa.
Matizhek, graščinski vertuar.
Neshika, hifhna.
Tonzhek, uzbenez na vakanzah.
Smefhnjava, bedefnik na šelib.
Shushek, graščinski konzeler.
Budalo, njegov pišar.
Jeriza, shupanova hzhi.
Jaka, slushabnik.
Gašper, dclovez.
Briah.
Godzi, kmezki fantje ino deklizhi.

Sgodbo kraj je gorenski grad, bliso neke vafi.

Sa perstop per - tleh 20 kr., na oklep 10 kr.

Sazhetek ob fedmi uri svezher.

mestu. Posebno dejavni so bili mladi in zgodovinski viri navajajo, da so dajali svoji „prevratnosti“ duška na razne načine. Med najbolj navdušenimi rodoljubi, ki so začeli javno in glasno razglasiti svojo narodno pripadnost in zavest, je bil Franc Polak. Hitro je pridobil skupino somišljenikov in jih prepričal, da bi svojim someščanom na odru prikazali tudi kakšno slovensko igro. Naneslo je, da so izbrali Prešernovo priredbo Linhartovega „Matička“, morda tudi zato, ker ta komedija smeši fevdalce in reakcionarno gospodo, uprizoritev pa bi pomenila nič manj kot revolucionarno dejanje. Prva predstava je bila „na treh kraljev dan“, 6. januarja 1848 v prostorih Kazine, v nekdanji hiši Matije Kastelca in takratni gostilni „Pri soncu“.

S plakata, s katerim je „gledišče v Novim mestu“ vabilo na ogled „Veselega dne“, „komedije v petih delih s petjam“, ki jo je „po franzofski „La folle journée ou le mariage de Figaro“ par Mr. de Beaumarchais ponaredil Anton Linhart“, je razvidno, da je bil „začetek uprizoritve ob sedmi uri zvečer“ in da je bilo „za perstop per tleh“ treba odšteti po 20, za „na oklep“ pa po 10 kron. Na taisti plakat je nekdo kasneje zapisal tudi imena igralcev, da vemo, kdo so nastopili v posameznih vlogah. Naletela je igral akcesist Lovrenc Gorjup, Jerico njegova žena, baronico žena pisarja Jerneja Groma, Matička pisar Maksimilijan Javornik, Nežko (neka) gospa Dicienti, Tončka gospodična Benediktova (sestra praktičkanta Janeza Benedikta), Zmešnjavo sam organizator igre Franc Polak, Žučka pisar Jožef Zupancič, Budala praktikant Janez Rehar, Jaka praktikant Anton Sandri, Gašperja praktikant Karel Schramek in biriča neki Kaiserle. Kdo je uglasbil kuplete, ni znano, prav tako pa niso znani tudi drugi sodelavci. Toda že navedena imena kažejo, da so v uprizoritvi slovenske igre nastopili tudi tujci — neslovenci, po čemer tudi lahko sklepamo, da je nasršenost proti razmeram pod Metternichovim režimom bila zares huda.

O dogodku so poročale samo Bleiweisove „Kmetijske in rokodelske novice“, in še to na kratko med tako imenovanimi „domorodnimi novicami“. Tako v številki, ki je izšla 12. junarja 1848, lahko preberemo: „V Novim mestu na Dolenskim so na sv. treh kraljev dan zbrani domorodci igrali Linhartovo krajnsko komedijo v 5 delih s petjem, pod imenom, Veseli dan ali Matiček se sheni. Okoli 300 ljudi je v gledišču v kazini zbranih bilo, ki so toliko dopadenja na ti veseli igri našli, da je bila v nedeljo potem drugič igrana. Gospodje igralci, gospe in gospodične igravke: vsi so se prav mojstrsko obnesli“.

„Laibacher Zeitung“ kot osrednje deželno glasilo je novomeški kulturni dogodek zamolčala, saj ni niti na njenih rednih straneh niti v njeni literarni prilogi „Illyrisches Blatt“ iz tistega časa najti ustrezne beležke. Šele pol leta zatem, natančno 18. julija 1848, je „Sloveniens Blatt“, ki je začel izhajati v Novem mestu in ga je urejal Franc Polak, pojasnil, da je bila recenzija o uprizoritvi „Matička“ v novomeškem „gledišču“ napisana in poslana, da pa je „znanec v Ljubljani“ objavil zavrnili. Pisec recenzije je bil bržkone sam Polak, „znanec v Ljubljani“ pa urednik „Laibacher Zeitung“ Leopold Kordeš, bivši dijak novomeške

gimnazije. V članku, objavljenem leta 1933, Alojz Turk meni, da je Kordeš objavil recenzije zavrnili iz razumljivih razlogov: saj bi sicer „vesoljna Kranjska“ zvedela, da je bil „Matiček“ prvi s sijajnim uspehom uprizorjen v podeželskem mestecu, ne pa v prestolni Ljubljani, ki se je že ponahala s tem, da je dobre pol stoletja prej z velikim uspehom prva predstavila pri nas „Županovo Micko“ istega avtorja.

Dr. Alojz Turk je v omenjenem članku tudi prvi dokazal, da je „Matiček“ svoj krst prestal na novomeškem, ne pa na kakšnem drugem odru, in tako popravil krivico, ki so jo literarni zgodovinarji in raziskovalci Linhartovega življenja in dela storili Novemu mestu. Vse do tridesetih let tega stoletja so se kar vsi po vrsti sklicevali na Kordešovo nedokazano navedbo v „Illyrisches Blatt“, da so „Matička igrali v Ljubljani že 1790. oziroma 1792. celo „večkrat“ in da je pri teh uprizoritvah sodeloval Franc grof Hohenwart. Dokaz za to bi morda našli le v ljubljanskem gledališkem časopisu, ki je izhajal vsaj od 1786, vendar pa danes ni dosegljiv. Alfonz Gspan meni, da je Kordeš očitno zamenjal „Matička“ z „Županovo Micko“, ki pa so jo v omenjenih letih resnično in z uspehom uprizarjali.

Ljubljana je doživela svojo krstno predstavo „Matička“ več kot eno leto za Novim mestom — šele 24. januarja 1849, prireditev pa je oskrbelo Slovensko društvo. „Vesela igra je ljudem močno dopadla“ so pisale Bleiweisove „Novice“. Iz sicer skopega poročila zveemo še to, da je bilo „gledišče tako polno, da se je vse terlo, in slovenskemu društvu je ta igra čez vse stroške naklonila gotovih 124 goldinarjev“. Poročevalec prvega slovenskega političnega lista „Slovenija“ se ni zadovoljil zgolj s splošno označitvijo dela, ki je bilo predstavljeno nekoliko spremenjeno, ampak je poudaril, da je bila uprizoritev priložnost za narodnostno in politično manifestacijo.

„Matička“ so potem še neštetokrat uprizorili, vendar so do sredine tridesetih let 20. stoletja vse predstave pripravili diletantje — gledališki amaterji. Prvič so poklicni igralci to Linhartovo komedijo naštudiral pred nekaj več kot štirimi desetletji: tedaj ga je imelo na odru Narodno gledališče v Ljubljani. Ali slej ko prej ostane, da je „Matiček“ doživel prvo slovensko izvedbo v Novem mestu. Leta 1968 — ob 120-letnici tega dogodka, ki je bil, kakor je pisal Alojz Turk, sicer bela vrana v dobi Metternichovega absolutizma, hkrati pa lastovica znanilka „pomladi narodov“ — so Novomeščani kraj prve predstave znamenite Linhartove komedije počastili s spominsko ploščo. Plošča je vžidana na pročelju nekdanje Kastelčeve hiše, ob vhodu v upravno stavbo kmetijske zadruge Krka ob Cesti komandanta Staneta.

Novomeški gledališčniki so „Matička“ spet postavili na oder šele po drugi svetovni vojni — 7. februarja 1948, torej ob 100-letnici prve uprizoritve. Igrali pa so ga potem večkrat tudi v drugih krajih na Dolenjskem. „Županova Micka“ in „Matiček“ sta dolenjskim amaterjem pomenila preizkus znanja in sposobnosti, občinstvo pa se je vselej imenitno zabavalo ob vragolijah glavnih junakov iz obeh komedij.

I. ZORAN

„MATIČKOVE“ (NE)ZGODE

Svobodoljubne in narodoljubne ideje prosvetljenstva so v Novem mestu vzniknile nekoliko kasneje kot v drugih deželnih središčih, prinašali pa so jih največ mlajši izobraženci, ki so dobili službo v na novo odprtih državnih uradih. V prebujajočem se narodnem gibanju, ki je sredi štiridesetih let prejšnjega stoletja zajelo mesto ob Krki in nedvomno tudi prispevalo k padcu Metternichovega absolutizma, sta vodilno sodelo-

vala advokat dr. Jožef Rozina, eden od Prešernovnih tekmecev, ki so se potegovali za podeželske advokature, in s Prema pri Ilirski Bistrici premeščeni aktuar okrajnega komisariata Franc Polak. Slednji je sicer v Novem mestu deloval le nekaj časa, vendar dovolj, da se je spomin nanj ohranil v najlepši luči.

Čim bolj se je bližal Metternichov padec, tem bolj se je čutila sproščenost ljudi tudi v Novem

puščeni so bili na milost in nemilost oderuhom. In za ustanovitev sta imela še največ zaslug notar Franc Erhovinc iz Ribnice in predstojnik ribniške sodnije Franc Višnikar, ki je bil po rodu Ljubljčan. Z drugimi člani pripravljalnega odbora sta sestavila pravila za delo posojilnice, ki jih je takratna deželna vlada v Ljubljani potrdila 1. januarja 1888. V zadržni register pri okrožnem sodišču v Novem mestu je bila vpisana 29. avgusta 1888, in sicer pod številko 1221 z imenom „Posojilnica v Ribnici“.

Prvo stredo nad glavo je nova in za dolino izredno pomembna ustanova dobila v stavbi Ivana Arka, ki so jo kasneje preuredili v hlev, danes pa je na njenem mestu restavracija ribniškega hotela. Poziv odbora, naj prebivalci pristopijo k posojilnici, je imel velik uspeh, saj se je takoj vpisalo 40 zadržnikov. Glavni delež je znašal 50, opravnih pa 5 goldinarjev. Prvi je denar 1. junija vložil Janez Bojc iz Dolenje vasi 41, takoj naslednji dan pa je hranilnica omogočila tudi prvo posojilo: dobil ga je Janez Lovšin iz Goriče vasi.

Podatki o poslovanju posojilnice v prvem poslovnem polletju so bili ohrabrujoči. Zaključni račun dokazuje, da je imela ustanova za 227.624,94 krome prometa. Podpisanih je bilo 186 glavnih deležev v skupnem znesku 18.600 kron in 139 opravnih deležev v znesku 1.300 kron. Hranilnih vlog je bilo 167, in sicer v vrednosti 85.74,26 kron, izdanih pa je bilo 137 posojil v celotnem znesku 101.706,24 krome.

Ribniški „finančniki“ so za spremljanje poslovanja vsakih deset let izdelali primerjalne tabele za celoten promet. Tako je imela posojilnica leta 1897 že 1.099.922 kron prometa, deset let kasneje 4.264.880 kron prometa itd. 1919 je bila krona spremenjena v dinarje.

Razumljivo je, da se je pri poslovanju hranilnice mnogokrat srečevala z različnimi težavami, predvsem zavoljo nihanja mednarodnega vrednotenja dinarja. Pa vendar ni bila nikoli v nevarnosti, kajti bila je v spretnih rokah preudarnih mož, ki so znali krmariti v najbolj kriznih obdobjih.

Posojilnica, ki je bila namenjena gospodarstvenemu razcvetu Ribniške doline, je kmalu dobila tudi nasprotnike. Veliko težav so ji povzročili

predvsem pred 1. svetovno vojno in po njej. Zagrižen boj med klerikalci in liberalci, ki tudi Ribniški dolini ni prizanesel, se je kazal tudi na gospodarskem področju. Nasporniki so poskrbeli za konkurenco in ustanovili hranilnico, ki je združevala bogastvo klerikalcev. Toda naj so še tako ovirali delo naprednjakov, se jim načrti niso posrečili. Prva ribniška hranilnica je zdržala vse do osvoboditve, delala je tudi v svobodi do trenutka, ko smo pričeli tudi denarno gospodarstvo urejevati po smernicah svobodne socialistične Jugoslavije. Nekdanji domači intriganti so z okupatorji vred za vedno zapustili dolino, ki se jim ni pustila izkoriščati.

Posojilnica (na njeno obletnico so v Ribnici pozabili) je vedno čutila z ljudstvom. Spomnila se je pogorelec: l. 1915 je pomagala vaščanom Velike in Male Mlake, pet let kasneje so bili njene pomoči deležni občani iz Dvorske vasi, 1926 je priskočila na pomoč Prigoričanom. Prispevala je tudi za popravilo romarske cerkve pri Novi Štifti, ko je zgorela glavna kupola, izdatno je podpirala Rdeči križ, sodelovala je pri odpravljanju posledic velikih poplav leta 1926.

Napredni hranilniški možje so se vedno zavedali odgovornih nalog in položaja, ki so ga imeli. Od ustanovitve dalje so iz svojih skladov podpirali kulturno dejavnost, Šolsko o Ciril—Metodovo društvo. Poskrbeli so, da je lahko študiralo precej revnih dijakov. Prav tako je hranilnica darovala zemljišče za zidanje deške osnovne šole. Prav gotovo pa je bil največji dar Ribniški dolini njen boj za ustanovitev meščanske šole v Ribnici. Ko je kasneje kazalo, da bodo morali šolo zaradi pomanjkanja prostorov zapreti, je zopet priskočila na pomoč domača hranilnica. Za tisti čas je zgradila zelo mogočno stavbo in šolski zvonec v meščanski šoli potem še dolgo ni utihnili. Kaj je to pomenilo za tedanje čase, vedo najbolj tisti, ki so prišli iz šolskih klopi meščanske šole in lahko nato študirali naprej.

Zal se na visoko obletnico ribniške posojilnice, ki je za napredek doline prispevala zelo veliko, v Ribnici ni spomnil skoraj nihče. Ob določenih trenutkih je potrebno pogledati malce nazaj, kajti naše življenje je le povezano z zgodovino. In če bomo poznali življenje naših prednikov, bomo znali pravilno vrednotiti svoje življenjske razmere, delo in življenje naših očetov in dedov.

ANDREJ ARKO



KAKO JE URBAN VARČEVAL PRED 90 LETI

Letošnjega 29. avgusta je minilo 90 let, odkar je bila v ribniški dolini ustanovljena posojilnica. Ideja samopomoči v kmetijstvu, mali obrti in

trgovini je namreč precej časa predtem živela tudi v Ribnici. Kmetje, mali trgovci in obrtniki so bili tiste čase v zelo težavnem položaju. Pre-

Kmalu bo tisoč let, kar je merseburški škof Thietmar opisal Štetin na Pomorjanskem, troglavo mesto na treh gričih, kjer so imeli poganski severni Slovani svoja svetišča. Najvišji grič je bil posvečen bogu Triglavu, njegov troglavi kip je krasil hramovo notranjščino. Razširjenalec krščanske vere škof Oton Bamberški je bojda, tako pišejo njegovi biografi, z lastno roko razbil Triglavov trup. Tri glave, ki so slovanskemu bogu dale ime, pa je Oton poslal papežu Kalikstu v Rim, da bi dokazal versko spreobračanje podložnih mu rodov. Takrat je bila tudi prvič zapisana beseda Triglav (Triglous).

Za časa prosvetljenstva sta Zoisov in Vodnikov krožek mrzlično iskala sledi staroslovenske kulture. Linhart je postavil boga severnih Slovanov v Julijske Alpe, ker nosi njihov najvišji vrh isto ime. Takole je zapisal: „Triglav, triglavi bog, kako že ime pove, ker so mu pripisovali gospostvo nad zrakom, zemljo in vodo. Častili so ga posebno Slovani, prebivajoči v severni Nemčiji, kjer so mu zgradili lepe hrame. Gora v Bohinju, ki je najvišja na Kranjskem, polna slik divje narave, je menda imenovana po tem božanstvu.“

Poskusov, ki naj dokažejo vsaj možnost, da so imeli Slovenci goro Triglav za boga, je bilo seveda še več. Večinoma izvirajo iz želje dokazati slovensko starožitnost. Morda je to najbolje povedal dr. V. Bohinec, ki si je postavil naslednje vprašanje: „Ali ima Triglav svoje ime res po starem troglavem slovanskem bogu?“ Sam sebi odgovarja in še naprej dvomi: „Verjetneje je, da je ta predstava nastala šele pozneje pri domoljubnih pisateljih, akoravno ni izključeno, da so ga tudi naši predniki častili“.

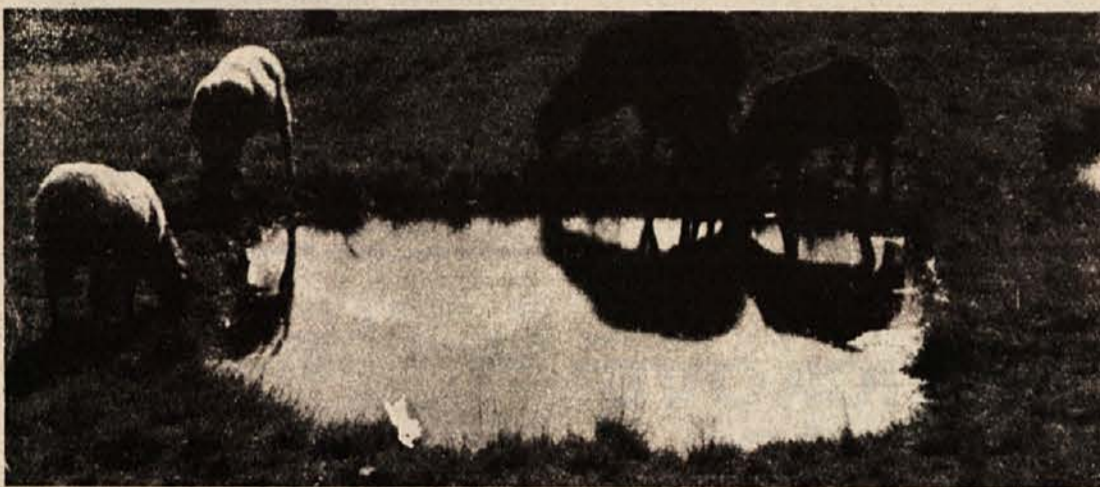
Dejstvo je tudi danes, da nam primerjalno veroslovje žal ne more nuditi dokazov za obstoj boga Triglava med Slovenci. Za znanost je ime naše najvišje gore skrivnost.

Po drugi strani pa je „triglav“ zelo stara beseda severnih in južnih Slovanov; z njo se še danes srečujemo na Pomorjanskem, v dolini Ibra, v Črni gori, Dinarskem gorstvu itd. Zanimivo je tudi prizadevanje Adolfa Gstirnerja, graškega profesorja in Kugyjevega vrstnika, ki je sledil imenu Triglav v srednji vek. Našel je listino iz leta 1664, skupaj z Orožnom in Rusom pa dokazal, da je moral biti Triglav omenjen kot mejna točka v še starejših, danes izgubljenih virih. Najstarejši sega v leto 1452.

Zanimivo je tudi, da so stari prebivalci Julijskih Alp novonaseljenim Slovincem posredovali tudi svoje označbe za glavna pogorja, kraje in reke. Iz predсловanske dobe so imena Savus, Dravus, Aesontius (Soča), Julijske Alpe, Koroško, Kranjsko, Karavanke in še nekatera druga. Domala vsa ostala krajevna imena v Julijskih Alpah pa so slovanskega izvora (Mangrt, Travnik, Vršič, Prosek, Zadnjica, Pihavec, Luknja, Krma itd.); lahko torej trdimo, da so bili Slovenci prvi,



TRIGLAV, GORA IN SIMBOL



M. B.

ki so te gore in planine poimenovali. Čeprav najstarejši viri slovenskega Triglava ne omenjajo, je vendar zelo verjetno, da sega ime v pogansko dobo Slovencev.

Druga pot, ki naj bi pripeljala do izvora imena Triglav, naj bi bila oblika te gore. Znameniti Kugy pripoveduje, da je že v mladih letih iskal v Triglavu tri vrhove, pa je odnehal, „saj tri vrhove v hribolačevem smislu ni, vsaj ne takih, ki bi tako zadeli v oči, da bi ga vsakdo zaradi tega imenoval Triglav. Tudi Mali Triglav ni vrh...“

Prof. dr. A. Melik pa nasprotno trdi, „da se tri glave od bohinske strani, kjer imamo sledove najstarejše obljudenosti, prav dobro vidijo, posebnost od Velega polja. Prav tako se tri glave jako dobro vidijo iz osrednje Slovenije, vzemimo iz okolice Ljubljane.“

Naš znani geolog Ferdo Seidl je videl samo dva vrha, po dr. Henriku Tumi pa je dal Triglavu ime slovenski pastir z južne strani. Tuma: „Ko sonce obsije proti poldnevu triglavsko teme, zariše zadnja senca obliko treh glav. Še točneje se vidi Triglav, ko prvi sneg pobeli vrhove skalnatih dveh žmul tik pod vrhom. Raz goriško mejno gorovje od juga, pa tudi iz vasi Fužine, se takrat troglavi vrh prav točno izraža. Od severa te oblike od nikoder ne dobimo; zato je Triglav le bohinsko ime in Valvasor je mogel od gorenjske strani čuti samo za ime Krma.“

Za konec še mnenje Evgena Lovšina, dolenskega rojaka in planinskega pisatelja, ki je svoje življenje posvetil raziskovanju življenja Otona Župančiča, ekonomiji in goram. V knjigi „V Triglavu in v njegovi soseščini“ pravi takole:

„Pred nami sta dve ostro začrtani tezi o poimenovanju našega najvišjega gorovja in vrha: po staroslovenskem bogu Triglavu in po gorski Triglavovi obliki. Prvi domnevi manjka dokazov, pa so se mnogi znanstveniki, posebej geografi, opredelili za drugo stališče. Pojavile so se nemajhne težave. Gstirner, Kugy in Tuma vidijo samo en vrh, Seidl dva, Melik in Rus pa tri in več. Tisti, ki so videli tri vrhove ali vsaj tri sence, pa se ne ujemajo niti v nebesni strani, eni so za južno, drugi za severno, niti v kraju opazovanja, naštevajo kraje Velo polje, Dovje, Ljubljansko polje, Bohinjsko goriško gore.“

Lovšin dodaja, kako nekateri trdijo, da ima Triglav celo šestere imen: Triglav, Trgwou, Krma, Babji zob, Kum, Klek in Beli vrh. Današnja in prihodnje generacije pa bodo vedele samo še za Triglav.

Najbrž nikoli ne bo odgovorjeno na vprašanje, od kdaj, od kod in zakaj ime Triglav. Po drugi strani najvišja jugoslovanska gora celo treh vrhov nima, vsaj v hribolačevem smislu ne.

In vendar je Triglav več kot 2863 metrov visok kup skalovja in kamenja. Za Slovence je Triglav gora in simbol. Enoten simbol, ki je pomagal dobiti že prenekatero bitko.

M. B.

DOLENJSKA NOGA NA PROKLETIJAH

Danilo se je in črnogorski in albanski pastirji so s piščalmi za trenutek zmotili kristalno čisto jutro. Prokletije. Bile so pogreznjene v veličasten molk, ki je opozarjal na slikovitost črnogorskih planin. V taboru, ki sta ga postavila Stane Mokotar in Stojan Golob, člana alpinističnega odseka novomeškega Planinskega društva, se je nov dan začel že veliko poprej, preden so zvoki piščali domačih pastirjev pozdravili jutro in temne gore v ozadju.

Je že tako, da si ljubitelji gora potem, ko premagajo domače strmine, zaželijo bolj strmih in zahtevnejših ovir, zato ker ponudijo, ko so zmagale, zadoščanje, vero v duševne in telesne moči, širši razgled.

S skrivnostjo za Dolenjce nekoliko odmaknjenih gora so se dodobra spoznali tudi člani novomeškega alpinističnega odseka. Sprva so plezali po kandijem železniškem mostu, poskusili so se v gorjanskih stenah, nadaljevali v zahtevnih slovenskih stenah. In gore so jih očarale, prav tako planinci. Z njihovih obrazov niso brali utesnejenosti delovnih dni, ko skrbi vodijo vajeti. Gore pomagajo, da pozabiš na službo, zakajene sestanke. V objemu grebenov in neba se umakneš delu, pljuča se bolj širijo, sonce je prisotnejše, človek postane — človek: besede so jasnejše, prijaznejše, pogovoriš se z neznanecem in po kilometrih prehojenih poti čutiš, da si bližji zemlji, da si postal enostaven. Zagrizeš se v steno, jo premaguješ, premagaš. Prijateljstva, sklenjena visoko pod nebom, pa so trdnjša od tistih, sklenjenih v dolini. Tudi zaradi tega so se člani PD Novo mesto zapisali goram z vsem srcem.

Peščica mladih Dolenjcev pa je naredila korak naprej: odločila se je za športno alpinistiko in si za prvo odpravo izbrala oddaljene Prokletije. Skupina šestih gornikov je po štirimesečnih pripravah na zahtevno nalogo doma pripravila kar 15 sodov, y katere so spravili 429 kg prtljage. Za prevoz tovora in dveh mladih planincev, Staneta Mokotarja in Stojana Goloba, so se ponudili stranski „Gorjanci“. Ko sta Novomeščana prispela v Gusinjo, sta prijavela odpravo in s pomočjo pripadnikov milice dobila voznik za transport v Grbajo. Bazo sta postavila na pašniku Sabrije Durakovič in se povezala z okolici.

Nekaj dni kasneje je Novo mesto zapustil drugi del odprave. Po 17 urah vožnje z vlakom do Biše-



lega polja in po prevoženih kilometrih z avtobusi (vožnja je trajala dobrih šest ur) do Gusinje, so morali Marko Švent, Miro Jovič, Silvo Fir in Janez Železnik peš še 7 km do Grbaje. Ko so prišli v tabor, so si ogledali okolico, postavili preostali del baze, uredili kuhinjo itd. in se dogovorili za naslednji dan ter krenili k počitku.

Prvo jutro je Dolenjce prebudila tišina Prokletij. Novomeška dolina in skrbi, zavoljo katerih so

bili vključeni v delo in študij, je bila že zdavnaj pozabljena. Hitro so začeli urediti zastavljene načrte. Čakale so jih Prokletije, gorstvo, ki je slabo raziskano. Poiskati so morali prostor in postaviti plezalni tabor, v katerem bi počivali naveze. Odločili so se za Krošnja, planino med Očnjakom in Maja Hekuritom (albansko ime), in sicer v višini 1800 m. Šotora niso postavljali, ker so našli primerno naravno zavetišče Pečurko, kamor so spravili stiroporna ležišča, spalne vreče,



kuhalnik in hrano za naveze. Drugi plezalni tabor so postavili v Medjukamlju (2000 m) in ga opremili podobno kot prvega. Vsak, ki je v bazi počival, je bil zadolžen za kuhanje in nakup hrane v Gusinju, za pospravljanje tabora in oskrbovanje plezalnih taborov.

In uspehi so se vrstili. Tudi zaradi tega je bil glavni tabor skorajda prazen. Dolenjci so namreč prav vse dneve plezali po še neznanih stenah in postavili precej novih smeri. Tri najtežje so poimenovali. Prokletije imajo sedaj „Novomeška smer“ in dve „Dolenjski smeri“. Tako so zmage, ki so jih izbojevali mladi člani novomeškega alpinističnega odseka v boju s stenami, ki ne poznajo markiranih poti ali gorskih reševalnih služb, rodile lepe uspehe. Opravljen smeri so Novomeščani prijavili Plezalni zvezi Slovenije, ta pa bo o novih uspehih slovenskih alpinistov obvestila Jugoslovansko zvezo. Vse skupaj bo šlo v register plezalnih smeri in v nove vodnike o Prokletijah. Marko in njegovi tovariši bodo povrh vsega poskrbeli za vodnik s področja Komova, ki do sedaj vodniško sploh ni bilo obdelano.

„Plezalsko je bila odprava zelo uspešna,“ je dejal vodja Marko Švent, „čeprav nismo obdelali področja Nedjinata. Za to nismo bili krivi mi, pač pa slabe avtobusne zveze. V Gusinju ni namreč nič nenavadnega, če avtobus zakasni kar cel dan. Sicer pa smo bili nad sprejemom domačinov izredno zadovoljni. Nismo verjeli, da še živijo tako gostoljubni ljudje...“

Člani novomeškega alpinističnega odseka so v dvanajstih dneh opravili 56 plezalnih vzponov (več kot 9 na člana, od tega 23 prvenstvenih smeri). Skupno so opravili 554 ur gibanja ali vsak izmed njih 7,5 ur na dan. Skopi podatki povedo, da je bila odprava „Prokletije '78“ dobro pripravljena in izpeljana. Štirimesečno delo pred odhodom je rodilo lep uspeh mladega dolenskega planinstva in alpinizma, Marko Švent pa poudarja, da gre veliko zaslug za to tudi dolenskem zdrženemu delu, ki je njihov podvig podprlo finančno in materialno.

J. PEZELJ



„Kau gumi“ je molen v zameno ali razglednico ali šopek, največkrat pa značko.

O zgodnji čistoči po ulicah in parkih ne bi govorila, ker je to že znana stvar. Nikjer nisimo videli niti enega čika na tleh, nikjer človeka, da bi kaj odvrnel na tla. Ker sem sama strastna kadilka, sem takoj tudi ugotovila, da tam na splošno ljudje manj kadijo. Po cesti redko vidiš moškega s cigareto v ustih, ženske pa sploh ne.“

Najbrž so do podobnih ugotovitev prišli tudi številni drugi turisti, Slovenci in Dolenjci, ki v zadnjih letih čedalje bolj silijo na Vzhod. Mongolija pa je zaenkrat še dežela, v kateri do letos ni bilo množičnih obiskov naših ljudi.

„Ne bom pravila o številu prebivalstva in drugih statističnih podatkih, ki jih je dobiti v perspektivi, ampak o drugih vtisih, ki so neizbrisni. Mongolija me je očarala že ob prihodu na letališče. Vse vodičke nosijo obleko, ki je neke vrste narodna noša. Gre za široko haljo modre ali lila barve, prevezano navadno z oranžnim širokim pasom in na več krajih zapeto z zlatimi zaponkami. Dekleta so sicer manjše postave (kot vsi Mongolci), vendar zelo lepa. Vse imajo krasne črne lase, nekatere še nosijo kite, druge pa k narodni noši povsem moderno paževsko pričesko.“

Pokrajino sem si predstavljala bolj pusto, stepno, vendar je severni del Mongolije precej zelen. Živine smo okrog Ulan Batorja videli bolj malo, prav tako polj. Ulan Bator je moderno mesto s krasnimi muzeji, stavbe pa imajo skoro vse novogrški slog s stebri kot na primer dunajski parlament. Ulice so široke, stavbe navadno štirinadstropne. Za tuje so zlasti zanimiva naselja jurt, ki jih vidiš ponekod tik mesta, ponekod malo bolj na deželi, vendar so vsa obdana z ograjo. Skupine „jurt“ štejejo sto takih bivališč, v katerih so tamkajšnji podeželani vajeni živeti na prostem. Ker je Mongolija zelo bogata z rudo in hitro razvija industrijo, potrebujejo delovno silo in ljudi s podeželja vabijo v mesto. Za mnoge bi bil prehud „šok“ zamenjati bivališče v jurti s stanovanjem v bloku, zato te ljudi naseljujejo ob mestu na način, kakršnega so vajeni. Ko se privadijo, se čez čas posebno mlajši selijo v bloke, starejši pa kar ostanejo.“

Če bi prof. Jankovičeva hotela vse svoje potovalne vtise obelodaniti, bi se morala lotiti pisanja knjige. V začetku šestdesetih let, deloma tudi že prej, je raje potovala z ladjo, medtem ko ji zadnje čase zaradi udobja najbolj prija letalo. Z ladjo je bila na potovanju po Egiptu, na Kreti, Krfu. Drugič je križarila po zahodnem Sredozemlju, si ogledala Malto, Tunis in Korziko, spet drugič Španijo, Kanarske otoke, Lizbono, Seviljo, Neapelj. Da je po okoliških državah prekrižarila glavne znamenitosti in večja mesta po dolgem in počez, sploh ni potrebno omenjati. In da je dodobra spoznala najprej domovino od Djevdjelije do Triglava, preden je sploh začela hoditi na tuje, se tudi njej zdi samo po sebi umevno.

„Kje je bilo najlepše?“ sem vprašala.

„Teško je reči. Vožnja po puščavi iz Aleksandrije k piramidam je doživetje zase. Tudi, ko sem stopila v puščavski pesek in brodila po njem, je bil užitek. Gnil pa me je na primer prihod na Malto. Pred več leti, ko tam še niso poznali jugoslovanskih turistov, nas je na obali, kamor smo z ladje prišli z motornim čolnom, čakala skupina otrok. Bili so v narodnih nošah, nosili so blaznice, na njih pa šopke in napis „Welcome to Malta“.“

Nepozaben je bil zame prihod v Lizbono po reki Tejo. Med najlepša mesta, ki sem jih kjerkoli videla, štejem Leningrad in Lizbono. Govorim o tujih mestih, pripravljena pa sem, da imamo doma take zgodovinske, etnografske in naravne znamenitosti, kakršne redko vidiš po svetu. Mi jih premalo poudarjamo in jih še ne znamo prav izkoristiti.“

RIA BAČER



SLA PO ODKRIVANJU

Če ne bi bilo v človeku želje po potovanjih, spoznavanju novih dežel in življenjskih navad drugih ljudstev, potem tudi Kolumb ne bi odkril Amerike. Medtem ko so se nekdanji potovanja odpravljali le najbolj pogumni, domala avanturisti, dandanes potuje ves svet. Slovenci in Novomeščani ne zaostajamo.

Prof. Vlada Jankovič je ena tistih Novomeščank, ki jih sla po odkrivanju dežel vabi na potovanja še iz časov, ko velika večina naših ljudi ni šla dlje kot do najbližjih mest naših sosedov čez mejo. Geografka in zgodovinarica po stroki, je na novomeških srednjih šolah vzgajala generacijo za generacijo, marsikaj pa je lahko zelo nazorno podala, prinesla dodaten slikovni material, celo puščavski pesek, da so ga otroci otipavali...

Pred kratkim se je vrnila iz Mongolije in Sovjetske zveze. Še polna vtisov je povedala:

„V Sovjetski zvezi sem bila lani po trinajstih letih pa letos ponovno. Moram reči, da je očitno velik napredek v standardu prebivalstva. Pred trinajstimi leti v Moskvi ni bilo skoro nič prometa, trgovine pa prazne, kolikor jih je sploh bilo. Že lani, ko sem bila ponovno v Moskvi in v Zakavkazju, sem bila presenečena nad številom vozil na cestah. Niso vozili le taksiji, ampak pravsem zasebni avtomobili. Povedali so nam, da jih kupci sicer dolgo čakajo, nekatere tudi deset let, da pa imajo pri dobavi prednost delavci, ki se kakorkoli izkažejo pri delu. Lani in letos je bilo veliko veleblagovnic, po mojem mnenju celo dobro založenih. Ko sem kot radovedna ženska opazovala konfekcijo, sem med ruskimi modeli našla marsikaj takega, kar bi tudi pri nas z veseljem nosila. Nenavadno pa je videti mlade ljudi, ker tam še vedno vlada mini moda in nosijo čevlje z debelimi podplati.“

Čudno se mi je na primer zdelo, da imajo ogromna blokova naselja, ni bilo pa videti nobene trgovine. Še Špicerije, ne, kaj šele kaj drugega. Zelenjavnih trgovin skorodna ni. V večjih mestih ob cesti prodajajo malo sadja in zelenjave, toda povsod je vrsta.

Posebnost, ki mi je na letošnjem potovanju padla v oči, so bili ruski otroci. Kjerkoli smo se kot turisti ustavili, so prišli k nam „Kau-gumi?“ so spraševali. Za žvečilni gumi vedo tudi že oni, ampak to ni bilo prosjačenje v pravem pomenu besede. Imajo privzgojen čut, kaj je spodobno in kaj ni. Še preden je kak fantiček vprašal za



FANTOMI V SUHI KRAJINI

Vse je naravnano tako, da se utegnejo znameniti dolenski kozolci ohraniti le še na slikah naših slikarjev ali skicah umetnostnih zgodovinarjev. Pretirano jadikovanje za starimi „dobrimi“ časi? Jadikovanje je, če pa je tudi pretirano, bo vidno že čez nekaj let. Žal!

Kdorkoli je letošnjo pomlad še zgodaj zapeljal proti Suhi krajini iz trebanjske smeri, se mu je že na hribočku pri Mali vasi odprl čudovit pogled na vrsto mogočnih kozolcev. Vsak je premozel tudi po deset štantov in več, razpostavljeni pa so bili tako mojstrsko vsak na svojem holmu, da je bilo

veselje gledati. Pišemo v preteklem času, zakaj v teh pičlih nekaj mesecih jih je nekaj že hudo iznakaženih, nekaj pa je še odpisanih.

Kozolcem ni pomoči. Vsakteri od starih veteranirov, dolenskih harf, je bil do nedavnega, kot se spodobi, pokrit s slamo. Čas in vreme sta jih ovila v čistiljivo sivino, ponekod tudi v mah. Letos poleti pa se je pri enem od teh dolenskih kozolcev pred Knežjo vasjo ustavil mogočen tovarnjak s kranjsko registracijo. Z mogočnimi jeklenimi čeljustmi je prikolničar grabil vitke železobetonste stebre, jih v loku postavil navpik in drugoga za drugim zabadal v vnaprej skopane jame.

Domačini so bili sicer v lepi večini, vendar je pojočo dolensko govorico hudo dušil ropot mercedesovega stroja, tako da je bilo komaj slišati pripoved priletnega Jožeta Zaletela, kako so na pomlad leta 1922 postavljali mogočni kozolec na 12 štantov. „Tega ne bom nikoli pozabil. Ja, pa podkovan je bil že prej,“ je pripovedoval dalje kar med delom, „pet tesarjev smo imeli. Lilo je vsak dan kot za stavo, zato smo najprej dvignili nadstrešek, ki stoji še danes, da smo se lahko vsaj malo skrili pred ujmo.“

Ko sem ga vprašal, zakaj postavljajo to pošast, je bilo v odgovoru čutiti bol za dvanajstštantovskim veteranom. „Ni mu rešitve. Preživel je svoje. Vse je treba spraviti vanj, od pšenice do ajde, čeprav je bolj malo zrnja. Kje bi danes dobil te-

sarje, da bi se lotili takšnega kozolca? Takole pa tile Gorenjci pripeljejo vse s seboj! Ni da bi govorili.“

Stroj se je že nevarno približal, Gorenjci očitno delajo na akord. Zaletlovi bodo, brž ko bodo poglavitna poljska dela mimo in bo iz štantov izginilo tudi snopje in krma, veterana podrli. Takrat se bo pokazal v vsej svoji vsiljivosti betonski silak. Osiveli škopi odpisanega kozolca, čeprav zlasti po sredini hudo razdrapani in pokrpani s pločevino, slama in mrva zaenkrat še ubijajo sivino betonskega vsiljivca.

Podoben fantom že kraljuje na višjem hribu. Tudi ostali sosedje so se čudili ročnosti gorenjskih strojnikov in betonarjev. Že na prvi pogled jim je videti, da jim ne gre slabo, da imajo veliko dela. Kozolce kot sušilce za krmo hudo izpodrivajo puhalniki in prevetrovalne naprave, snope v štantih pa kombajni. Podobne betonske stebre je mogoče videti dandanes vsespovsod že celo po hribih, npr. okrog Vrhtrbnjega. Tem stebrom se poznajo domači opaži, kolikor jih ponekod niso nadomestili celo s Trimovimi jeklenimi profili. Da, tudi to pride prav. Suha krajina je revna, kar se lesa tiče. Iz dneva v dan je tudi manj pridnih rok. Utegnejo prav zaradi tega čez čas tile betonski in jekleni stebri pričati o nekem nepremišljenem zaletu, ki je v marsičem vnaprej obsojen na propad?

ALFRED ŽELEZNIK

ropotarnica



O SMRTI

— Smrt je hkrati večja od gore in drobnejša kot las.
JAPONSKI PREGOVOR

— Moderna smrt ne kosi, ampak strelja.
V. JERMAN

— Kdor letos umre, je osvoboden te neprijetnosti drugo leto.
SHAKESPEARE

O USODI

— Usoda meša karte in mi igramo.
SCHOPENHAUER

— Kako okrutna je usoda kraljev; resnico jim govore samo takrat, ko se jih več ne boje.
HERDER

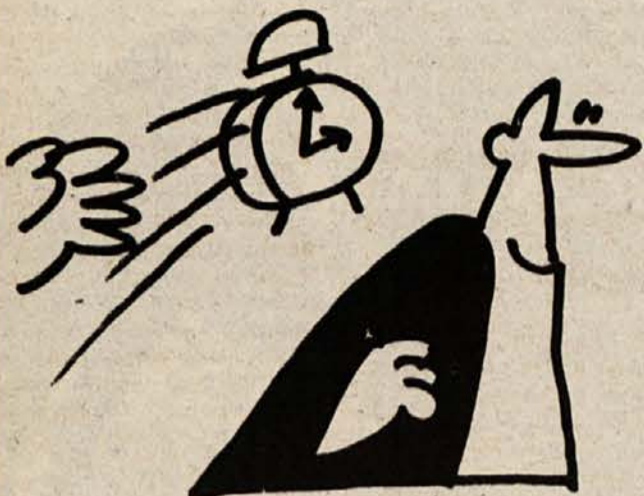
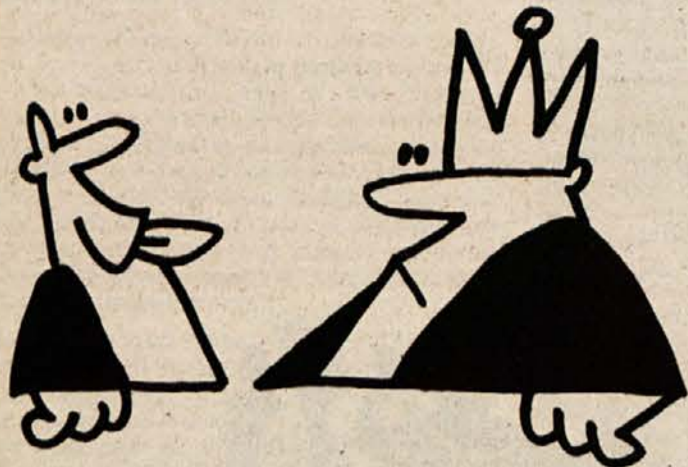
— Usoda je nerazumljiva, ker je tako nevljudna, da vstopa, ne da bi potrkala.
H. HABE

O ČASU

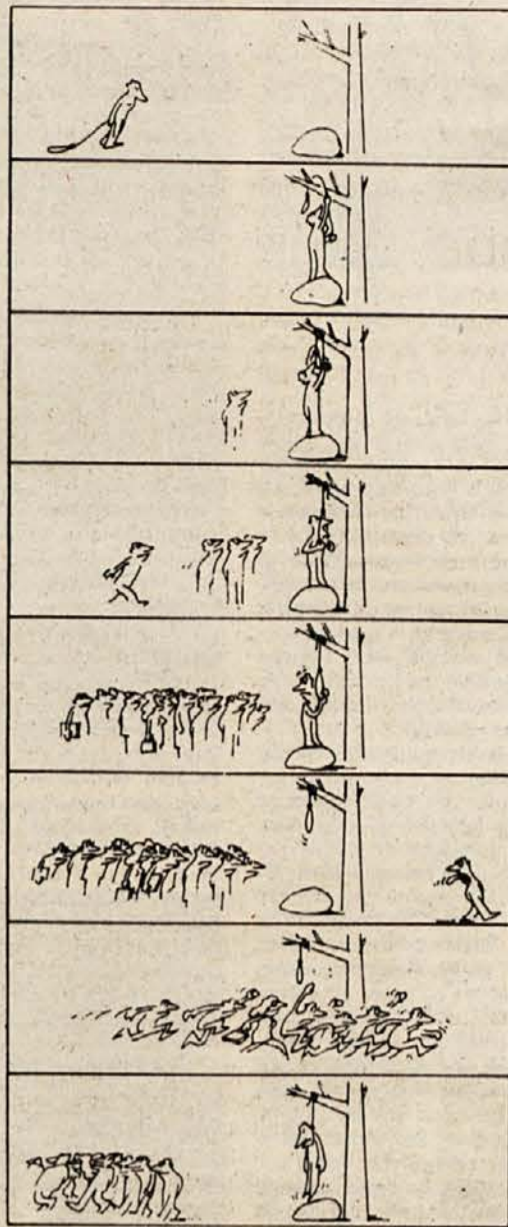
— Čas gre z vsakim drugače; z nekom v korak, z nekom v zaostanku, z nekom v teku in z nekom stoji.
SHAKESPEARE

— Čas je velik učitelj; nesreča je v tem, ker ubija svoje učence.
GANDOLIN

Minute so dolge, leta kratka.
GOSPODIČNA AMIEL-LAPEYERE



brez besed



JOSEF BROŽEK
ČSSR

če je mamica spretna



Jopa, bluzon ali pullover so za malčka v vrtcu ali šolarja nepogrešljivo oblačilo v jesenskih dneh, ko je zjutraj mrzlo, dopoldne pa vroče. Jopico otrok sleče in lahko v majici s kratkimi rokavi, ki jo nosi spodaj, po mili volji skače, pa se ne bo prehudo segrel.

V trgovinah imajo na izbiro otroških volnenih oblačil, toda staršem se zde draga. Posebno v družini, kjer je več takih glav, ni mogoče vsako oblečeno, če jim mama ali

stara mama doma splete ali nakvačka, kar potrebujejo.

Morda prvi izdelek ne bo tak, kot bi si želele, drugi pa bo že boljši in tretji bo kot slika v modnem časopisu. Varčne mamice znajo tudi parati že pretesne, doma narejene jopice, dokupijo le štreno ali dve nove volne in iz nje naredo domiselne okraske v obliki črt, norveškega vzorca itd.

Najhitreje gre od rok kvačkan vzorec. Začetnice lahko poizkušajo svojo spretnost tako rekoč s samimi konci volne. Več barv bo, bolj živo-

pisana bo jopica in raje jo bo otrok nosil: Vrh vsega pa je to še moderno.

Nikar pa ne recite, da za take stvari nimate časa! Prav gotovo urico ali dve na dan kje presedite, bodisi da pazite otroke pri igri ali si odpočivate pri televizorju, in takrat je lepa priložnost za ročna dela. Ko se boste enkrat temu delu privadile, ga boste vzljubile in tudi ob njem se boste razvedrile. Združiti koristno s prijetnim pa je ob vsesplošnem prekratku dnevu tišto, kar je priporočati današnji zaposleni ženi.

R. BAČER

domaca benediktinka lekarna

Tudi žegnana kopriva ji rečejo ponekod. Prinesli so jo k nam benediktinci iz krajev, ležečih od Sredozemskem morju, doma pa je tudi v Aziji in Severni Ameriki. To je enoletna, okrog 40 cm visoka in močno vejnata rastlina s pokončnim oglatim in kosmatim stebлом. Listi so veliki, suličasti, debelo narezani in oboroženi s trni. Veliki rumeni cveti so zbrani v velikih podolgovatih koških, skritih v

vsakem vencu. Cvete od junija do avgusta. V tem času nabiramo cvete, liste pa, še preden rastlina zacvete. Sveža rastlina ima neprijeten duh, ki pa popolnoma izgine, ko se posuši.

Zdravilno moč benediktinke so poznali pri nas že pred dvema stoletjema, saj lahko v Slovenski lekarni iz leta 1720 zasledimo: „Suho rastlino cveti so zbrani v velikih podolgovatih koških, skritih v

sušene rastline na četrtr litra vode pa pospešuje prebavo, odstranja krče v prebavilih, krepi notranje organe.“ Priporočajo ga tudi pri katarju dihal (prehlad, kašelj, pljučnica), menda pa zdravi celo histerijo, nevrastenijo, ker krepi živce.

Čire in ozeblina, rane in opekline, vnete oči, ki se ne čujejo celiti, umivajo z vodo, v kateri so kuhali posušeno rastlino benediktinke.



princeskini krofki

DANICA STRAJNAR

Slaščičarji pravijo, da je za zgodnji jesenski čas ta sladica, ki pa je lahko povsem brez sladkorja, najbolj prikladna in gre najbolj v slast. Danica Strajnar, zaposlena pri slaščičarki Majdi Golob v Šentjerneju, je šele pred kratkim naredila strokovni izpit in ravno ti krofki so ji prinesli lepo oceno. O njih pa pravi:

„Potrebujemo 2 dkg soli, pol litra vode, 20 dkg bele moke, 6 do 7 jajc in stepeno smetano, ostale dodatke po

želji. Vodo in sol zavremo, dodamo moko, premešamo, pustimo, da vnovič zavre, potem odstavimo. Postopoma dodajamo cela jajca in maso mešamo s kuhalnico ali mikserjem, da odstopi od kozice.

Če je masa pretirna, moramo dodati še eno jajce. Potem na pomaščen pekač brizgamo maso v kupčke in jo damo v segreto pečico ter jo pustimo v njej okrog 30 minut pri temperaturi 180 do 200 stopinj. Preden kupčke por-

nemo v pečico, moramo vanjo namestiti posodico z vodo. Pečice med peko ne odpiramo.

Pečene krofke ohladimo, prerežemo na pol in jih polnimo z vaniljevo kremo in stepeno smetano. Lahko pa kremo opustimo in namesto nje kupčka spodaj premažemo z brusničnim želejem (tudi za diabetike ga imajo) in polnimo z nesladkano smetano. Posebno moški imajo sladico raje, če je pripravljena z malo ali brez sladkorja.“

obzorja

knjige

UDARCI USODE

Francosko piščiči senegalski pisatelj Amar Samb se z romanom „Udarci usode“ (v prevodu Jakoba Emeršiča ga je v zbirki „Svet v knjigi“ izdala založba Obzorja) prvič predstavlja slovenskemu bralstvu. Pisatelj, sicer poklicni raziskovalec muridizma, to je neke islamske sekte, ki nosi pečat do skrajnosti sfantazirane primitivnosti, v romanu na moč realistično opisuje, do česa lahko pripelje napačno razumljena in uporabljava vera.

Junaka Omarja sovražijo vsi, kajti še preden se je rodil, mu je umrl oče, to pa je za vraževerne slabo znamenje. Sama materina naklonjenost ni dovolj, da bi dekca iztrgala iz rok marabujev, primitivnih učiteljev korana, ki učence stradajo, pretepajo in mučijo še kako drugače, Omar pobegne, pa ga na silo pripelje nazaj k učiteljem. Kljub močno omajani samozavesti ne kloni in po bridkih izkušnjah odide študirat v Pariz.

„Devet fantov in eno dekle“, za katerega je dobila Kajuhovo nagrado. Za nedavno izdajo v zbirki „Odisej“ pri Mladinski knjigi je Jakopinova ta roman dodobra predelala, temeljito sporočilo dela pa je kljub temu ostalo neokrnjeno. Gre za pripoved o skupini fantov in mladi učiteljici, ilegalcih s krškega konca, ki so jih gestapovci izsledili že na začetku njihovega osvobodilnega boja, jih ujeli in po mučenišču ustrelili v dobravski hosti. Niz dogodkov te okvirne zgodbe povezujejo notranji monolo-



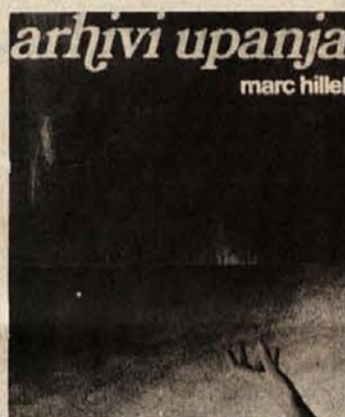
gi pripovedovalke, ki v prvi osebi podaja najprej svoje otroško začudenje nad dogajanjem okrog sebe, nato pa se dokoplje do prave podobe vojnih grozot, ob katerih je odrasčala in se pred njimi zatekala v okrilje narave, vira življenja. Ta plat romana se očrtuje na ozadju nosilne zgodbe kot protiutež trpljenju in obupu.

ENEIDA

Rimski pesnik Vergil velja za edinega antičnega pesnika, ki se je kot epik kolikor toliko približal znamenitemu Homerju, ne le po epski širini: Vergilova „Eneida“, junaški ep, ki je nastal v čast cesarju Avgustu, je tudi po vsebinski zasnovi blizu „Odiseje“ in „Iliade“. Dogajanje dvanajstih spevov (skupno 9.896 heksametri) je zaokroženo okoli doživljajev Eneja, pradedna rimskega naroda. Pesnik epa ni dokončno izdelal, zato ga je hotel tik pred smrtjo celo uničiti. Kljub mnogim okrnjenim verzom je bil ep vse do 18. stol. vrhunski vzor klasičnega epskega pesništva. Nazadnje je celotna „Eneida“ izšla v slovenskem prevodu pred več ko de-



setletjem pri Obzorjih (v zbirki „Iz antičnega sveta“ je omenjena založba izdala tudi Vergilovo knjigo „Bukolika in Georgika“, izbor pastirskih in poučnih pesmi), za srednješolsko rabo pa je prevajalec Fran Bradač pripravil izbor petih spevov „Eneide“, ki so izšli v 52. knjigi zbirke „Kondor“ pri Mladinski knjigi. Delo je že zdavnaj pošlo, zato se je založba odločila za ponatis knjige, ki prinaša tudi spremno besedo o pesniku, zgoščeno vsebino vseh dvanajstih spevov epa in opombe (vse to je delo prevajalca) ter izbor slik rimskih kipov, ki se vsebinsko nanašajo na Vergilov ep.



Založba Borec je v prevodu Franceta Šušteršiča izdala „Arhive upanja“, delo Marca Hillela, ki se je s knjigo „V imenu rase“ slovenskim bralcem že predstavil kot odločen nasprotnik rasizma in oživljanja fašističnega in nacističnega gibanja. Pričujoča knjiga je posvečena Mednarodni poizvedovalni službi, edinstveni humanitarni ustanovi, na katero se vsa desetletja po zadnji vojni obračajo številni ljudje s prošnjami za podatke in poizvedbe o svojih bližnjih, ki so izginili v vojni vihri, v zaporih in taboriščih. Delo prikazuje ustanovitev, delovanje in uspehe ustanove, na



FILM O „IZI“

Ko je pred desetletjem in več slovstveni raziskovalec Matjaž Kmecl pisal pregled povojnih slovenskih pripovednikov, je pisatelja Iva Zorman na uvrstil v krog literatov, za katere so značilne „sporedne pripovedno-prozne strukture“. Dotlej je bil Zorman znan zgolj kot pisec novel z vojno-psihološko tematiko, ustvaril pa je tudi nekaj besedil za mladino.

Obsežnejša in umetniško bolj dognana Zormanova dela so nastala kasneje. Ne kaže naštevati vseh, omenimo le

romana „Sončnica navadna“ in „Draga moja Iza“. Slednjega je založba Borec izdala pred petimi leti, leto prej pa je pisatelj dobil zanj Kajuhovo nagrado. Delo je nedavno tega omenjena založba spet izdala, tokrat v medzaložniški „Žepni knjigi“. Morebiti bi na ponovno izdajo že dolgo razprodanega romana čakali še dolga leta, kajti zdi se, da je osem tisoč izvodov romana v obliki žepne knjige prišlo v knjigarne očitno zato, ker so poleti po tem Zormanovem delu posneli film.

Kajpak to romanu nič ne škodi. Gre za delo, ki psihološko utemeljuje razčlenjuje dogajanje okoli na pol kmečke, na pol meščanske družine na robu majhnega mesta. Pisatelj, ki (to so njegove besede) „otipa vse, kar bi moral morebiti samo gledati...“ tudi tisto, kar se pod dotikom osuje,“ ni hotel biti ne prerok ne učitelj; kot stranski opazovalec je z besedami sledil življenju, ki je gradilo na iluzijah, zgolj upanju v srečo. Na taki podlagi se je hočeš nočeš moralo vse sesuti. Begajoči junaki so ostali praznih rok,

oznanjevalci vere so ali propadli ali pa se prelevili, denimo, v spretni gostilničarje, ki so jih omrežile (malo) meščanske navade in razvade. Četudi vdan v usodo, pa se glavni junak ne ukloni, išče dalje vzor dobrega, svojo drago Izo, ki je ni, a nekje le je ali bi vsaj morala biti.

Pripovedno večplastni Zormanov roman ni ko nalašč za filmsko obdelavo. Kljub temu se ga je lotil scenarist in režiser Vojko Duletič, znani filmski obdelovalec literarnih predlog (njegovi so: kratka filma „Na petelina“ in „Podobe iz sanj“ ter igrani „Na klanecu“, „Ljubezen na odoru“ in „Med strahom in dolžnostjo“, napisal pa je tudi scenarij za Pretnarjeve „Samorastnike“).

Duletič je v scenarij zajel glavne vsebinske značilnosti romana. Ob prikazu življenjske poti junaka Andreja Novaka je zajel dogodke med zadnjo vojno in v času po njej, ko je zaradi različnih nazorskih opredelitev prišlo do trenj med kmečkim in meščanskim svetom. Kmetstvo predstavlja junakova družina, usode njenih posameznih članov pa

PREDSTAVUJAMO VAM

V počastitev 200-letnice prvega vzpona na Triglav je založba Obzorja izdala knjigo „S prijatelji pod macesni“ Matjaža Kmecla, izrednega profesorja za slovensko književnost na ljubljanski filozofski fakulteti, pisca številnih razprav in knjig s področja zgodovine književnosti in literarne teorije, zlasti o slovenskem pripovedništvu. Kmecl je znan tudi kot literat, v šestdesetih letih je napisal več radijskih iger, v zadnjem letu pa je izdal knjigo dveh dramskih besedil, monodrame „Lepa Vida ali problem svetega Ožbalta“ in scenarija za televizijsko igrano „Bohinjska miniatūra“.

Štirinajst Kmeclovih besedil, ki jih prinaša pričujoča knjiga, bi stežka uvrstili v leposlovje, saj ne gre ne za črtice ne novele ali kaj podobnega, ampak za duhovite popotne zapise o planinskih stvareh in ljudeh, ki zahajajo v gore. Ob lastnih doživljajih in razmislekih o teh je prišel do polnega izraza blešččiji, s hudo mušnostjo in muzanjem začinjeni slog Kmeclovega pisanja.

Kmecl govori o gorah kot možnosti za samoobvladovanje in premagovanje strahu, saj visoko gori ni polovičarstva, na vrh prideš ali pa ne. V gorah se je moč ogniti naprejočemu vsakdanjiku, zlaganemu uživanju v copatah pred malim zaslonom. Gore učijo tovarištva, tudi žrtvovanja, silijo k zbranosti in razmišljanju. V gorah je le korak do dogodivščin, ki niso vselej šaljive, ampak tudi nevarne.

podlagi dokumentarnega gradiva pa hkrati razkriva tudi grozljivo podobo vojne in njenih posledic, ne zamolči resnice o strašnih taboriščih in številu njihovih žrtev.

L. DA VINCI

Bolj ko s čisto literarnimi deli se je pisatelj in časnikar Paul Frischaue proslavil z romansiranimi življenjepisi Duererja, Garibaldija, Beaumarchaisa, sploh pa Leonarda da Vincija. Delo (s podnaslovom „Sonce, vrzi senco“) o Leonardu je poslovenil Jože Košar, v zbirki „Veliki možje“ pa je pred kratkim izšlo pri Obzorjih. Obsežna pripoved je mogočna podoba o življenju in delu genialnega umetnika, tehnika in učenjaka, ki je do potankosti doumel življenjski tok svojega časa, prodorno razčlenjeval izročila preteklosti in jasnovidno napovedoval odkritja prihodnosti. Na osnovi stvarnih podat-



kov je Frischaue verno sledil da Vincijevi zapleteni in mesto-ma celo pustolovski življenjski poti, iz dela pa je moč izluščiti tudi kulturne in še kakšne razmere, značilne za dobo italijanske renesanse.

prebrali smo ponatis opomb

Ob drugi knjigi „Antologije svetovne književnosti“ (podrobneje jo bomo predstavili prihodnjici), ki jo je pripravil Jano Kos, Državna založba Slovenije napoveduje, da bo „Antologija...“ dopolnjeval Kosov „Pregled svetovne književnosti“ (v dveh delih). Le-ta naj bi podal obširen, pregledno razčlenjen in zaokrožen oris razvoja svetovne književnosti od začetkov do zdajšnjosti; nudi naj bi opis posameznih literarnih obdobij, razvojni prezez slovenskih vrst in zvrsti, vse to s posebnim ozirom na vsebinske in oblikovne značilnosti besedil, objavljenih v „Antologiji...“ Umanjali naj ne bi tudi življenjepisni in bibliografski podatki.

Pred kratkim je izšla Kosova knjiga „Pregled svetovne književnosti“. Po njeni vsebini sodeč dvomimo, da gre za strnje no izdajo dveh knjig z enakim naslovom, ki ju napoveduje omenjena založba. Ob prebiranju pričakujemo pregleda svetovnega slovstva smo namreč



Še bi lahko naštevali, o čem govori navdušeni planinec, ki se ne izmika odgovoru na vprašanje: „Le kaj, vraga, nas kar naprej vleče gor?“. Za Kmecla so gore tako mogočne, da jih sodobne stiske ljudi ne bodo odtujile novim rodovom, zato se ne boji za prihodnost planinstva.

Ti se Orel je v spremni besedi h knjigi, ki jo dopolnjujejo fotografije Sonje Zalar in Vojka Bizjaka, zapisal, da gre za „domiselno, iskrivo sporočilo in dokazilo o globoko človeškem značaju planinstva,“ da je Kmeclovo pisanje „nekakšna planinska simfonija in konec koncev res ganljiva izpoved o človeku, njegovih stiskah in njegovih potrebah, o njegovem hrepenenju po sreči in njenem doseganju.“

D. R.

ugotovili, da gre zgolj za neznanatno predelano „Literarno zgodovinske opombe“, s katerimi je Kos v šestdesetih letih opremil prvo antologijsko izdajo „Svetovne književnosti“. Torej gre za ponatis Kosovega shematičnega pregleda književnih obdobij (od orientalskih literatur, antike, prek srednjega do novega veka, vključno s književnostjo 20. stol.), kratkega opisa literarnih vrst in zvrsti ter razlage vsebinskih in oblikovnih posebnosti določenih del. Novo je le navajanje odmevov oz. vplivov svetovne književnosti na razvoj slovenske literature.

D. R.

goli srednjestojec

Najnovejši roman slovenskega pisatelja Vitomila Zupana „Igra s hudičevim repom“, ki že kak mesec buri naše bralno občinstvo, je našel pot tudi na police dolajnskih knjigarn. Pomurska založba pošilja to knjigo na knjižni trg v očitnem prepričanju, da bo roman „ušgal“. O tem zgovorno prča za naše razmere in za leposlovno delo sodobnega pisatelja zelo visoka naklada 10.000 izvodov. In na kaj založba pri tem računa?

Brez dvoma na še vedno nepotešeno radovednost in zgečljivost slovenskih bralcev, katerim pisanje o spolnosti z odkritim peresom in brez dlake na jeziku še vedno pomeni tisto sladko mešanico škandaloznega in vabljivega. Podobna dela iz svetovne literature imamo že v prevodih in izkazalo se je, da so šla dobro v promet. Preprost račun pove, da bi moral roman, v katerem je razgaljen slovenski



zakonski par, še toliko bolj uspevati. In kot kaže, gre knjiga kar dobro s polic.

V ozadju za tem šele lahko iščemo leposlovne vrednosti Zupanovega romana. V kakšni meri je pisanje podredil vnaprejšnjemu računu na odzivnost in v kakšni dejanskim ustvarjalnim iskanjem, bo posamezniku „Igra s hudičevim repom“ različno povedala. Gotovo je le, da je Zupan pisanja več, pa tudi občutek za slovenskega srednjestojca, ki je poglavitna osebnost in duša dogajanja, ima zanesljiv.

MiM





LADISLAV LESAR
OBRAZI

ENERGIČEN IN ODLOČEN ALT

Justi Kastelic—Grčar iz Plemberka nad Stopičami je ponosna na svoje podgorsko poreklo, in če le more, gre domov. Zdaj je že dolgo let v Ljubljani v Kolodvorski restavraciji, kjer ima delovno mesto kontrolorja. Sprva je bila točajka. Takoj po vojni so bili delovni pogoji v gostinstvu slabi. Potrebno je bilo delati več kot osem ur, če ni bilo kadrov, še več. Najbolj utrudljiva je bila nočna izmena, tja do enih, dveh in treh ponoči. Potem pa še slabo stanovanje in pičle plače. Justi pa je bila vztrajna. Zagrizla se je v svoj poklic. Delo z ljudmi jo je že od nekdaj veselilo.

Rodila se je v kmečki družini s šestimi otroki, med kamenjem in revno zemljo, kjer je bilo potrebno veliko delati od vida do vida. V čase njene mladosti je prišla vojna. Kruta in neizprosna, ki ni prizanesla nikomur. Še posebno kruta je bila do otrok. V otroških očeh pusti vojna neizbrisen pečat nasilja in strahu in tudi Justini s temi stvarmi ni bilo prizaneseno.

Justina je bila stara osem let. Tekla je od doma po vegasti kamniti stezi v stopiško šolo. Šola pa je bila zaprta. Spominja se tudi čudnih, nerazumljivih besed. Nemci, Italijani. Pozneje je slišala za partizane in belogardiste. Slišala je za legijo smrti, ki je imela svoj stran v bližnjem Šentjoštu, od koder so ljudje ob večerih slišali strahotne krike mučenih. Italijani so jedli kar surov krompir in korenje. Pokradli so vse, kar je bilo dosegljivo, in če se je kdo upiral, so ga preprosto odpeljali ali pa so mu zagrozili s smrtjo.

„Živelimo v samotni vasi, kamor so prihajali partizani. Z njimi smo se dobro razumeli. Če je deževalo, so ostali kar pri nas. Kuhala sem jim žgance. Spominjam se visoke in močne ženske, partizanke Nade. Imela je puško in bombe in si je v naši hiši česala lase.“

Veliko naših podgorskih kmetov je bilo zapeljanih. Tudi moj oče je bil pri belih, in čeprav si je želel, da bi prišel med partizane, ni imel te moči, da bi se odločil. V Stopičah je s prižnice strašil pred rdečo komunistično nevarnostjo in antikristom podvijam rdečelas kaplan. Pri sebi je imel pištolo, vsaj tako se je govorilo. Po vojni je bil proglašen za vojnega zločinca.

Iz postojanke na Barončen hribu so nas obstreljevali s havbicami. Bilo nas je silno strah in še zdaj, po toliko letih, imam strah pred steljanjem.“

Ko je bila svoboda, je bila Kastelčeva Justina stara 12 let. V šolo so hodili v Beletovo klet v Stopičah. Učila jih je partizanska učiteljica Dragica. Justi se je vpisala na pedagoško šolo v Brežicah in nato na učiteljsko v Novem mestu. Brez štipendije. Hodila je dve uri daleč od doma, zato je bila primorana šolo prekiniti. Zaposlila se je pri takratni Ljudski milici v Ljubljani.

Zdaj je Justina Grčar ženska srednjih let, ima dobro službo in že odraslo družino. Sinova ji še zmerom rasteta, ampak to so zadnji centimetri in najstarejši bo šel kmalu k vojakom. Justina je resna, skoro malo preveč službena, in ko sva imela neslužben pogovor, je bilo zelo težko dotipati do njenih čustev. Rekla pa je, da je Plemberk še zmerom njena tiha želja. Tam ima še brata, mamo in druge sorodnike. V Starcih na Zajčjem vrhu pa imajo vinograd in zidanico. Od tam je lep razgled na Trško goro in okoliške dolenske kraje. Nad zidanico se vzpenja Kukova gora. In kadar je zelo veselo, zapojejo stare slovenske narodne pesmi. Ni mi zaupala, kakšen glas ima. Toda natančno vem, da ima alt. Energičen in odločen!



KAPITELJ STOJI NA GRADCU

Zleknjeno na strmi kraški skali in tesno vkljenjeno v objem Krke je dobilo Novo mesto najmočnejši poudarek s kapiteljsko cerkvijo. Ta mogočna stavba stoji na najvišji točki polotoka in obvladuje vse pod seboj in daleč naokrog. Okoli nje so se grupirale skupine hiš v slikovito in po talnem načrtu tipično srednjeveško mesto. To zunanjo podobo mesta je oblikovala ista sila, ki je v gotški dobi gradila nebotične katedrale. „Kapiteljska cerkev je zavzela mesto gradu,“ je zapisal dr. Fran Stele. Ob bombnem napadu na Novo mesto leta 1943 ubiti rojak, umetnostni zgodovinar Jože Gregorič, pa je odločno ugotovil, da bi bilo Novo mesto brez kapiteljske cerkve samo „enolična in dolgočasna skupina hiš.“

Kdaj in kako je nastala ta cerkev, ki jo strokovnjaki štejejo med izrazito gotške ustanove? Mnogi preučevalci najrazličnejših virov so bili dolgo prepričani, da ne pred koncem 15. stoletja. Za moža, ki naj bi začel zidati to cerkev, so proglašali prvega kapiteljskega prošta Jakoba Auersperga. Sklicevali so se na leto 1493, ko je bil v Novem mestu ustanovljen kolegialni kapitelj. Razlagali so, da je bila nekako v istem času sezidana tudi cerkev v Šentrupertu, ki ji je kapiteljska na las podobna, zgradil pa da jo je isti Auersperg, ko je bil še župnik v tem kraju. Da bi bila zmota še večja, so pripomogle tudi listine o ustanovitvi kapitlja, ki datirajo v ta čas. Šele beležka iz Kapiteljskega arhiva, ki pravi, da je bil kapiteljski presbiterij dozidan in posvečen že 17. november 1429, je privedla strokovnjake do tega, da so začeli raziskovati v drugi smeri.

Jože Gregorič je vzel za podlago svoji razlagi nenavadno podobnost talnih načrtov kapiteljske in pleterske cerkve, še zlasti ker je za slednjo zgodovinsko izpričano, da so jo začeli graditi okoli leta 1407 in je bila tri najst let kasneje že posvečena. Takole pravi: „Ko je po letu 1365 (letu ustanovitve Novega mesta) zaradi kneževskih milosti in privilegijev začelo število prebivalstva naraščati in se povečevati njihovo imetje, so meščani mislili na zidavo nove cerkve, ker jim stara cerkvica sv. Antona, ki je stala v gozdu in je edina zgodovinsko potrjena cerkev pred ustanovitvijo mesta, ni več zadostovala. Njihov meščanski ponos jim je narekoval, naj si sezidajo stavbo, ki bo že s svojo monumentalnostjo pripovedovala o blagostanju Novomeščanov. Z zidanjem so gotovo začeli še pred prelomom stoletja, za gradnjo pa so izbrali najlepši prostor v mestu, kjer je takrat stala stara utrjena pristava stiškega oskrbnika. Zgradili so kripto, ki je druge gotške cerkve sicer ne poznajo, to pa je iz razloga, ker je romantika — kot predgotška doba — še vplivala s svojim slogom. Nadaljevali so z zidavo presbiterija in ga dokončali, dokler ni bil leta 1429 posvečen. S tem letom pa je gradnja zastala in je najbrž tako ostalo do ustanovitve kapitlja.“

Še starejši od kripte in presbiterija je v svojih temeljih stolp kapiteljske cerkve. Ivan Vrhovec navaja v svoji „Zgodovini Novega mesta“, da je spodnji del četverokota z okoli 3 metre debelim zidom star Gradec — stolp

iz utrdbे stiškega samostana. Ob odločitvi, da tam zidajo cerkev, so ga povišali za toliko, kolikor je še danes četverokotnika, to pa je bilo v času, ko so zgradili presbiterij. Gregorič je dokaz za to videl v venčnem zidcu, ki teče okoli presbiterija in zakristije. Tak kos zidca je ohranjen tudi v zidu zvonika pod cerkveno streho.

Na zastoj gradnje je vplivala nevarnost, ki je prihajala s turškimi vpadi na naša ozemlja. Meščani so pred svojim mestnim obzidjem večkrat videli tudi do zob oboroženo vojsko celjskih grofov, ki so se hoteli polastiti mesta. Ker je bilo treba vsa sredstva združiti za obrambo, je kajpak zmanjkalo denarja za cerkev. Kljub temu so presbiteriju prizidali ladjo v lomljeni črti in jo zaslonno pokrili z lesenim stropom, saj so jo kasneje hoteli podreti in zgraditi novo z obokanim zidanim stropom — v slogu presbiterija. Že omenjene nevarnosti in nesreče, ki so se jim pridružili požari, so to namero za dalj časa preprečile. Požar, ki je izbruhnil leta 1540, je upepelil večji del mesta, katastrofalni požar leta 1576 pa je uničil vse mesto, da je pogorela tudi kapiteljska cerkev. „Razsajal je „tako grozno“, piše Vrhovec, „da je kamenje v cerkvi spreminjal v apno, pokončal mnogo starih napisov in nagrobnih kamnov.“ V silni vročini so pogoreli oltarji, zastave, slike, udrl se je leseni strop v ladji in zvonovi so se raztopili, kot bi bili iz sladkorja.

Tako uničeno cerkev je z obilnimi dolgovi kapitlja prevzel novi prošt Polydor de Montagnana leta 1582. Mož je bil imovit, a vendar ne dovolj, da bi poplačal dolge in popravil cerkev. Da je vse to zmogel, je sklenil s kanoniki posebno pogodbo, po kateri so mu odstopili svoje dohodke. Ladjo je dal obokati in ji prizidati kapele. Njegovo delo je končal prošt Marko Khun, kar pove tudi letnica 1621 na podboju južnih vrat. Taka je ostala cerkev do danes. Stolp je dvignil prošt grof Thurn Valsassina leta 1667. Na spodnji četverokot je pozidal osmerokot in ga pokrtil z baročno streho. Leta 1860 je dal prošt Jernej Arko stolp gotizirati in pokrtil s škriili. Osemnajst let kasneje so stolp pokrili z bakrom, ki pa ga je vzela prva svetovna vojna. Zdaj je stolp pokrit s pločevino.

Kapiteljska cerkev pa ni zanimiva zgolj zaradi častitljive starosti, svojevrstnega sloga in „zlomljene“ ladje, ampak slovi tudi po nekaterih dragotinah, ki jih ima ali pa jih je imela. Med take nedvomno šteje slika s podobo sv. Nikolaja, ki jo je izdelal slavni Tintoretto. Slika je cerkev dobila pod svojim obnoviteljem proštom Montagnano in predstavlja še danes evropsko pomembno dragocenost. Za kapiteljsko cerkev so slikali tudi drugi italijanski slikarji. Avtor več podob, ki so krasile oltarje, je bil, kakor pravi Breckerfeldt, slikar Corregio. Vrhovec meni, da se temu ne smemo čuditi, kajti „kapitelj je bil oglejskemu patriarhu podrejen, mnogi prosti so bili ali Italijani ali pa so službovali v krajih, kjer se je govorilo največ italijanski,“ zato jim ni bilo težko pridobiti tudi „tako slovečih mojstrov“. O slikah, ki jih je uničil požar, viri ne povedo ničesar.

GRADBENO PARCELO

v bližini Novega mesta, zazidljivo, 10 do 12 arov, kupim. Prednost ima parcela na robu ali v bližini gozda. Pismene ponudbe pod "Sončna lega" pošljite s svojim naslovom na upravo Dolenjskega lista.

INTEREXPORT LJUBLJANA

INEX

Potovalna agencija

- ŠPANIJA, 3-4-5- dnevno potovanje (MADRID-BARCELONA-ANDALUZIJA), odhodi od 10. septembra dalje
 - CIPER, 4- in 3-dnevno potovanje - PRVIČ DIREKTNO IZ LJUBLJANE, odhodi 5. in 9. 10.
 - KRETA, 4- in 3-dnevno potovanje - odhodi 28. 9. in 2. 10.
 - ATENE, 3- in 4-dnevna potovanja, odhodi od 22. 9. dalje
 - TUNIZIJA, 2-, 3-, 4- in 5- dnevna potovanja, odhodi od 12. 9. dalje
 - ISTANBUL, 2-dnevna potovanja, odhodi od 11. 10. dalje
 - ELBA, 6 dni (avtobus), odhod 21. 9.
 - POČITNICE V TUNIZIJI ŠE VEDNO PO LANSKIH CENAH, odhodi vsak torek
 - TAČAJI ANGLEŠČINE v Veliki Britaniji in ZDA
 - LONDON, 3-krat tedensko za posameznike
 - SEJŠELSKI OTOKI, od 3. do 12. 11. 1978
 - LICHTENSTEIN, 3 dni (avtobus), vsak petek
 - OHRID, 2-, 3- in 4-dnevna potovanja, od 1.800 din, odhodi od 5. 10. dalje
 - DOLOMITI IN JULJSKA KRAJINA, (avtobus), 3 dni, odhodi od 22. 9. dalje
 - GROSSGLOCKNER - SALZBURG, (avtobus), 3 dni, odhodi od 15. 9. dalje
- Prijave in informacije:
INEX, Novo mesto, Novi trg 4, tel. (068) 23-773
INEX, Ljubljana, Titova 25, tel. (061) 312-995, 327-947
INEX, Maribor, Volkmerjev prehod 4, tel. (062) 24-571, 24-579
ZA DELOVNE KOLEKTIVE PRIREJAMO PO ŽELJI Z UGODNIMI POGOJI AVTOBUSNE IN LETALSKE IZLETE!

DELOVNA SKUPNOST POSEBNE ŠOLE

Novo mesto razpisuje dela in naloge GLAVNE KUCHARICE

Pogoj: kvalificirana kuharica

OD po samoupravnem sporazumu.
Nastop službe takoj.

DOM MAJDE ŠILC

NOVO MESTO,
Kristanova 60

razpisuje prosta dela in naloge:

VZDRŽEVALCA STAVBE

Pogoji: KV ključavničar; prednost imajo kandidati, ki se spoznajo na različna opravila (vodovod, električno, mi-zarstvo); 3-mesečno poskusno delo

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta

DES TOZD ELEKTRO

Novo mesto razpisuje **JAVNO LICITACIJO** za prodajo motornih vozil:

ZASTAVA 750 - letnik 1973 (ogled vozila na RTP v Bršljenu)

IMV CESTAR - DIESEL - letnik 1971

(ogled vozila v nadzorništvo Sentjernej)

Javna licitacija bo v torek, 19. septembra 1978, ob 12,00 na upravi TOZD, Ljubljanska 7.



KOMPAS JUGOSLAVIJA

POSLOVALNICA NOVO MESTO

- o Vabimo vas na 7 dnevni izlet v Italijo
- o ORVIETO RIM NAPOLI POMPEI CAPRI SAN MARINO
- o Odhod avtobusa 7. oktobra 1978
- o cena samo 3.350.- din

Uprava OBČINSKE SKUPŠČINE Novo mesto prodaja **RABLJE NO STREŠNO OPEKO (BOBROVEC)**

Prodaja bo v ponedeljek, 18. septembra 1978 od 8. do 14. ure na dvorišču občinske skupščine Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 2.



KMETIJSKI ŠOLSKI CENTER GRM, NOVO MESTO

organizira začetni in nadaljevalni šiviljski in kuharski tečaj. Rok prijave do 20. 9. 1978.

metalka

VAM NUDI IZ KONSIGNACIJE

DOBAVA TAKOJ PO VPLAČILU

MTH

Plavalni bazeni HOBBY-POOL premer 3 - 7 m, skupaj s filtrom in ostalim priborom

VISSMANN

Najmodernejši kotli in avtomatike za centralno ogrevanje, od 12.000 kcal/h naprej

THYSSEN

Oljni in plinski gorilniki od 15.000 kcal/h naprej z vsem instalacijskim priborom (cena 398 DM in 2.604,15 din)

ATROL

Raztezne posode in pripadajoči pribor

GRUNDFOS

Obtočne črpalke

Vse informacije, nasvete pri izbiri, projektiranju in nakupu dobite v METALKI LJUBLJANA, Dalmatinova 2, III. nadstropje, soba 5 ali po telefonu številka (061) 317-144.

Zadnjo potezo imajo krajani

V treh tednih naj bi v vseh 11 mestnih krajevnih skupnostih poskrbeli za urejanje okolja in okrasili okna ter balkone z rožami

Malo manj kot mesec dni je še časa za zadnja olepševalna dela pred zasedanjem stalne konference mest. Zdaj bi se morali izkazati krajanje in delovne organizacije.

Medtem ko vsa predvidena javna dela, ki so bila v programu komunalnega urejanja mesta potekajo po načrtu in so že tri četrtine končana, nastopa zadnje obdobje, v katerem je čas za drobnejšje, ki pa so vendarle pomembne.

V mestu je bila na območju vseh 11 krajevnih skupnosti od spomladi do zdaj asfaltirana vrsta ulic, cestnih odsekov in poti, zgrajenih je bilo več sto metrov kanalizacije, javne cestne razsvetljave in opravljena še vrsta drobnih javnih del, ki so prej bodle v oči. Več je bilo na območju mesta narejenega te mesece, kot prej v najmanj desetih letih, posebno se, če upoštevamo urejanje fasad.

V kratkem se bo novemu mestnemu asfaltu pridružil še Breg, pa stari del Ragovske. Začeli so z zemeljskimi deli za cestno povezavo Kotarjeva-Zagrebska ulica, kjer so doslej vozili avtomobili po divjem. Zadnji tedni pa so namenjeni temu, da mesto temeljito očistimo, popravimo polomljene plotove, opleskamo ograje, uredimo prostore okrog smerarskih posod, pospravimo kurjavo. Predvsem je uspeh teh zadnjih del odvisen od krajanov in delovnih organizacij.

POPRAVEK

V sestavku „Pet mesecev prej“, ki govori o dograditvi bloka v Sentjernej, je tiskarski skrat 4-odstotno premijno spremenil v 40-odstotno premijno, kar je seveda velika razlika. Pomotoma je bilo v podpisu k fotografiji tudi zapisano, da je Tone Čebular v.d. direktorja tozda Gradbeništvu; je namreč direktor tozda Gradbeništvu.

Prvi vtis je: „za vse boljše“

Celodnevna šola si med učenci dobiva pristaše

Letos septembra so tudi učenci prvih štirih razredov osnovne šole Baza 20 v Dol. Toplicah začeli s celodnevno šolo. S kakšnimi občutki odhajajo otroci prve dni iz šole domov, so povedali štiri iz IV.a razreda:



REBEKA LUKSIC iz Dol. Toplic: „Včeraj smo šli prvič iz šole domov brez aktovke. To se nam je imenitno zdelo! Doma sem bila brez skrbi. Če bo vedno tako, potem je celodnevna šola res mnogo boljša kot navadna.“



RENATA ŠISKAR iz Dol. Toplic: „Doma so zadovoljni in jaz tudi. Urnik je v celodnevni šoli čisto drugačen. Imamo čas za pouk, za učenje in razvedrilo. Veliko izkušenj še nimamo, ker se je šola komaj začela, ampak kaže, da bomo vsi zadovoljni.“



DARINKA FINK iz Podturna: „Boljše je predvsem zato, ker se mi ne bo treba več doma učiti in pisati nalog. Tudi kosilo imamo v šoli, lahko mamni pomagam, potem pa se igram. Nič me ne mori misel, da še nimam tega in onega za jutrišnji dan pri pouku.“



EMIL ŠENICA s Sel pri Toplicah: „Meni je tak način šolanja veliko bolj všeč. Po kosilu imamo razne krožke, dopoldne pa običajen pouk z navadnimi odmori in rekreacijskim odmorom. Zjutraj začnemo ob 7.45, domov pa gremo ob 14.45. V šolo se vozim s kolesom. Tudi domači so s celodnevno šolo zadovoljni in učitelji tudi. Za vse je boljše.“

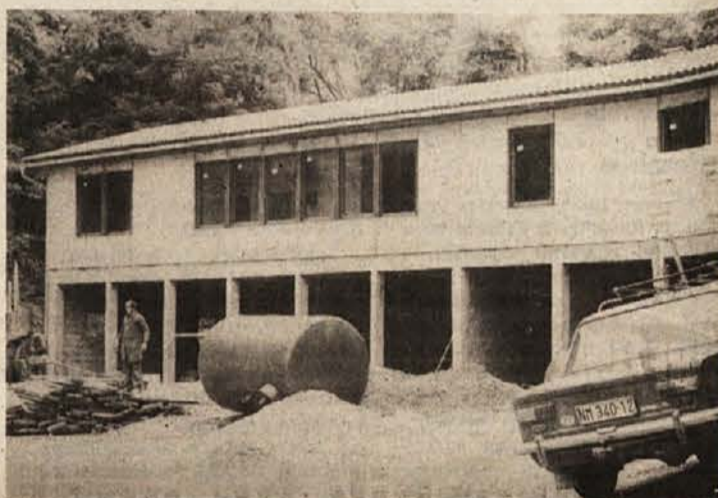
R. B.

VEDNO VEČ PRITOŽB OBČANOV

Tržni inšpektorji imajo zmeraj več dela. V preteklem letu so na primer opravili v novomeški občini 422 pregledov, izdali so 115 odločb, vložili 107 predlogov sodniku za prekrške, 2 ovadbi za gospodarski prestop in izrekli 40 mandatih kazni. Svoje delo je inšpekcija usmerila predvsem v kontrolo oblikovanja cen, kvalitete živil, odkrivanje nezakonite obrti. Obravnavali so tudi številne pritožbe občanov, ki jih je vedno več. Pri raznih kontrolah so našli v trgovinah na neustrezno blago in ga izločili iz prodaje. Vrednost tega blaga je znašala blizu 850.000 dinarjev. Veliko nepravilnosti so odkrili v kontroli cen in kvalitete sadja ter zelenjave, posebno na tržnici, in tudi ukrepali.

VRNITEV OTROK ŽE JUTRI

Občinski odbor RK v Novem mestu sporoča, da se bodo otroci predšolske kolonije, ki so na letovanju na Debelem rtiču od 2. septembra, vrnili v Novo mesto že jutri, 15. septembra, okoli 15. ure, in ne v soboto, 16. septembra, kot je bilo prvotno predvideno in sporočeno staršem.



KONČNO LASTNI PROSTORI - AMD Novo mesto se je zadnja leta večkrat selilo, nikjer pa prostori niso ustrezali. Letos so se odločili za gradnjo montažnega poslopja, ki bo kmalu vseljivo. Gradijo na ploščadi pod Marofom, blizu železniškega postaje, kjer so do nedavnega stale priklopi IMV. Zraven nove stavbe bo tudi poligon za prvi pouk novih soferjev. (Foto: R. Bačer)

KROMPIRJA JE DOVOLJ

Najbolj skrbne novomeške gospodinje si že lahko nabavijo krompir za ozimnico. Prodajalni kmetijske zadruge na Cesti komandanta Staneta imajo krompir v vrečah po 30 kilogramov, stane pa 93 dinarjev. Krompir je sorte „igor“ in je videti lep. Trgovci pravijo, da je krompirja dovolj na zalogi, medtem ko jabolk še nimajo.

MLADI O STANOVANJH

Konferenca mladih delavcev pri predsedstvu občinske konference ZSMS v Novem mestu je v sodelovanju z mladino iz tovarne zdravil „Krika“ sklicala 12. septembra v Krkini tovarni problemsko konferenco o stanovanjski problematiki v novomeški občini. Razprava je bila sklicana v okviru predkongresne javnosti mladine, o stališčih do teh vprašanj pa bomo poročali prihodnjič.

PETEK NI VEČ ZA STRANKE

Zavod za družbeno planiranje (del bivšega Dominvesta) odslej uraduje za stranke le ob ponedeljkih in sredi dopoldne ter ob sredi dopoldne od 13. do 16. ure. Zavod je prevzel vrsto zahtevnih nalog, strokovnega kadra ima malo, strankam pa se mudi priti do dokumentacije, zato zaposleni na zavodu potrebujejo več miru za svoje pravo delo. En dan pridobijo s tem, da so poslednje petke črtali iz urnika za sprejem strank.

VEČ KOT 200 JIH GRE

Te dni bo na Rabu svečanost ob 35-letnici osvoboditve jetnikov iz zloglasnih italijanskih taborišč. Iz novomeške občine bo odpotovalo na Rab preko 200 ljudi, pridružili pa se jim bodo tudi Belokranjci. Med izletniki je največ nekdanjih zapornikov in internincev ter njihovih svojcev.

Novomeška kronika

VSAKA IMA PAR - Minuli teden je v novomeški porodnišnici privekalo na svet 6 novih občanov. Rodile so: Sonja Gajič iz Paderšičeve 12 - Ksenijo; Polonca Plaznik, Nad mlini 20 - Petro; Ljubica Kovačič iz Naselja Majde Šilc 13 - dečka; Nada Povše z Ragovske 3 - Urško; Marija Jazbec s Trdinove 15 - Matevža in Mira Klisarič iz Gubčeve 39 - Simona.

NA TRŽNICI VSEGA DOVOLJ - Ponedeljkova tržnica je bila dobro založena, ni pa bilo gob, kakor so kupci pričakovali. Edinole lističke so imeli, pa še te v majhnih količinah. Sicer pa so veljale naslednje cene: jajca 3 din, solata 15 do 20 din kilogram, hruške 12 do 15 din, grozdje 20 do 22 din, kumare 9 din, zelje 6 din, koren 9,70 din, krompir 5 in 6 din, fižol 12 in 15 din, paradižnik 14 in 15 din ter paprika 10 do 12 din.

PRI POGRNJENIH MIZAH - Zasebni slaščičar na Cesti komandanta Staneta (zraven cvetličarne) je pred kratkim povsem obnovil lokal. Zdaj strankam strežejo pri novih mizah, ki so vselej pogrnjene z belimi prtom.



Ena gospa je rekla, da dobijo zaposlene v novomeških trgovinah od podjetja delovno obutev, da ne bi prekomerne trpele noge, nekatere prodajalke pa to ugodnost iz varstva pri delu „pretopijo“ v salonarje ...

Zaostajanje pri naložbah

Letos manj izgub — Zaposlenost zadovoljivo narašča — Največ novih delavcev v industriji

Zdaj, ko so znani podatki o polletnem gospodarjenju, se začnemo tudi prve obravnave in primerjave z letošnjo resolucijo ter predvidevanji srednjeročnega načrta občine. Poslovanje organizacije združenega dela v brežiški občini je bilo to polletje ugodnejše od lanskega. Izgubarjev je bilo manj kot lani, višina izgub pa se je skrčila za 41 odst.

Z izgubo sta tokrat poslovali le dve delovni organizaciji, GG Brežice — tozdr Trgovina z gradbenim materialom in Salonit Anhovo — tozdr Opekarna. Pri GG gre za neplačano realizacijo, v Opekarni pa so izgubo planirali predvsem zaradi velikih proizvodnih stroškov, zaradi odplačila obresti in zaradi težav pri pro-

NOVO V BREŽICAH

BO OPOZORIL ZALEGLO? Lastniki parcel ob mestnih ulicah in ob cestah na podeželju vedno pogosteje ogrožajo varnost soobčanov s tem, da na križiščih postavljajo ograje, zasajajo visoke žive meje ter tako zmanjšujejo preglednost nad prometom. Vse to delajo po lastni presoji in še na misel jim ne pride, da bi zaprosili za uradno soglasje. Promet marsikje ovirajo tudi nepravilno izpeljani dovozni priključki z zasebnih parcel. Za sedaj bo inšpekcija kršilce opozorila, če pa bodo kljub temu izvajali nevarnost, bo ukrepala ostreje.

KNJIGE V ŠOLI — Letos so zlasti v nižjih razredih brežiške osnovne šole poskrbeli za to, da starem večine učencev ni bilo treba kupovati novih knjig. To varčevalno akcijo bodo poslej razširili na vse letnike.

KDAJ PERONI? — Na železniški postaji v Brežicah potniki udobno vstopajo in izstopajo z vlaka samo na prvem tiru. Kadar se vlak ustavi na drugem ali tretjem tiru, tedaj imajo težave zlasti starejši ljudje, ki se brez prtljage komaj zležejo na stopnice. Razumljivo je, da se pritožujejo, saj je ravno ob progi do Ljubljane vrsta manjših postaj, kjer so boljše poskrbeli za potnike.

BREŽIŠKE VESTI

daji silikatne opeke. V želji, da bi čimprej prišli iz omenjenih težav, je kolektiv sprejel več ukrepov in bo poskušal izposlovati tudi daljše odplačilne roke ter manjše obresti od investicijskih posojil.

Zaposlenost v brežiški občini se je v prvem polletju povečala za 6 odst. Največ novih ljudi je sprejela industrija, najmanj pa kmetijstvo in gostinstvo. V industriji vodijo: Tovarna polihista s 27 novimi delavci, Tovarna avtomobilskih prikolic IMV s 25, Dekorles s 25 in Jutrjanska — tozdr Orlica s 24 novimi delovnimi močmi. Zaposlovanje v gospodarstvu in negospodarstvu narašča v skladu s srednjeročnim programom občine, zastavljene investicije pa obetajo, da bo do leta 1980 dosežen 4,6-odstotni porast.

Dohodek na delavca se je v primerjavi z istim obdobjem lani povečal za 27 odst., medtem ko se rentabilnost za malenkost zmanjšuje. Nezaželen pojav pri nekaterih delovnih organizacijah je odstopanje



TIK PRED KONCEM — Cestišče novega mostu čez Krko v Krški vasi prelivajo z asfaltom. Do sobote, 16. septembra, bo vse nared. Most bodo tedaj slovesno odprli. Povezava obeh bregov Krke je bila nujna, saj stari leseni most ni več mogel vzdržati naraščajočega prometa. (Foto: Jožica Teppey)

od dogovorjenih sredstev za osebne dohodke, ki naraščajo hitreje od družbenega produkta. To se vedno znova ponavlja, zato sestavljalci menijo, da bi morali sprejeti učinkovitejšo ukrepe.

Oddelek za gospodarstvo v svojih zaključkih opozarja tudi na veliko zaostajanje pri investicijah, saj bodo naložbe v brežiški občini dosegle letos komaj polovico resolucijskih predvidevanj.

J. TEPPEY

KOLIKŠEN JE "ZASLUŽEK"?

Iz podatkov o neto osebnih dohodkih na zaposlenega v prvem četrtletju tekočega leta izvemo, da je bil povprečen zaslužek na zaposlenega v gospodarstvu 4.742 dinarjev. V primerjavi z lanskim letom se je povečal za 7 odst. oziroma za 310 dinarjev. Povprečni OD v Sloveniji pa je bil v tem času 5.266 dinarjev, torej za 10 odstotkov večji kot leto dni prej. V negospodarstvu so brežiški občani zaslužili od januarja do aprila letos povprečno po 5.553 dinarjev oziroma za 6 odst. več kot leta 1977. Slovensko povprečje v prvem četrtletju letos je bilo 6.123 dinarjev ali za 3 odst. več kot lani.

Decembra glas za skupno stvar

V Boštanju in Sevnici tudi s samopriskevkom za gradnjo večnamenske dvorane in bazena

Poročali smo že o aktivnosti telesnokulturne in kulturne skupnosti to poletje o gradnji večnamenske dvorane in Sevnici in bazena na boštanskem polju. V ta namen so aktivisti v kolektivih zbirali tudi že obveznice posojila za ceste.

V torek, 5. septembra, se je v Sevnici sestala 20-članska glavni odbor za to akcijo. Med drugim je poslušal razlago inž. arh. Igorja Rečarja, sodelavca Zavoda za urbanizem iz Maribora, kakšna naj bi bila ta dvorana. O poglavitnih izhodiščih je te dni že potekala razprava, kot pravi tajnik občinske telesnokulturne skupnosti Pavle Oluič, po organizacijah SZDL v Boštanju in Sevnici, med prosvetnimi delavci in tudi po nekaterih tovarnah.

Gradnja večnamenske dvorane naj bi predvidoma veljala nad 50 milijonov dinarjev. Finančna konstrukcija o tem mora biti izdelana do novembrskih zasedanj samoupravni skupnosti. Dvorana bo stala na območju za Koptarno, ki je rezervirano za športni center in novo šolo že po urbanističnem načrtu mesta Sevnice, sprejetem leta 1975. V posedanjih razpravah ni bilo razhajanj glede tega, da dvorane ne bi izgotovili v enem mahu, ko se je bodo lotili. Stvar nadaljnjih akcij je gradnja preostalega športnega parka. Za to nalogo sestavljeni glavni odbor čaka še obilo dela. Po sprejetem

DANES O DELAVSKI KONTROLI

Danes ob 18. uri priredi Klub samoupravljavcev v sindikalni dvorani v Sevnici javno tribuno o delu in nalogah delavskih kontrol. Od zunanjih sodelavcev bo sodeloval na razpravi Franci Polak z republiškega sveta Zveze sindikatov. Klub samoupravljavcev se je na tribuno vestno pripravil. Da bi bila lahko razprava čim bolj neposredna, so pred časom poslali članom delavskih kontrol posebne vprašalnike. Nekateri prejeti odgovori ponujajo zanimiva razmišljanja. Marsikje z delom teh kontrol niso zadovoljni, nekateri člani teh organov so samokritični in celo priznavajo, da si ne upajo odločno rešiti nekaterih stvari. Na dosedanjih tribunah je domala brez izjem šepala udeležba. Kdor ima kaj zanimivega povedati, ne bi smel izostati!



lisjak lisjaku
— „Črnograditelj Drago Pompe je rekul gradbenemu in urbanističnemu inšpektorju, da je investitor nadzidave pri Svc. Ani njegova mama, saj bi sicer lahko imel še težave v službi.“

— „Ta nehvaležna mladina. Kaj vse morajo dandanes prevzeti na svoja pleča starši!“

SEVNIŠKI PABERKI

BRIGADIRJI VETERANI NA PLAN — Pri vodstvu občinske konference ZSMS zbirajo imena nekdanjih brigadirjev, ki so gradili avtomobilsko cesto bratstva in enostnosti za jubilejno proslavo. Posebna spiska nekdanjih udeležencev tudi iz sevniške občine ni. Zaenkrat imajo na spisku le dve imeni, kar še zdaleč ne more biti vse.

GUBEC BI SE OBRNIL — Več Sevnčanov nas je to poletje opozarjalo na premajhno pieteto do spomenika kmečkim upornikom. Tam so se že kar po pravilu ugnezdili razni kramarji. Višek je prodajalec grozdja in drugega sadja. Uradna oseba bi ga vsekakor lahko spametovala, če že sam noče razumeti, kaj je bil kmečki upor.

SEVNIŠKI VESTNIK



NA TESNEM — Minuli teden so na sevniški osnovni šoli Sava Kladnika pričeli s „šolo“ tudi učenci male šole. Med njimi je večina vozačev. Navkljub izredni prostorski stiski so sprejel-tudi nekatere mlajše, kot je sicer predvidno. Da bi lahko nemoteno razvrstili vse, so opravili razpored za prvi šolski dan kar na šolskem dvorišču. (Foto: Železnik)

Za praznik bo veliko novega

Napredek v dolini in v gorjskih vaseh — Boljša cestna povezava s hrvaško stranjo

Sobota in nedelja bosta v življenju podboške krajevnne skupnosti ostali še dolgo zapisani kot pomemben napredek v prizadevanjih za hitrejša korake v krog bolj razvitih v krški občini.

Tradicionalno slavlje borcev in aktivistov Gorjanskega bataljona, Gubčeve brigade in Slovenskega bataljona L. krajiške brigade je namreč prineslo tudi vrsto pomembnih komunalnih pridobitev. Z vodovodom med Premagovcami in Trebelnikom so zdravo pitno vodo dobila skoraj že zadnja gospodinjstva, ki so bila doslej brez nje, še večjega pomena, celo medrepubliškega, je razširitev in ureditev sicer še vedno makadamske ceste med Gradcem, Planino in Novim selom, ki je na slovenski strani Gorjancev posej široka od štiri do pet metrov in za katero so več kot 2.000 delovnih ur prispevali mladinci iz krške občine, združeni v delovno brigado „Planina 78“. Poleg tega je krajevna skupnost dobila asfalt na okoli 1.300 metrov dolgi

povezavi med Dobravo in Podbočjem ter na nekaterih delih krajevnih ulic.

K temu naj dodamo, da so krajani na osrednji nedeljski slovesnosti dobili zagotovilo, da bodo slej ko prej pričeli graditi obljubljeni tovarno kamniške „Ete“ in da tudi gradnja prizidka k posloppu osnovne šole ni več tako daleč. Že narejeno in obljubljeni prinaša in še bo celotni krajevni skupnosti v prvi vrsti utrditev zaupanja v pravo politiko krške občinske skupščine do manj razvitih območij v njenem okviru, saj vsega skupaj, če pogledamo s takimi ali drugačnimi očmi, ni tako malo, oziroma je veliko več, kot morda kje drugje naredijo ali dobijo v enem desetletju.

Ž. ŠEBEK



NOVA POTRJE NE BRATSKE VEZI. — Na Planini v najvišji vasi na Gorjancih, so v prisotnosti domačinov, brigadirjev ter predstavnikov občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij krške samoborske občine slovesno odprli cesto Gradec—Planina—Novo selo. Cesta čez gorjansko slemé bo utrjevala vezi med Slovenijo in Hrvaško, skovane v dnehi najtežje zgodovinske preizkušnje, ko so se slovenski in hrvaški partizani z roko v roki borili za svobodo. (Foto: Jožica Teppey)

ZATOČIŠČE AKTIVISTOV V DOLU PRI ŠUTNI

V tihi, samotni grapi ob vznožju Gorjancev so si v soboto, 9. septembra, prirčno segli v roke nekdanji aktivisti in borci, ki so s svojo prisotnostjo počastili odkritje spominskega obeležja na Kuharjevi hiši, znani tudi pod imenom Lebiška domačija. Ta je dajala zavetje mnogim aktivistom in v njej je bil tudi sedež slojevske organizacije. Mladinci v Podbočju so se organizirali že 1941. leta in spomladi 1942 je odšlo iz te krajevnne skupnosti v partizane prvih 25 fantov. Poleti istega leta je bilo to ozemlje osvobojeno in od julija do avgusta so po vseh večjih vaseh izspeljali volitve v narodnoosvobodilne odbore OF. Ti so potem organizirano pomagali partizanski vojski. Na slovesnosti pred Kuharjevo hišo so mladi obljubili nekdanjim borcem NOV, da bodo nadaljevali tradicije NOB in zvesto hodili po poti, ki so jim jo začrtali s tovarišem Titom na čelu.

J. TEPPEY

KRŠKE NOVICE

RADI BI KINO! — Ko so na Raki govorili o tem, kako smotno izkoristiti možnosti za uporabo večnamenskega prostora v prizidku k staremu posloppu osnovne šole, so omenili tudi redne kino predstave. Odtlej, ko jih je občasnó obiskoval po tujoči kino krške delavske univerze, je preteklo nekaj let in so si filmov vnovič zaželeli. Prošnjo za nakup kinoprojektorja so že poslali občinski kulturni skupnosti, fa pa je menila, da bi se veljalo pogovoriti s krškimi DPD Svoboda o nakupu ali posojilu njihove naprave, ki je skoraj nova in je po preselitvi kina v novi delovski dom ne uporabljajo več.

KRŠKI TEDNIK

Jelševska šola bo spet oživela

Začetek predvidoma že oktobra — Težave izobraževalne skupnosti

Delegati občinske skupščine Trebnje pred časom niso z lahkim srcem glasovali, da se nova šola na Jelševcu zapre. Zato so takrat pristavili, da jo je treba čimprej ponovno odpreti, če bi le uspelo najti učitelja, ki bi šel v te hribe.

Šola, pa naj bo že kakršnakoli, je kulturno in tudi družbenopolitično središče kraja, kjer dela. Tako npr. še prenekateri možak na Jelševcu in tudi daleč naokrog ne more pozabiti časov, ko sta tam delovala zakonca Rečnikova. Zato je prav, da šola, posebno ker gre za lepo zgradbo in je v njej tudi centralno ogrevanje na olje, ponovno zaživi.

To seveda ne bo najlažje. Na tem območju živi vsega skupaj le — reci in piši 24 šolarjev! Pri občinski izobraževalni skupnosti si razbijajo glave, kako naj bi tem otrokom omogočili kar najboljšo šolanje navkljub neizbežnemu kombiniranemu pouku. Namesto da bi se vozili otroci, se bo tja moral voziti trebljanski učitelj. Le-ta ima premalo otrok tudi v novi šoli na samem Trebelnem. Očitno je tudi to eden od znakov zaostajanja tega celotnega predela.

Kombinirani pouk je za prosvetne delavce v marsičem stvar minulih časov. V izobraževalni skupnosti vseeno razmišljajo o oblikah, ki naj bi tudi tem hrubovskim otrokom dale kar najboljše osnovo za življenje. Zato bodo, kot pravijo pri občinski izobraževalni skupnosti, posvečali posebno pozornost pouku posameznih predmetov: posebno novi matematiki in drugim težjim predmetom. Tako pravzaprav ne bo mogoče govoriti o tipičnem kombiniranem razredu. To terjaja seveda dodatnih naporov. Najbolj zanimivo je to, da grede tako izboljšave pouka na račun občinske izobraževalne skupnosti, skratka delovnih ljudi nerazvite trebnjske občine, saj jih jim republiška izobraževalna skupnost ne prizna!

A. ŽELEZNIK

Dan človečnosti

Priznanja 131 darovalcem

Vsakoletno srečanje krvodajalcev v trebnjski občini je bilo minulo nedeljo pri gradu na Veseli gori. Tokrat je bilo povabljenih okrog 700 krvodajalcev, prišlo jih je nad 500. Šentruperški šolarji so jim pripravili prirčen kulturni spored. Organizacija Rdečega križa ceni aktivnost sindikalnih organizacij pri pridobivanju krvodajalcev. Repu-

bliška priznanja so zato prejele osnovne organizacije sindikata v Iskri, IMV, Trimu, Kolinski, Tovarni akrlia, Elmi, Donitu, občinski sindikalni svet ter kolektiv zdravstvenega doma Trebnje, šol v Trebnjem, Velikem Gabru in Mirni.

Posebna priznanja je prejelo 131 krvodajalcev. Med njimi jih je bila vrsta takih, ki so dobili priznanja za 25-krat darovano kri. Prejeli so jih:

Anton Hlebec iz Rodin, Stefan in Pavlina Hrovat z Mirne, Alojz Kastelec iz Lukovka, Anton Kotar iz Martinje vasi, Stane Kovačič iz Dolnje Nemšje vasi, Ivan Lenič iz Slovenske vasi, Ivan Ostrelč iz Mokronoga, Ivanka Pavlin in Breda Mrvar s Trebelnega, Anton Skušek iz Bistrice, Cvetka Slak iz Trebnjega in Anton Zupet z Mirne. Zbrane krvodajalce in aktiviste Rdečega križa je pozdravil predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jože Tomažin. Vse vabljene so pogostili, za veselo razpoloženje je poskrbel ansambel Amidi iz Mokronoga.

A. Ž.



— „Novo šolsko leto teče že lep čas, nekateri od šentruperških učiteljev pa se potikajo po neprimernih stanovanjih že po dvajset let. Zakaj Tregrađovi gradbinci malo ne pohitijo z gradnjo učiteljskega dvojčka v ŠentruPERTU?“

— „Ker se ne ve več, ali je dvojček, četvorček ali že kar stolpnica, toliko je govorjenja.“

TREBNJSKE NOVICE



HVALEŽNOST — Rdeči križ ceni svoje aktiviste in darovalce krvi. V nedeljo je stala v vrsti tistih, ki so prejeli priznanje že za 25-krat darovano kri, tudi Pavlina Hrovat (na levi) z Mirne. Priznanje ji je izročil predsednik občinske krvodajalske komisije mr. ph. Jože Kukman. (Foto: Železnik)

Učencev preveč, prostora premalo

Starši želijo pouk le v eni izmeni, vendar ni dovolj prostorov — Učitelji predlagajo samoprispevek še za eno novo šolo — Celodnevna šola le v Stari cerkvi

Konec minulega šolskega leta je kočevsko centralno osnovno šolo obiskovalo 1.408 učencev, letos pa je šolarjev 47 manj. Najbolj je upadlo število šolarjev v prvem razredu, in sicer od lanskih 144 na letošnjih 112. Na podlagi podatkov o učencih male šole pa lahko upravičeno pričakujemo, da se bo v prihodnjem šolskem letu vpisalo v prvi razred preko 150 učencev.

Na vseh osmih podružničnih šolah je letos 351 otrok ali trije manj kot lani. Najbolj hitro upada število učencev na šoli Trava, kjer je bilo še pred nekaj leti 40 učencev, letos jih je 8, prihodnje leto pa jih bo 6, nato pa le še trije. Ker ni otrok, kaže, da bo ta lepa, nova šola že v nekaj letih brez otrok.

Nasprotno pa narašča število

učencev na šoli v Stari cerkvi, ki je edina celodnevna šola. Letos je tu vpisanih 97 učencev ali 9 več kot lani.

Tudi letos je bilo veliko pršenj staršev, da bi njihovi otroci obiskovali pouk dopoldne. Te želje pa niso uresničljive, dokler ne bo kočevska šola dobila še dodatnih prostorov, oziroma dokler ne bo zgrajena v Kočevju še ena nova šola.

Tudi zamisel o pouku v turnusih ni uresničljiva, predvsem zaradi vozačev in zato, ker želi vodstvo šole sestaviti razrede po pedagoških normativih.

Od približno 200 malih šolarčkov ni zaposlenih le 15 mater. Podobno je tudi med sedanjimi šolarji. Vodstvo šole organizira podaljšano bivanje za učence tistih mater, ki delajo v turnusih, in sicer tisti teden, ko delajo matere dopoldne, učenci pa imajo pouk popoldne. V tem, dopoldanskem podaljšanem bivanju je 50 otrok, čeprav sta zaslišni učilnici primerni za največ 15 otrok.

Težav ob pričetu novega šolskega leta je torej precej. Vzrok zanje pa je predvsem pomanjkanje prostorov. Zato učitelji predlagajo, naj bi po ukinitvi samoprispevka za

bazen uvedli samoprispevek za gradnjo novih prostorov za osnovno šolo. J. PRIMC

Drobne iz Kočevja

CESTE DO PRAZNIKA — Do občinskega praznika bo dokončana obnova in razširitev Tomšičeve ceste in Kolodvorske ulice, ki so ju urejali vsi turistično sezono. Urejena bo tudi Tesarska ulica z okolico in asfaltirana parkirišča. Ceste bodo opremljene z obeležji in stoječimi prometnimi znaki. Prvič bo Kočevje dobilo tudi nekatere prometne znake, ki jih doslej ni imelo, na primer za prehod za pešce modro pravokotno tablo itd.

NEPRIMERNA UČILNICA — Vozaška skupina učencev kočevske male šole ima pouk v domu telesne kulture. Vendar tu prostor ni primeren za učilnico, pa tudi mize in stoli so za šolarčke preveliki.

NEVAREN OVINEK — Po obnovi Kolodvorske ulice so pred Kolodvorsko restavracijo ob cesti napravili visok robnik in tako onemogočili parkiranje pred restavracijo. Gostje parkirajo zdaj kar na cesti. To pa je nevarno, ker je prav tu nepregleden ovinek, razen tega pa še avtobusno postajališče. Nekateri predlagajo, naj bi restavracija uredila zdaj parkirni prostor drugje.

VABILO POBRATENIM — Za letošnji občinski praznik 3. oktober bo spet tek Kočevskega zboru po mestnih ulicah. Na to tekmovalje so letos povabili tudi ekipe mest in občin, ki so pobratene z mestom oz. KS Kočevje in z občino Kočevje.



— Zakaj vaši inšpektorji pošljejo le malo sumljivega blaga v analizo?

— Ker občina nima denarja za te namene, in če je blago v redu, morajo stroške pregleda plačati inšpektorji.

BRIGADIRJI VETERANI

Ob 20-letnici gradnje avtoceste Ljubljana-Zagreb bo 20. in 21. avgusta v Novem mestu srečanje taktirnih brigadirjev, ki so sodelovali na tej akciji, in proslava. Občinska konferenca ZSM Kočevje prosi brigadirje, ki so sodelovali v tej akciji, naj se ji takoj oglasijo osebno, pisмено ali telefonično (86-091), da bodo dobili nadaljnja navodila o tem slavlju oz. srečanju.

KOČEVSKO NOVICE



VELIKA STISKA — V dveh zaslišnih učilnicah v osnovni šoli Kočevje se stiska skupaj kar 50 učencev v podaljšanem bivanju, čeprav sta prostora primerna za največ 30 otrok. (Foto: Primc)

Naložbe v začaranem krogu

Nedokončane investicije zmanjšujejo že tako slabo reprodukativno sposobnost gospodarstva — Letos samo ena začeta naložba, investicijski program pa ima le dve DO

Brez pravilno usmerjene dolgoročne investicijske politike si nikjer ne morejo obetati zadovoljivih gospodarskih rezultatov. Zato je razumljiva zaskrbljenost odgovornih občinskih mož, ko ugotavljajo, da se v zadnjih letih investicij v črnomaljski občini niso lotevali načrtno.

Tako je na primer v letu 1976 znašala predračunska vrednost investicij v črnomaljski občini 91 milijonov dinarjev; za lansko leto pa je skupna vrednost načrtovanih investicij porasla za več kot 400 odstotkov in je znašala 476 milijonov dinarjev. Ko pa so po izteku leta pregledali uresničitev teh načrtov, so ugotovili, da velikega dela naložb delovne in druge organizacije niso niti začele ali pa šele ob koncu leta. Znano pa je, da vsaka zamuda pri porabi investicijskega denarja zmanjšuje njegovo vrednost veliko hitreje kot inflacija.

V občini predstavljajo velik problem nedokončane investicije, ki zmanjšujejo že tako veliko premajhno reprodukativno sposobnost gospodarstva, saj črnomaljsko gospodarstvo daje le minimalno akumulacijo. Vire za razvoj pokrivajo s krediti, te pa je treba vrniti v dokaj kratkem času. Po drugi strani pa pri porabi investicijskega denarja v katerih bi morali že ustvariti tisto presežno vrednost, s katero bi pravočasno krili vračilo kreditov.

Pri analizi negospodarskih investicij ugotavljajo zadovoljivo uresničitev načrtovanih vlaganj. To je zadovoljivo, dokler je razvoj gospodarstva in negospodarstva usklajen; ob stagnaciji gospodarstva pa ni moč

dolgo pričakovati tudi nadaljnje razvoja negospodarstva.

Tudi uresničitev investicijske plana za letošnje leto ne obeta nobenega dobrega. Razen investicije „Gornja“, ki gradi v Črnomlju tovorni kompresorjev, niso začeli nobene investicije. Investicijski program imata izdelan le semikijska Iskra Viatorjev tozd Promet. Najresnejši problem predstavlja investicijska sanacija črnomaljskega tozda IM ki jo zaradi znanih izgovorov toliko časa odlagajo. A.

ČRNMALJSKI DROBIR

KDAJ BELOKRANJSKI RADIJO — Bela krajina se že dalj časa prizadeva, da bi dobila svojo lokalno radijsko postajo v Črnomlju. Na zdajšnjem posvetu je ljubljanska RTV obljubila opremo, domačini morajo adaptirati prostore, v katerih je prej deloval knjigovodski center. Računajo, da bo vse nared do konca leta, tako da bi radio Bela krajina lahko začel delati v začetku prihodnjega leta.

ZANIMANJE ZA TEKME Črnomelj je že od nekdanjega mesta, se zanima za športna tekmovalja; še posebej velja za igre z žogo. Izkakajočim se poleg tega so začeli tudi ligaška tekmovalja nogomet, šev, ki igrajo v karlovaški ligi, rokomet, v prvi slovenski ligi. Na zadnji rokometni tekmi je bilo več kot 400 gledalcev.

CIK-CAK MIMO SLOVENSKE NE — Po Črnomlju visijo plakati, na občane vabijo na ples v semiški Smuk. Neki ansambel Cik-cak naznanja, da v tem motelu igra „svaki petak, soboto in nedeljo“. Četih nekaj besed niso znali napisati slovenski člani ansambla, bi jih lahko priskočilo na pomoč vodstvo motela. Prav tako ne bi nič škodilo, če bi bil plakat napisan z lepšim pisavo.

Črnomaljski poročevalec

PRAZNIK KS TALČJI VRH

V nedeljo, 10. septembra, so krajanji KS Talčji vrh proslavili svoj praznik, ki ga praznujejo v spomin na dan, ko je bil, dan po kapitulaciji Italije, v tem kraju zbor belokranjskih aktivistov. Ob tej priložnosti so v vasi odkrili spomenik padlim borcem NOV in žrtvam fašističnega nasilja, na slavnostni seji sveta krajevske skupnosti in družbenopolitičnih organizacij so zaslužnim krajanom podelili pet priznanj OF, potem pa so slovesno predali namenu asfaltirano cesto Stražni vrh — Mavrien.

PRIZNANJA NK BELA KRAJINA

V nedeljo, 17. septembra, bodo pred prvenstveno nogometno tekmo na stadionu v Črnomlju podelili priznanja NK Bela krajina zaslužnim delavcem in nogometnim generacijam „Rudar“, ki so igrali po vojni. Najprej so ob jubileju kluba podelili priznanja najstarejši generaciji, to prakso pa bodo nadaljevali, tako da bodo dobili priznanje vsi, ki so pripomogli k napredku črnomaljskega nogometa. Vseh priznanj bodo podelili okoli 300.

O SPREMEMBAH V KS

Na seji političnega akta krajevne skupnosti Črnomelj je tekla beseda o prostorskih preoblikovanju te KS. V skladu s stališči, ki jih je sprejelo predsedstvo OK SZDL in OK ZKS, se je podobna akcija začela v vseh krajevnih skupnostih. Kritično bodo pretresli sedanjo organiziranost in delovanje KS in njenih organov in pripravili predloge za morebitno ustanavljanje novih, učinkovitejših krajevnih skupnosti.

SPODBUDITI JAVNO RAZPRAVO

Na zadnji seji predsedstva OK SZDL Črnomelj so obravnavali program dela občinske skupščine za obdobje september — december; precej pozornosti so posvetili uresničitvi programa javnih del za letošnje leto, ki ne poteka najbolje. Govor je bil še o programu poteka javne razprave o osnutku statuta občine, ki naj bi ga sprejeli na oktobrski seji občinske skupščine.

Za investicije pol več denarja

Kljub temu pa ima ribniško gospodarstvo premalo denarja za svoj razvoj — Izvršni svet kritično presodil gospodarjenje, v kratkem pa ga bo še občinska skupščina

Poročali smo že o prvih (nepopolnih) podatkih SDK o gospodarskih dosežkih ribniške občine v prvem polletju letos. Zdjaj je izdelana že posebna analiza o poslovanju, ki kaže gospodarjenje v jasnejši luči. O njej je razpravljala izvršni svet občinske skupščine Ribnica minuli četrtek.

Ta analiza ugotavlja, da lanski in letošnji podatki o gospodarjenju niso primerljivi zaradi drugačnega zajemanja podatkov. Zaradi vsega tega so podatke popravili. Po teh, novih podatkih naj bi celotni prihodek v

prvem polletju letos porasel v primerjavi z istim obdobjem lani za 37 odst. (ne za 43), porabljena sredstva za 43 (ne za 39), dohodek za 51 (in ne za 65) itd. Po novih podatkih je ekonomičnost upadla za 5 odst., medtem ko naj bi po prejšnjih za 3 odstotka porasla.

V analizi in razpravi je bilo posebno poudarjeno, da je delitev družbenega proizvoda še vedno opravljena tako, da hitreje narašča delež za skupno in splošno porabo, medtem ko bi moral po načrtih naraščati hitreje delež za OZD.

Nadalje so opozorili, da so sredstva za investicije sicer v odstotku zelo porasla (za 57 odst.) vendar je tega denarja malo za kakšno pomembnejšo investicijo. Tako ta odstotek hkrati pove, kako malo je bilo v minulem letu denarja za razvoj gospodarstva.

Nova analiza nadalje ugotavlja, da podatki sicer kažejo ugodno sliko, a kljub temu ni mogoče govoriti o kakovostnih premikih, zapisanih v srednjeročnem načrtu občine in resolucije občine za letos. Zaposlovanje je še vedno ekstenzivno pa tudi učinek izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti ne narašča. Končno bo vendar treba ugrizniti v kisllo jabolko, se pravi v neučinkovito organizacijo dela ter nesodobno in zato tudi nedonosno tehnologijo. Od besed bo treba preiti k dejanjem. J. PRIMC

IMENOVANJE

Izvršni svet občine Ribnica je na zadnji seji imenoval usklajevalni odbor za spremljanje skupne porabe v občini. Predsednik odbora je Viktor Pogorelec, predsednik izvršnega sveta občine, podpredsednik pa Vinko Bojc. Glavna naloga odbora bo pripraviti spremembo stopenj za financiranje skupne porabe (SIS) in priprava dopolnil samoupravnih sporazumov.

Nad dvesto gob na razstavi

Poznavalec lahko nabira uporabne gobe skoraj vse leto — Sodelovanje z Ljubljanci

Gobarska družina Ribnica je na nedavni letošnji razstavi prikazala 220 različnih gob, ki so jih nabrali na območju od Pijačev gorice preko Ribnice do Stare cerkve pri Kočevju. Razstavo, ki je bila med nedavnimi ribniškimi semnjem v starem domu JLA, je obiskalo okoli 5.000 ljudi.

Gobarjem so pomagali nabirati gobe tudi učenci osnovnih šol Ribnica, Sodražica in Loški potok. Letos niso bili najboljše pogoji za nabiranje gob, sicer bi jih razstavili še več. Sicer pa je bil tudi razstavni prostor premajhen in potrebujejo za prihodnjo razstavo večjega.

Gobarska družina Ribnica šteje okoli 80 članov. Dobro sodelujejo z Gobarsko družino iz Ljubljane, katere predstavniki je tudi prišel na

razstavo in dejal, da je ribniška razstava preseгла pričakovanja. M. GLAVONJIC



200 GOB — Gobarska razstava v Ribnici, ki jo je organizirala pred kratkim domače gobarsko društvo, je po obisku preseгла vsa pričakovanja. (Foto: M. Glavonjic)

Komaj čakajo novo šolo

Podzemeljski šolarji imajo pouk na treh koncih, in to v neustreznih prostorih

Začetek gradnje nove šole v Podzemlju — obljubljen je za pomlad naslednjega leta — najtežje čakajo učitelji in učenci, ki se že predolgo stiskajo v neprimernih in na treh koncih razmetanih šolskih prostorih.

„Letos imamo v osmih razredih 167 učencev,“ je povedala ravateljica šole Julija Kočevar. „V Gradcu imamo 1. in 4. razred, in to popoldne, učenci 2. in 3. razreda hodijo popoldne v šolo v Podzemlju, od 5. do 8. razreda pa je pouk dopoldne. Vsi šolski prostori so stari, neprimerni za pouk, učence vozimo v Gradac in druge spet iz Gradca v Podzemelj; prenašati moramo učila, telovadnice nimamo, in kadar ni

mogoče telovaditi na prostem, gostujemo v gasilskem domu; ni kabineta, zbornica je premajhna, kuhinja neustrezna. Letos smo nameravali uvesti en oddelek podaljšane bivanja, pa smo se morali tudi temu odpovedati, ker metliška izobraževalna skupnost ni imela denarja, saj bo milijon morala dati za novo šolo.“ je ravateljica naštevila številne težave, s katerimi se ubadajo.

Z novo Marlesovo montažno šolo — upajo, da se bodo lahko vselili že proti koncu naslednjega leta — bodo imeli tudi možnosti za prehod na celodnevno šolo; hkrati s šolo bodo dobili sodobno telovadnico. Sedaj je na šoli zaposlenih devet učiteljev, za celodnevno šolo bodo potrebovali še nekaj učiteljev, vendar s tem ne bo težav, saj se je že letos ponudilo nekaj pedagoških delavcev, med njimi tudi domačini, ki so tu končali osemletko. „Na pedagoški gimnaziji v Novem mestu je sedaj pet naših bivših učencev,“ je povedala Kočevarjeva.

Seveda zahtevajo sedaj neustrezni pogoji od učiteljev več naporov, po drugi strani pa je delo na tej šoli lažje, ker je v razredu sorazmerno malo učencev — povprečno okoli 20. „V lanskem šolskem letu je izdelalo 96 odst. učencev. Fantje se po končani osemletki v glavnem odločajo za poklicne šole, dekleta pa za srednje. A. B.

VSE PO STAREM

Oglasna deska v stavbi metliške občine je že od nekdanjaj skromna z obvestili in raznimi sporočili. Da pa ne bi bila prazna, pustijo viseti tudi taka, katerih aktualnost je že več mesecev mimo. Tako je na primer septembra še vedno viselo obvestilo, ki poziva vse člane sindikata državne uprave, družbenopolitičnih organizacij in SIS na organizirano letovanje za člane Rdečega križa v prikolici v Baški. Interesenti, pohitite, prijave sprejemajo najkasneje do 15. junija!

PRISPEVEK ROJAKA IZ AMERIKE

Metliški rojak Louis Volk iz Črnon redon Hillsa v ZDA, ki že dolga leta živi v Ameriki, je še vedno močno navezan na svojo rodno deželo. Kar letos sam ni mogel priti na obisk v stari kraj, sta v njegovem imenu Jože in Elsie Culcar skupnosti socialnega skrbstva v Metliki izročili 500 dolarjev, ki jih je Volk namenil kot pomoč prizadetim osebam. Za ta prispevek se skupnost socialnega skrbstva rojaku Volku najlepše zahvaljuje.

SPREHOD PO METLIKI

KRASEN CIRKUS JE BIL OB zadnjem naližu v Metliki. Pred bifejem in pred samopostrežnico se je nabralo toliko vode, da so avtomobili obtičali v njej. Voda je vdrla v prostore bifeja, tekla je v pisarnice in to ob dveh popoldne, ko je v mestu največji promet. To se ni zgodilo prvič.

Ljudje se sicer zabavajo ob vsem tem, vendar je posledice gotovo kdo, ki bi moral narediti red. Najbrž je odgovornost pretežno najti, drugače ga bi že izbežali.

ZANIMIVO JE TO, da ni bilo v juliju in avgustu nikakršne kulturne prireditve. Po drugih krajih se na vse kriplje trudijo, kako bi z različnimi manifestacijami zadržali popotnike v svojem kraju, pri nas pa si, vsaj tako kaže, želimo, da čimprej odplinjijo dalje. Ali nam ni do služka ali pa nas preveč poleni vroče sonce? Prvo in drugo je namreč mogoče.

JESEN JE ŽE DOBRO ČUTITI, a ne samo po megli in hladnejšem vremenu. Ceste so polne avtomobilov s prtljajniki, na katerih so gajbice in vreče, polne krompirja, seveda tudi drugih pridelkov. V mestu živčeji otroci obiskujejo starše, da jim dajo brezplačno ozimnico. Čudno, kako se ne spomnijo otroci izmozganih staršev spomlad, ko je treba kopati, orati, pletti. Delo marsikomu smrdi, še posebno mehkim pisarniškim rokam.

metliški tednik

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

GREMO V KINO — V kinu doma JLA v Ribnici bodo ta teden naslednji filmi: danes, 14. septembra, „Zlomljena krila“, 16. in 17. septembra „Bojna sreča“ (matineja „Pustolovščine Huckleberryja Finna“), 20. in 21. septembra „Človek iz doline“.

PODRTI JEZ — Jez na Bistrici za združnim domom v Ribnici je podrt. Gladina Bistrice je zato upadla, da je potok postal mlakuža in leglo komarjev.

POVSOD SMETI — Ribničanje pridno smetajo svoje naselje, nihče pa ne ve, kdo je dolžan mesto čistiti. Občinski organi, ki so dolžni skrbeti za red, naj ukrepajo in najdejo odgovornega!



— Od kdaj se visoko kvalificirani delavci ribniškega „Inlesa“ izogibljujejo nekaterim pisarnam?

— Odkar so nekoga poslali ven, naj si očisti čevlje.

REŠETO

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 15. IX.



9.00 TV V ŠOLI: Ruščina, Od petka do petka, Člani skupnosti
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina
15.00 TV V ŠOLI, ponovitev
15.35 ŠAHOVSKI KOMENTAR
16.05 POROČILA
16.10 VELIKA PREDSTAVA NA DNU MORJA
16.25 VRAGOLIJE MAJE SKOWRON
16.55 TRIGLAV: JADRAN, prenos vaterpolske tekme
17.55 RISANKA
18.00 OBZORNIK
18.10 SLOVENSKI LJUDSKI PLES: PREKMURJE



SOBOTA, 16. IX.



9.00 POROČILA
9.05 PROFESOR BALTAZAR



9.15 ČAROBNA ŽOGA
9.30 P. Golia: JURČEK
9.50 PISANI SVET
10.25 PO SLEDEH NAPREDKA
10.45 A. Newman: ŠOPEK Z BODEČO ZICO

NEDELJA, 17. IX.



7.55 POROČILA
8.00 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: PEVSKI TABOR 78, 1. del 8.25 625
8.45 V. Kovačević: KAPELSKI KRESOVI
10.00 VIKING VIKI
10.25 HUNTERJEVO ZLATO
10.50 PROSLAVA OB 35-LETNICI SKLEPA AVNOJ O PRIKLJUČITVI PRIMORSKE MATIČNI DOMOVINI, prenos iz Komna
12.20 ŠAHOVSKI KOMENTAR
12.50 POROČILA
14.45 ČUDOVITA LETA FILMA
15.10 POROČILA
15.15 OKROGLI SVET
15.30 DOSJE NAŠEGA ČASA: LE TO 1950

PONEDELJEK, 18. IX.



9.00 TV V ŠOLI: Odnosi in skupnosti, Hrvatska v Jugoslaviji, Delitev celice
9.00 TV V ŠOLI: Odnosi in skupnosti, Hrvatska v Jugoslaviji, Delitev celice
10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis
11.10 TV V ŠOLI: Za najmlajše
15.00 in 16.00 TV V ŠOLI, ponovitev
16.20 KMETIJSKA ODDAJA
17.20 POROČILA



V prvi oddaji o prekmurskih ljudskih plesih bosta nastopili folklorni skupini iz Beltincev in Velike Polane ter predstavili vrsto plesov, od šarmarjanke in šoštarke prek tkaletke do kalamajke.

18.45. PREVERJANJE VARNOSTI AVTOMOBILOV in SODOBNO KMETIJSTVO

Videli bomo dva filma z letošnjega beograjskega mednarodnega festivala znanstvenih in tehničnih filmov. Prvi je italijanski in nam bo skušal čimbolj nazorno prikazati prizadevanja strokovnjakov avtomobilske industrije, da bi izdelali kar najbolj trpežen in varen avto. Drugi, angleški film je posvečen dosežkom kmetijstva. Videli bomo, kako se na britanskem otočju lotevajo oplojevanja sadovnjakov, izkoriščanja odpadne slame, ureditve hlevov in učinkovitejše setve.

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 ODRSKE LUČI, zabavno-glasbena oddaja
21.05 RAZGLEDI: ANTIPODI

Zaključna oddaja o Papui-Novi Gvineji ima naslov Iz kamene dobe v XXI. stoletje. Lahko bomo prisluhnili predsedniku vlade M. Somareu, ki pravi: „Tisto najosnovnejše, za kar se zavzemamo, je, da nas ostali

svet ne bi imel za nekakšen živalski vrt človeštva, pa tudi ne za muzejski eksponat lastnega razvoja, ker mi to prav gotovo ne bomo.“ Da bi se ta dežela čimprej izkopal iz zaostalosti, so deloma pripomogli tudi jugoslovanski delavci, ki so zgradili hidroelektrarno Ramu.

21.50 BARETTA

Toni Baretta sklene, da se bo povezal z vsemi glavnimi razpečevalci mamil. Le tako lahko reši ženo svojej prijateljici. Šef prekupčevalne mreže je bogati in ugledni Diorn. Ko Baretta zbere dovolj dokazov o nepoštosti Diorna, le-temu umreže in zato se razdrejo vse detektivne zanke.

23.00 POROČILA

2

17.15 TV dnevnik - 17.35 TV koledar - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Družbena tema - 18.45 Zabavna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Na dnevnem redu je kultura: Glasba in revolucija - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Brigada Jana Žižka - 21.50 Zabava vas Vicky Leandros - 22.30 Razuzdančeva usoda (baletna oddaja)

21.30 MADAME DE... film

Mlada in lepa madame de... se je zadržala, moža pa noče prositi za denar, ki ga mora vrniti. Ne preostane ji nič drugega, ko da proda uhane, možo poročno darilo. Da bi opravičila to dejanje, se zlaže, da je uhane zgubila v gledališču. Seveda pride do vrste zapletov, po naključju pa dobi madame de... svoje uhane spet nazaj. Podari ji jih njen oboževalec, italijanski baron. Film z dokaj prikupno vsebino je pred tretjim desetletjem posnel francoski režiser Max Ophuels, glavne vloge pa igrajo pred kratkim umrli Charles Boyer, Danielle Darieux in Vittorio de Sica.

23.05 TV DNEVNIK

2

17.45 Dovolj je 2.000 za en teden - 18.45 Trije pod isto streho 19.30 TV dnevnik - 19.55 Felton: Branko Maksimović - 20.25 Jugoslavija: Italija (prenos košarkarske tekme) - 22.10 Športna sobota

Jurgens, Richard Burton, Richard Todd, Sean Cornery, Bourvil. ltd.

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
Ob stoletnici rojstva pisatelja Petra Kočiča so sarajevski televizijci posneli televizijsko dramo po Kočičevi satiri Sodna obravnava. Kot televizijci posneli televizijsko dramo po Kočičevi satiri Sodna obravnava. Kot v številnih drugih delih se je tudi v tem pisateljev žolčno lotil avstro-ogrske oblasti, bil je boj za človečnost, ki sta jo tlačila tiranija in mračna birokracija.

21.15 V OSPREDDU
Oddaja bo predstavila Antuna Augustinciča, enega najvidnejših jugoslovanskih mojstrov kiparstva.

21.40 TV DNEVNIK
21.50 ŠPORTNI PREGLED
22.35 POROČILA

15.30 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Celovečerni film.

Karlo Bulić, Vuka Djundjerović, Radmila Plešić in Goran Pleša.

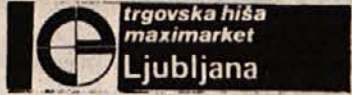
21.10 KULTURNE DIAGONALE
21.50 TV DNEVNIK
22.05 ROCK KONCERT V ESSNU, 1. del V oddaji, ki so jo televizijci posneli v dveh delih, bomo slišali po nekaj skladb Petra Gabriela, skupine Paul Butterfield blues band ter kitarista Alvisa Leeja in skupino Ten years later.

2

17.10 TV dnevnik in madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Vrabec Letko - 18.00 Pravljica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.30 Aktualna oddaja - 21.00 24 ur - 21.10 Celovečerni film



TOREK, 19. IX.



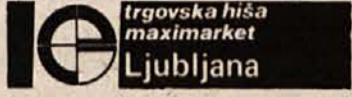
8.45 TV V ŠOLI: Naš kraj, Ali ste vedeli?, Fizika, Nina in Ivo, Dnevnik 10
10.00 TV V ŠOLI: Prirodoslovje, Risanka, Glasbeni pouk
14.45 TV V ŠOLI, ponovitev
17.20 POROČILA

17.25 GLASBENI PEJAŠI SRBIJE: ALEKSANDROVAČKA ŽUPA

17.55 OBZORNIK
18.05 PISANI SVET

18.45 TRIMSKA TELEVIJLA in SMUČARSKA GIMNASTIKA
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 MI MED SEBOJ: MLADINA PRED KONGRESOM Pred kongre-

SREDA, 20. IX.



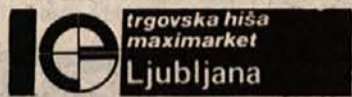
9.00 TV V ŠOLI: Čedo Prica, Prvi lovci, Slovinka
10.00 TV V ŠOLI: Kocka, kocka, Risanka, Film
16.45 ŠAHOVSKI KOMENTAR
17.15 POROČILA

17.30 DEKLICA DELFINA IN LISICA ZVITOREPKA
17.35 POSKOČNA DOMIŠLIJA

Tretja oddaja nanizanke za mladino ima naslov Sladokusčeve oči in bo govorila o kruhu, hrani, ki je skupna vsem ljudem na svetu.

18.00 OBZORNIK
18.10 HRIBOVCI V DOLINI 32 let je minilo od mrzlih zimskih dni, odkar so se številne družine iz Bosanske krajine preselile v ravninske predele Banata in Bačke. V novih krajih so si zgradile velike hiše, imajo

ČETRTEK, 21. IX.



8.55 TV V ŠOLI: Matematika, Miroslav Križar: V agoniji, Zemlja in ljudje
10. TV V ŠOLI: Francoščina
10.30 TV V ŠOLI: Umetnost, Risanka, Kemija

14.55 TV V ŠOLI, ponovitev
17.20 P. Golia: JURČEK
17.55 OBZORNIK
18.10 PROFESOR BALTAZAR
18.20 PLANINE SVETA
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 V ŽIVU: TRETJA DIMEN-

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 15. IX.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 11.03 Znano in priljubljeno. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (mag. Milan Rovani: Predpisi o pridelovanju sadilnega materiala). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 Naš gost. 18.05 Z opernih odrov. 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Krežeta. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačin. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 16. IX.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 11.03 Lucijan M. Škerjanc: Kvintet za pihala. 11.20 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 11.40 Mi poje. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Jože Spanring: Spremembe v sortimentu pšenice v zadnjih letih). 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 Od arije do arije. 15.30 Vedre melodije. 15.45 S knjižnega trga. 17.00 Kulturni magazin. 18.05 Poletni divertimento. 19.45 Minute z ansambлом Atja Sosa. 20.00 Koncert iz naših krajev. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

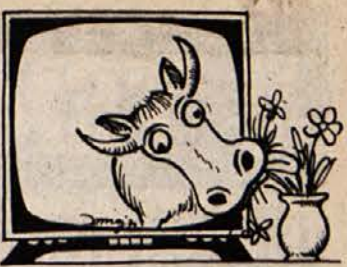
NEDELJA, 17. IX.

7.15 Zdravo, tovariši vojaki! 8.07 Radijska igra za otroke (Mirjana Bruić: Deklica in metulj). 8.42 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomni, tovariši? 10.05 Nedeljska panorama lahke glasbe. 10.30 Humorska tega tedna (R. Domanović: Gla-

som ZSMS, ki bo od 12. do 14. oktobra v Novi Gorici, so ljubljanski televizijci v sodelovanju RK ZSMS posneli oddajo o mladih in delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Beseda bo tekla o perečih vprašanjih mladine, o usposabljanju in zaposlovanju, o izobraževanju in



možnostih napredovanja, o družbenopolitičnem usposabljanju, stipendiranju in interesnih dejavnostih mladine. Oddaja bo skušala prikazati, koliko in kako se mladi vključujejo v vsakdanji delovni utrip življenja.
20.55 A. Tolstoj: TRNOVA POT
22.15 TV DNEVNIK



22.30 GLASBA, TAKŠNA IN DRUGAČNA
23.20 POROČILA

2

17.10 TV dnevnik in madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Pionirski TV studio - 18.15 Nove knjige - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Aktualna oddaja: Signali - 20.50 Akcije - 21.00 24 ur - 21.35 Znanost - 22.20 Mupett show - 22.50 Kronika Bitefa

dovolj rodovitne zemlje, dobre sosedje, toda že dolga desetletja težko prenašajo domotožje po starem kraju. Na ravnini brez najmanjšega hribočca, na katerem bi se lahko opočilo oko, kljub slabemu zraku in vodi ohranjajo stare običaje, edino vez z bivšimi domovi v hribih.

18.45 S. Mokranjac: RUKOVETI
V petem delu televizijske priredbe Mokranjčevih Rukovetov bomo slišali 10., 11. in 15. rukovet, skladbe, ki veljajo za najbolj dognana skladateljeva dela.

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: DNEVNIK JEZNE GOSPODINJE

Po literarni predlogi Sue Kauffman je film z gornjim naslovom pred osmimi leti posnel ameriški režiser Frank Perry, ki nam je ostal v spominu po odličnem filmu David in Liza. V ospredju dogajanja filma, ki ga bomo ogledali drevo, je odvjetniška žena. Ta živi ob možu, ki se trudi, da bi dosegel vidnejši družbeni uspeh, a doživlja le neuspehe. Za-

ZIJA NEKEGA REKORDA (vmes POROČILA)

V neposrednem prenosu se bodo pred televizijskimi kamerami poznavalci pogovarjali o razlogih za množična turistična potovanja. Prav le-



to je to „preseljevanje narodov“ v tako velikem razmahu, kot že dolgo ne. Oddaja naj bi postregla z odgovorom, odkod tolikšno zanimanje turistov za našo državo, ki svoj zunanjepolitični ugled, stabilnost in varnost sočasno s pripravljeno turistizma, da pritegne k naravnim lepotam, možnostim za prijeten odih in gostoljubju še več tujih in domačin turistov. Oddajo bo vodil Jože Volfand.

17.10 TV dnevnik in madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica za natančno tehtanje - 18.15 Znanost - 18.45 Vabilo na potovanje (kviz) - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabavno-glasbena oddaja - 21.15 24 ur - 21.50 Ženski spol, moški spol

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Ne-navadni pogovori. 9.25 Zapoimo pesem. 9.40 Aktualni problemi marksizma. 11.03 Po Talijanskih poteh. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Majda Šef: O kontroli mlečnosti in mlečne vztrajnosti). 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene kulture. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Spomini in pisma (K. Stajner: 7000 dni v Sibiriji). 18.05 Mladi mladim. 18.30 Slovenska in svetovna zborovska glasba. 19.45 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 20.00 Naš orkester v minul. sezoni. 21.30 Solistična in ansambelska glasba. 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturno (J. H. Roessler: Potovanje z avtobusom). 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 18. IX.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Ringaraja. 9.20 Pesmica za mlade risarje in pozdravi. 9.40 Vedre melodije. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Tatjana Brumat: presajanje iglavcev). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Naš radio. 18.05 Izročila tisočletij. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Bumika. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno (D. Jensterle: Pesmi). 23.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 19. IX.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (M. Špes: Celjska kotlina). 9.30 Iz glasbenih šol. 11.03 Promenačni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Ivan Veber: Resonanci les iz gorejskih gozdov). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.30 Mozaik zvočkov. 18.05 Poletni sprehod z našimi solisti. 19.45 Minute z ansambлом Slavka Žnidaršiča. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra (Miško Kranjec: Povest o dobrih ljudeh). 21.34 Zvočne kaskade. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturno (D.

Kette: Pesmi). 23.15 Popevke se vrstijo. 0.05-4.30 Nočni program.

SREDA, 20. IX.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Ne-navadni pogovori. 9.25 Zapoimo pesem. 9.40 Aktualni problemi marksizma. 11.03 Po Talijanskih poteh. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Majda Šef: O kontroli mlečnosti in mlečne vztrajnosti). 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene kulture. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Spomini in pisma (K. Stajner: 7000 dni v Sibiriji). 18.05 Mladi mladim. 18.30 Slovenska in svetovna zborovska glasba. 19.45 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 20.00 Naš orkester v minul. sezoni. 21.30 Solistična in ansambelska glasba. 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturno (J. H. Roessler: Potovanje z avtobusom). 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 21. IX.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo (A. Vovko: Solstvo Ilirskih provinc). 9.35 Narodne in ponarodele. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo! 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Jože Ferčec): Kako naj bi prodajali in kupovali plemenске krave in telice). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Pojeta tuja študentska zbor. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Mehurčki. 15.30 Paleta ritmov z ansambli. 18.05 Iz sveta pravljic in fantazije. 19.45 Minute z ansambлом Bjana Adamičiča. 20.00 Četrtek večer domačin pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer (J. Lafargue-K. Muck: Hamlet). 21.40 Lepe melodije. 22.20 Iz opusa Francka Martina. 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah. 23.30 Zdravo Colić, naš nocojsnji gost. 0.05-4.30 Nočni program.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 14. septembra – Zdenko Petek, 15. septembra – Bine Sobota, 16. septembra – Ljudmila Nedelja, 17. septembra – Hilda Ponedeljek, 18. septembra – Irena Torek, 19. septembra – Vilma Sreda, 20. septembra – Branko Četrtek, 21. septembra – Matej

LUNINE MENE
16. septembra ob 20. in 01 min.: ščip



BREŽICE: 15. in 16. 9. angleški barvni film Bil je vojni čas. 17. in 18. 9. angleški barvni film Simbado

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM dekle, ki bi rada nadaljevala šolanje, tečaj, se izučila, zaposlila, in ji pomagam. Resne ponudbe na naslov: Kaplan, Galjevcva 14, Ljubljana.
FRIZERSKO vajenko sprejem. Hodnik, Kostanjevica na Krki.

STANOVANJA

FARMACEVTKA išče ogrevano sobo z možnostjo kuhanja. Naslov v upravi lista (3216/78).

Motorna vozila

UGODNO prodam dobro ohranjena spicka (letnik 1972), registrirana od novembra 1978. Danijel Žučak, Košialova 42, Novo mesto, telefon 21-539.
PRODAJ škode 1000 MB, letnik 1966, dobro ohranjeno, registrirano, in škodo 1000 MB, letnik 1967, po delih. Jože Urbanč, Jelše 24, Leskovec pri Krškem.
PRODAJ 126 P (delno na kredit), letnik 1977. Brumat, Vel. Bučna vas 39.
PRODAJ fiat 750, poceni. Milan Vlašič, Gotna vas 51/C, Novo mesto.
PRODAJ osebni avtomobil AMI 8 in zastavo 750 po ugodni ceni. Slak, Šmihel 11, Novo mesto.
UGODNO prodam VW 1200, letnik 1966, tudi na kredit. Ban, Brusnice 71. Ogled možen popoldne.
PRODAJ obnovljen motor NSU 1200. Modic, Ravgovska 16, Novo mesto, telefon 23-948.
Z 750, 1 75, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Informacije: Gostilna Klavž, Kostanjevica.
R 16 TL L 68, v dobrem stanju in R 4, L 71, potreben popravlila, prodam. Silvo Miklavž, Velike Vodice 4, Kostanjevica, tel. 69-715 od 6. do 14. ure.
DELE ZA SPACKA, letnik 75, prodam. Jože Zugelj, Dragomilja vas 12, 68331 Suhor.
PRODAJ po ugodni ceni menjalnik za fiat 850, skoraj nov. Anton Blatnik, Polom 10, 68362 Hinje.
PRODAJ VW 1200, letnik 74. V račun vzamem tudi zastavo 750. Naslov: Anton Cesar, Prečna 41, Novo mesto.
PRODAJ traktor Ferguson (58 KM) s kabino in kompresorjem, letnik 71, 1600 ur. Avgust Gabrič, Senovo 179.
PRODAJ Z 750/75. Ogled v petek popoldne ali soboto in nedeljo. Mesarko, Prešernov trg 5, Novo mesto.
PRODAJ katro, letnik 1971, registrirano, v brezhibnem stanju. Plačilo možen s čekom. Naslov v upravi lista (3221/78).
AUSTIN 1300, brezhiben, prodam. Gostilna Urbanč, Krško.
PRODAJ dobro ohranjen avto Fiat 850, letnik 1969, registriran do septembra 79. Ferbežar, Padersičeva 31, Novo mesto.
UGODNO prodam dobro ohranjen fiat 850. Dam tudi na ček. Naslov v upravi lista (3208/78).
PRODAJ kombi 750 T v vozem stanju, leto izdelave 1972. Naslov v upravi lista (3246/78).
UGODNO prodam tri leta stara spicka v brezhibnem stanju. Informacije na telefon 22-267 ali Bršljin 44, Novo mesto.
PRODAJ motor NSU Pretis-prima in peč na olje. Vinko Kranjčević, Leskovec pri Krškem 17.
PRODAJ zastavo 750 de luxe, letnik 1973, registrirano in ohranjeno. Jože Učman, Črmošnjice 48, Stopiče. Ogled v dopoldanskem času.

vo zlato potovanje. 19. in 20. 9. ameriški barvni film Noč, ko je nastal striptiz.
CRNOMELJ: 14. 9. ameriški barvni film Lovci na dobo. 17. 9. francoski barvni film Sam proti vsem. 19. 9. francoski barvni film Razjezil se bom. 21. 9. ameriški barvni film šerif iz države Tennessee.
KRŠKO: 16. in 17. 9. italijanski film Heroji. 20. 9. nemški film Kid in kompanija. 21. 9. ameriški film Pregon.
MOKRONOG: 16. 9. film Ne nagibaj se ven.
NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 15. do 17. 9. ameriški barvni film Fantje iz 3. čete. 18. 9. gledališče (Trst). Od 19. do 21. 9. švedski barvni film Obraz v obraz.
RIBNICA: 16. in 17. 9. hongkonški barvni film Poslednja igra smrti. SEVNICA: 16. in 17. 9. film Kockarji 2. vrste. 16. in 17. 9. film Charlie v zastavljalnici. 20. 9. film Thomas.
TREBNJE: 16. in 17. 9. kriminalni film Kaliber za specialista.

dobro ohranjeno, 2 polkavča in dva polfotolet. Pero Mandič, Ravgovska 8, Novo mesto.
PRODAM brejo telico. Hrovatič, Skranče 11, Novo mesto.
PRODAM trajno žarečo peč Kueppersbusch in jedilni servis za 6 oseb. Zoran, Trdinova 5 c, Novo mesto.
PO ZELO UGODNI ceni prodam odlično ohranjeno spalnico. Ogled ob sobotah in nedeljah. Vinko Vrabec, Martinja vas 19, Mokronog.
ZARADI selitve prodam skoraj novo sedežno garnituro v zeleni barvi. Jože Smrekar, Grad Struga, Otočec, (tel. 85-166).
PRODAM silos kombanji Goettingen in samonakladač. Telefon 61-752.
PRODAM brejo telico. Stane Jarc, Hrastje 3, Mirna peč.
PRODAM večjo trajnožarečo peč. Gostiša, Defranceskijeva 2, Novo mesto.
TERMOAKUMULACIJSKO PEČ (2 KW) AEG prodam. Naslov v upravi lista.

POSEST

PRODAM majhno hišo pet minut od tovarne IMV. Lobetova 31, Novo mesto.
GRADBENO PARCELO v okolici Novega mesta, zazidljivo, do 10 arov, po možnosti na robu ali v bližini gozda, kupim. Pismene ponudbe pošiljate na upravo lista pod šifro „SONČNA LEGA“.
TAKOJ vseljivo hišo z vrtom in kompletno stanovanjsko opremo prodam v Metliki. Informacije vsak dan na naslovu: Breg revolucije 25, Metlika.
POCENI prodam leseno hišo (7 x 8 m), primerno za premostitev. Anton Bošnjak, Radoviči 5, Metlika.
PRODAM parcelo za vinograd v Tolstem vrhu pri Brusnicah in zidnico. Amalija Zoran, Paha 1, Otočec.
PRODAM gradbeno parcelo na Senovem pri Krškem. Cena po dogovoru. Martin Teraz, Blanca 7.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! – Če ste v zadregi, kakšen prstan bi podarili svoji ljubljini, obiščite zlatarja Otmarija Zidariča v Gosposki 5 v Ljubljani (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!
LJUBITELJEM živali brezplačno oddam lepo siamsko mucko. Naslov v upravi lista (3259/78).

KUPIM

KUPIM ali vzamem v najem delovni prostor ali zemljišče za mizarsko obrt (od 60 do 100 m²) v okolici Kočevja. Ponudbe na tel. (061) 86-490 med 7. in 9. in 11. in 14. ured.

OBVESTILA

SERVIS CTC oljnih gorilcev, gospodinjstskih aparatov in hladilnih naprav ANTON VRŠČAJ, Koločevska 56, Črnomelj, telefon 76-073, obveščala cenjene stranke, da opravljamo servise na oljnih gorilcih in jih tudi montiramo.

CESTNICE

DRAGEMU sinu in bratu BRANKU SKOFU iz Črmošnjic iskrene čestitke ob njegovem rojstnem dnevu! Mami, ati in sestri Jožica.

PREKLIC

MARIJA ŠVIGELJ, roj. Pirč, Ljubljanska 14, Novo mesto, opozarjam vsakogar, ki bi razpolgal z mojim zemljiščem-vrtom na Drganjih selih brez moje vednosti in privolitve, da ga bom sodno preganjala.
PREPOVEDUJEM vsako vojnjo po njeni parc. št. 60 (Kreševica). Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. Anton Bošnjak, Radoviči 5, Metlika.
BOŽO ŠINKOVEC, Savska 25, Sevnica, preključujem žaljive besede, ki sem jih izrekel Jožetu Plazarju.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 2. do 9. septembra so v brežiški porodnišnici rodile: Olga Barbič iz Bregov, deklico, Zdenka Sutar iz Donjega Kraja – deklico, Jovanka Posavec iz Mihanovič dol – Tomislava, Nada Kuhar iz Samobora – Tijano, Ljudmila Germček iz Kostanjka – Darjo, Tatjana Zupanc

ZAHVALA

Kakor je tiho živila, tako nas je v 82. letu starosti tudi tiho za vedno zapustila naša draga mama

FRANČIŠKA VENE

roj. Kotar iz Mirne peči

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom, sorodnikom, prijateljem, znanecem, sodelavcem in sindikatu Krke-tehnoservis za podarjeno cvetje, vence in izrečeno sožalje. Hvala župniku za opravljeni obred ter pevcem za zapeto žalostinko ob odprtem grobu.
Žalujoci: Jože z ženo Marijo, vnuki Jože, Marjan, Damjan in družina Plantan

ZAHVALA

Po huđi bolezn nas je v 63. letu za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in teta

MARIJA HROVAT

roj. Vidmar iz Dobindola št. 23

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter našo pokojno mamo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu in strežnemu osebju novomeške interne bolnice ter kaplanu za opravljeni obred. Prav lepa hvala tovarni zdravil Krka in SGP Pionir za podarjene vence.
Žalujoci: hči Olga, sinova Franc in Vinko z družinami, sestra Karolina z možem in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Potr ob boleči izgubi dobre in skrbne žene

MARIJE LUNDER

iz Šentjermeja št. 4

ki smo jo pospremili k zadnjemu počitku 10. avgusta 1978 iz Šentjermeja na pokopališče v Brezovici pri Ljubljani, se iskreno zahvaljujem vsem darovalcem cvetja in vencem: Elektru Novo mesto, kolektivu Elektro-nadzorništvo Šentjernej in vsem, ki ste jo spremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Brezovici pri Ljubljani. Hvala društvu upokojevcenj Šentjernej za spremstvo s praporom ter govorniku tov. Francu Verbiču, kaplanu iz Šentjermeja za poslovljeni obred v Šentjerneju in župniku iz Notranjih gorci Tonetu Trpinu za lep pogrebni obred in poslovljeni govor.
Se enkrat prisrčna hvala vsem za spremstvo na njeni zadnji poti!
Neutolazljivi mož Janez in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in strica

KARLA LAMPETA

iz Regerc vasi št. 30

se topla zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znanecem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in nam izrazili sožalje. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju, ZTP Novo mesto, Štekarstvu Doljak-Peček, Iskri Bršljin, Kmetijski zadruzi Krka-Novomesto, pevcem, godbi na pihala ter duhovnikom za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!
Žalujoci: njegovi

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinec.
IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 198 dinarjev, polletna naročnina 99 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 400 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustreznega drugega valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.
UGLAŠI: 1 cm višine v enem stolpcu 125 din, 1 cm na določeni strani 155 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. – Vsak mali oglas do 10 besed 45 din, vsaka nadaljnja beseda 4 din. – Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 9 od 15. 10. 1977. – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611. Nenaročeni rokopišev in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in pelrom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.



ZAHVALA

Po nenadni bolezni nas je zapustila v 85. letu starosti naša ljuba mama, stara mama, babica in teta

MARIJA MOŽE

iz Srebnič

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijateljem za vsestransko pomoč, izrečeno sožalje in poklonjeno cvetje. Posebno zahvalo izrekamo delovnim kolektivom Novoles, IMV in Industriji obutve za darovane vence, kakor tudi vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Zahvala duhovnikom za opravljeni obred in nagovor.

Žalujoči: sinovi Štefan, Jože, Alojz in hčerke Stanka, Marija, Martina z družinami ter drugo sorodstvo



ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

FRANČIŠKE RADOVAN

roj. ZADNIK
z Dol. Kamenc 22

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so darovali cvetje in vence ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala Cestnemu podjetju, IMV in Novoteksu za podarjene vence, dr. Vodniku za lajšanje bolečin in duhovščini za opravljeni obred.

Žalujoči: hčerke Mari, Fani in Marjeta ter sin Jože z družinami



ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, brata, starega očeta, strica, tasta in svaka

JANEZA BUTALA

iz Butoraja 3

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in znancem, ter vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje. Hvala kolektivu Belta Črnomelj in Avta Kočevje za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Hvala govorniku pred domačo hišo in govorniku pri odprtem grobu, kaplanu za opravljeni obred in vsem, ki ste ga pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči: vsi njegovi!



ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, sestra, stara mama, babica in prababica

TEREZIJA KUMER

roj. MUHIČ
z Golobinjka pri Mirni peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, posebno pa sosedama Ani Kovačič in Ani Novak ter župniku za opravljeni obred. Zahvaljujemo se tudi podjetju Varnost Novo mesto, SGP Pionir, Kovinoplastiki Lož ter pljučnemu oddelku splošne bolnišnice Novo mesto, ki so ji lajšali bolečine. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste pokojni darovali cvetje in jo spremili do zadnjega počivališča.

Žalujoči: sinovi Stanko z ženo Zalko, Jože, Janez in France z družinami, hčerka Štefka z družino, sestri Milka in Pepca ter brat Lojze z družinami



ZAHVALA

V 22. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi sin in brat

STONE PELKO

iz Šmarjeških Toplic 12

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih in nam izrekli sožalje. Hvala vsem, ki ste pokojnemu darovali cvetje in vence ter ga pospremili na njegovi zadnji poti do mnogo preranega groba. Iskrena hvala traktoristom ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: oče Anton, mati Terezija, brata Franci in Jože, sestra Marinka in drugo sorodstvo



ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega očeta

ALOJZA MAVSARJA

iz Velikega Slatnika 11

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Starcu z internega oddelka in ostalem osebju splošne bolnice Novo mesto ter g. Krizologu za opravljeni obred. Hvala splošni bolnici N. mesto, IMV in podjetju Belt Črnomelj.

Žalujoči: žena Pepca, sinova Lojze in Janez, hčerki Joži in Slavka z družinami ter drugo sorodstvo.



ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 79. letu starosti za vedno zapustil ljubi mož, oče, brat, ded in praded

JANEZ PAJNIČ

iz Bukovice pri Ribnici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili toliko vencev in cvetja ter nam izrazili ustno ali pisмено sožalje. Posebna iskrena zahvala osebju zdravstvenega doma v Ribnici za lajšanje bolečin v zadnjih dneh, lovski družini Ribnica za izkazano pozornost in tov. Mirku Fegjcu za poslovitne besede ob odprtem grobu ter dekanu za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, sin Branko, hčerki Marica in Anica v imenu vsega sorodstva.



V SPOMIN

11. septembra 1978 sta minili žalostni dve leti, odkar nas je mnogo prezgodaj, v 29. letu starosti zapustil naš dobri, ljubljeni mož, ati, sin, brat in stric

JOŽE KUMP

iz Obrha pri Dragatušu

Kako hitro beži čas, toda naša srca so vedno bolj žalostna. Naš dom je pust in prazen, odkar te ni več med nami. Nikoli te ne bomo pozabili, vsak dan v mislih in besedah živiš med nami. Vedno, kadar stopimo k tvojemu mnogo preranemu grobu, nam solze zalijejo oči, še vedno se ne moremo sprizajzniti z usodo, ki nas je tako kruto prizadela in z mislijo, da se ne boš nikoli več vrnil med nas. Tvoja mnogo prerana smrt nam je zapustila bolečo rano, ki se ne bo nikoli zacelila.

Nikoli utolaženi: vsi tvoji!



V SPOMIN

16. septembra mineva prežalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubi mož, očka, brat, stric in zet

ANTON BUKOVEC

iz Kota pri Semiču

Naš dom je pust in prazen in v naših srcih leži črna senca, odkar si tako nenadoma in brez slovesa odšel na pot, od koder ni vrnitve. Zaman Te čakamo, da se boš spet vrnil med nas, kakor si se vedno vračal. Čas hitro beži, a ne izbriše žalosti. Dnevi so svetlejši od noči, a za nas jih ni, ker vemo, da tvoje telo v zemlji trohni. Misel in spomin nate ostaneta v naših srcih nepozabna. Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

V tihi žalosti: žena Marija, sin Dušan, hčerka Nada, sestri Malka in Anica z družinami in drugo sorodstvo



ZAHVALA

Po težki bolezni nas je zapustil dragi mož in ata

IZIDOR — DARKO KOČEVAR

borec XIV. divizije
Hrast 22

Iskreno se zahvaljujemo zdravniku ZD Metlika, ki so mu lajšali bolečine in ga prijazno obiskovali na domu. Toplo se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali cvetje in pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi sorodnikom, vaščanom in prijateljem za kakršnokoli pomoč, organizaciji ZZB NOV Hrast za spremstvo s praporom in venci, DU Metlika za spremstvo s praporom, sosedu Janku Popoviču za tople poslovitne besede pred domačo hišo, prav tako lepa hvala tov. Jožetu Zlogarju za izbrane besede ob odprtem grobu, godbi iz Metlike za žalostinke in župniku za lepo opravljeni obred. Najiskrenejše pa se zahvaljujemo tov. Mariji Zupančič in Starihovi za nesebično pomoč, kolektivu DVZ Ponikve za spremstvo in cvetje, TOZD Mercator Metlika za venci in spremstvo, zlasti pa sodelavkam za pozornost in razumevanje. Vsem, prav vsem še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoči: žena Ana, hčerki Marija in Jožica, sorodniki in prijatelji

Hrast, dne 10. septembra 1978



ZAHVALA

Za vedno nas je zapustila ljuba žena, mama, babica in prababica

URŠULA POVŠE

iz Dolenjskih Toplic 18

Pogreb bo danes, v četrtek, 14. septembra 1978, ob 16. uri na pokopališču v Dolenjskih Toplicah.

Žalujoči: Mož Vincenc, hčerka Anica, sinovi Vinko, Drago, Viktor z družinami in Mirko



V SPOMIN

17. septembra 1978 bo minilo 13 let, odkar nas je za vedno zapustil naš dobri mož in oče

ANTON PROGAR

iz Mirne peči

Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Vsi njegovi!

BELOK RANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA "BETI" METLIKA

Komisija za kadre in medsebojna razmerja TOZD Barvarna objavlja proste delovne naloge

IZMENOVDJA MOKRE APRETURE.

Pogoj: Srednja strokovna izobrazba tekstilno-kemijske smeri s 3-letno prakso.

Razpis je odprt 15 dni. Delo se združuje za nedoločen čas.

ZAVOD ZA POŽARNO VARNOST Novo mesto

objavlja prosta dela in naloge

KNJIGOVODJE.

Pogoji: Končana srednja šola

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazilom o izpolnjevanju pogoja v 15 dneh po objavi. Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati s prakso. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka.

Kulturnejše in bolj higijensko čiščenje ter prevoz uplenjene divjadi

Lovska družina „Mala gora“ Kočevje je 8. septembra svečano odprla shrambo za divjačino s hladilnimi napravami. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki vseh lovskih družin z območja Lovske zveze Kočevje, predstavniki „Perutnine“ Ptuj in Lovske zveze Kočevje.

Shramba na pobočju brega v Željnih pri Kočevju in bo namenjena za shranjevanje in odpremljanje vse parkljaste divjačine z območja Lovske zveze Kočevje. Uredili so jo zato, da bo čiščenje in odpremljanje divjačine kulturnejše in bolj higijensko. Pred je namreč čistil in odpremljal divjačino vsak posamezni lovec, zato se je dogajalo, da čiščenje ni bilo strokovno opravljeno, čišča pa je bila včasih odpremljena z zamudo in se je kvarila.

Na otvoritvi je spregovoril starešina LD Mala gora, narodni heroj Jože Böldan-Silni. Shrambo je odprl predsednik „Perutnine“ Ptuj, Ta OZD bo namreč odkupila vso divjačino in jo nato predelovala, prodajala oz. izvažala.

Shramba je vklesana v živo skalo. Njene mere znašajo 7x3x3 m in je 15 m pod zemljo. Člani LD Mala gora so za njeno ureditev opravili okoli 750 prostovoljnih delovnih ur. Največ prostovoljnih ur je opravil lovec Bojan Jerman. Strokovna dela je opravil Stane Bačnik. Vse delo so opravili v dveh mesecih. Oskrbnik shrambe je Nace Mišič iz Zeljn.

JOŽE PRIMC



Če dobi glasbenik maratonske plavalce

Martin Strel iz Mokronoga je po nastopu na Hvaru dobil trenerja

Martin Strel, študent glasbeni Mokronoga, je 3. septembra tretjem plavalnem maratonu na Hvaru med osemnajstimi tekmovalci iz Jugoslavije, Italije, Češke slovaške in Madžarske dosegel mesto. Daljavo 18 km — Starega grada do rta Kabela nazaj — je preplaval v petih urah štirih minutah in tridesetih sekundah in za zmagovalcem Rutom Petričem zaostal natanko za eno uro, osem minut in petnajst sekund. V primerjavi najboljšimi se Strel resda ni bolje odrezal, če pa upoštevamo da se je prvič preizkusil v maratonu in vadil brez strokovnega nadzorstva, je dosegel več, kot lahko sam pričakoval.

„To je bila tekma vzdržljivosti“, pravi Martin, „vsaj zase, sem bil na maratonu novinec, lahko to rečem. Na srečo je bilo morje mirno, brez velikih valov da se je dalo plavati, sicer vem, kako bi se ta tek končala zame in še za marsikoga. Po tega sem imel nekaj treme: pr zato, ker v morju tako dolge proge še nisem plaval, drugič ker sem na treningih v mirnem bazenu pa v Krki in Kolmeril svoje sposobnosti vzdržljivost za največ štiriurnim plavanjem. Res pa je, da sem pripravil tudi za hujše pogode saj sem na treningih vadil v vsakem vremenu in vsaki temperaturi vode, poleg tega pa je jeval telesno pripravljeno za jami na suhem.“

Strel je na hvarskem maratonu plaval za ljubljanski plavalni klub Ilirija. Kaže, da so v klubu z njim zadovoljni, saj mu precej dodelijo trenerja. Vedno bo njegova prva pozornost veljala maratonu. „Rad dosegel kaj več, se uveljaviti, segel vsaj jugoslovansko plavalno membrno uspehe. Upam, da niso računali brez krčmarov Vzdržljivost in navsezadnje uspeh sta me opogumila, tu so tudi boljše možnosti za uspeh, strokovna pomoč in še marsikaj, česar do zdaj nisem imel.“

Martin zaupa vase in nobenega razloga ni, da mu ne bi znel.

L. ZORA



Človek je le človek

„Nočne“ in „dnevne“ v življenju železniškega zaporničarja Ernesta Medveška iz Brezovega št. 1 se vrstijo v utečenem redu. Železnica je posebej red, podobna je vojski. „Z leti pride red človeku v meso in kri,“ je pripomnil. To mu lahko vsekakor verjamemo, saj se bliža že šestim križem. Z utečenimi kretnjami poganja ročice obeh parov zapornic med Sevnico in Brezovim. To je daleč naokoli edina čuvajnica, ki ima na skrbi dva prehoda.

Drugi železničarji na sevnici postaji vedo seveda pridi, da je Ernest storil nad vse hvalevredno dejanje. Če bi namreč ta vlak z že iztirjenim kolesom udaril na kretnico na bližnji blanski postaji, bi lahko doživeli nekaj podobnega kot je bila tragedija 30. avgusta 1974 pri Zagrebu.

Preden je prevzel skrb za to čuvajnico, je bil tudi progovni obhodnik. „Pomnim zime, ko je bilo med tračnicami 15 cm in še več presledka. Kar je res, je res. Po isti proggi so koracili pred menoj progovni nadzorniki, pa niso ugledali počene tračnice,“ se spominja. Vsekar je nekaj na tem, da mora človek znati opazovati. V povojnih letih so dajali obhodniku, ki je opazil tako razpoko, tudi po dva do tri jurje nagrade. „Tudi petnajst sem jih že dobil,“ pravi. Danes so te nagrade ukinili. „Zagotavljam, da je material boljše, lomi se, kot trdijo, izključeni,“ pripoveduje Medvešek. In vseeno je počilo jeklo na komaj dve leti starem španskem spalniku, ki je le nekaj dni pred tem dogodkom prestal natančen tehnični pregled v Mariboru.

Minulo soboto ob pol šestih zjutraj, poldrugo uro pred iztekom „nočne“, je našel v knjigi že skoraj 80 vlakov. Bližala se je polovica „dnevne“ predzadnjega avgusta. Mim o je z okrog sto kilometri na uro z dvema mogočnima strojema švignil Basel—Beograd ekspres. „Pri tretjem spalniku se je ob enem kolesu precej iskrilo in tudi to kolo. Preden bi utegnil kaj dosti pomisljati, sem planil v utico k telefonu in zakričal zaporničarju vzdolž proge, naj ekspres ustavi. Takrat je bil par koles mogočnega štiriosnika že s tira, z veliko razpoko.“ To pripoveduje skušeno in že malce naučeno, zakaj zadnje dni prihajajo v to malo čuvajnico ali domačijo čez cesto, kjer stanuje, časnikarji. Menda sploh ne bi smeli dajati informacij. Ernest pove pač kar je bilo. Pravi, da še niso zapisali njegove običajne uvodne opombe, da je storil samo svojo dolžnost, ko je preprečil veliko železniško nesrečo.

ALFRED ŽELEZNIK

„DOLENJSKI POKAL“ V PTUJU

V soboto in nedeljo je bilo v Grobljah pri Sentjerneju tekovanje modelarjev slovenskih aeroklubov za „Dolenjski pokal“. Tekmovanja so se kot gostje udeležili tudi modelarji iz Bihača, s katerimi ima Dolenjski letalski center tradicionalno dobre stike. Med skoraj stotimi modelarji so se v dvodnevnih bojih najbolje odrezali predstavniki Ptuja in tako v ekipnem plasmanu že tretjič osvojili „Dolenjski pokal“. S tretjo zmago so ga dobili v trajno last.

Rezultati – pionirji, kategorija 1: 1. Krajšek (Mirna) 270, 2. M. Šustar 235, 3. Jurec (oba N. mesto) 219; ekipno: 1. Mirna I. 664, 2. Novo mesto I. 618, 3. Mirna II; člani f-1-b: 1. Peček 1.164, 2. Hostnik (oba Ptuj) 1.160, 3. Lesjak (Emo Celje) 1.055; ekipno: 1. Ptuj 3.234, 2. Emo-Celje 2.738, 3. Novo mesto I. 2.518; člani f-1-c: 1. Žnidaršič (Lj) 1.930, 2. Velušek 1.190, 3. Zuran (oba Ptuj) 1.162; ekipno: 1. Ptuj 3.273, 2. Novo mesto 2.225, 3. Ljubljana 2.079; člani f-1-a: 1. Leskovšek (Emo—Celje) 2.260, 2. Videmšek (Ptuj) 1.260, 3. Žuljič (N. mesto) 1.260; ekipno: 1. Ljubljana 3.705, 2. Novo mesto I. 3.693, 2. Emo—Celje 3.599. S. PETRIC

KRČANI SE BODO BORILI

Konec tedna se obeta ljubiteljem spidveja kar troje dirk na stadionu Matije Gubca v Krškem. Dirke se bodo vsakič pričele ob 15. uri. Najprej se bodo v petek pomerili dirkači na slovenskem prvenstvu. V soboto bodo kvalifikacije za vstop v I. ligo. Vrhunec – državno prvenstvo – bo v nedeljo popoldne. Novi trener ekipe AMD Krško Cveto Pregant iz Sevnice pripravlja ekipo pogumnih domačih fantov. Največ možnosti za uspeh od domačih ima Omerzel, kar seveda ne pomeni, da se ne bodo z vsem srcem borili tudi Kozmus, Zibert, Mrič in Pregant.

VLOM V TRI VIKENDE

V noči na 11. september je bilo vlomljeno v tri počitniške hišice v Primostku ob Kolpi. Skoraj zanesljivo je, da so bili v vseh treh posljajih na delu isti storilci ali storilci. Zbrani plen so odpejali. Dolgoprsteži so vdrl skozi okna, od znotraj pa vlamljali tudi vrata. Odnegli so vse po vrsti od nogavic, odev, blazin, pepelnikov, posode, obleke do radia, gramofona, plošč, stenske ure in budilke. Vzeli so celo spominke, ki so jih lastniku te ali one hiše podarili hvaležni pacienti.



SHRAMBA ZA DIVJAD – V Željnih pri Kočevju je lovška družina „Mala gora“ Kočevje uredila shrambo za parkljasto divjad, uplenjeno na Kočevskem. Na fotografiji so shramba in člani LD, ki so opravili za ureditev shrambe največ prostovoljnega dela. (Foto: Primc)

Popoln triumf Črnomaljcev

Najuspešnejši član je uplenil kar 15 kg rib, članica pa 7

Črnomaljci so bili najboljši na letošnjem republiškem prvenstvu v lovu rib s plovcem, ki je bilo minulo nedeljo na Krki pri Otočcu. Zasedli so vsa štiri prva mesta, se pravi ekipno in posamezno pri moških in ženskah.

Tekmovanja se je udeležilo 28 tričlanskih ekip: 24 moških in štiri ženske. Prvič sta se tokrat udeležili

republiškega tekmovalca ekipi iz Kočevja in Slovenske Bistrice.

Rezultati: Moški posamezno: 1. Matija Šneler (Črn.) 15.216 točk, 2. Anton Butala (Črn.) 14.294, 3. Dušan Vučanjk (Brestanica—Krško) 19.986 itd. Moški ekipno: 1. RD Črnomenj, 2. RD Murska Sobota, 3. RD Brestanica—Krško itd.

Zenske posamezno: 1. Dragica Vvjak (Črn.) 7.296, 2. Ivica Nekrep (Sladki vrh) 3.050, 3. Vesna Doljar (Črn.) 2.282 itd. Zenske ekipno: 1. RD Črnomenj, 2. RD „Mura“ Sladki vrh, 3. RD Lendava, 4. RD Brestanica—Krško.

Predstavniki republiške tekmovalne komisije so ob tej priložnosti podelili tudi pohvale, medalje, diplome in priznanja pionirskim, mladinskim, ženske in moški ekipam ter posameznikom, ki so dosegli na letošnjem republiških tekmovaljih v suhih in mokrih disciplinah ter kombinaciji najboljše rezultate.

O organizaciji nedeljskega tekmovalja lahko rečemo le vse najboljšo. Tekmovalci, predstavniki ribiških družin in gledalci pa so imeli nekatere zanimive pripombe in predloge k sedanjemu, komaj uveljavljenemu sistemu tekmovalja. O tem bomo kasneje še pisali.

JOŽE PRIMC

UPLENILI 130 KG RIB – Na republiškem prvenstvu v lovu rib s plovcem, ki je bilo v nedeljo pri Otočcu, je 87 tekmovalcev in tekmovalk uplenilo skupaj okoli 130 kg rib. (Foto: J. Primc)



DOBER RIBIČ – Pri Jelancičevih v Sevnici prehajajo ribiške izkušnje od očeta na sina: v nedeljo je sin Zlato uplenil pod železniškim mostom v Savi lep primerek ščuke. Roparica je merila v dolžino 65 cm, tehtala pa je 3,15 kg. Mladi ribič se je trudil le deset minut, da je plen spravil na suho. Lotil se ga je bil z običajnim priborom. (Foto: Železnik)



SRAMOTA PA TAKA – „Vse prave ohceti prihajajo po poti,“ so prigovarjali boštanjški fantje, ko so se tolažili, ker so jim v soboto za las ušli Medvedovi in Novakovi svatje. „Nevesta bi morala biti užaljena, če ji ne bi šrangali kot drugim dekletom,“ so še pristavili. (Foto: Železnik)

Boštanjčanke so drage

Običajno „šranganje“ prenesli pred občinske dur

Po zadnjem šranganju v Sevnici sodeč (poročila se je Medvedova hči, ki jo je bil izprosil Sevnčan Novak), se bodočim ženinom kaj slabo obeta: vse globe jim bo treba poseči v žep, če bodo hoteli dobiti neveste.

Boštanjški fantje dajo veliko na tradicijo in nobeno dekle jim ne uide brez prispevka. Toda na zadnjem šranganju so imeli kljub dobrih pripravam veliko smolo: nevesta jim je že zgodaj zjutraj ušla k frizerju. Vendar jih to ni preveč zmedlo. Dobre pol ure prej, preden je nevesta dahnila svoj odločni „da“ v Sevnici, so Boštanjčani v naglici postavili kar dva okrašena mlaja pred občino, kar se doslej še ni zgodilo. (Mimogrede: Sevnčani že vrsto let ne premorejo mlaja niti za 1. maj!)

Očitno pa je to zmogostavje premetilo budnost boštanjških fantov, saj so jim svatje po pristih usli za hrbti. Toda vseeno se niso vдали. Naglo so prestavili mlaja pred podboje občinske stavbe.

Novopečena žena po poroki seveda ni bila več vredna toliko, kot so fantje zahtevali zanjjo. Beseda je dala besedo in v jezi je starešina ocenil ženo fantov le na barih 500 dinarjev, in še to brez „gihanja“.

Užaljeni šrangarji so napovedali hude posledice. Zavrnilo so tudi poslani štefan vina in svatov nesli nazaj kar dva. Kakešne bodo napovedane posledice fantovske zamere, bomo šele videli.

A. Z.

Plin argon terjal življenji

Preiskava, ki je v teku, bo pokazala, zakaj sta morala na gradbišču jedrske elektrarne Krško umreti dva delavca – Plin omamil tudi tretjega

Huda nesreča pri delu, ki se je pripetila v petek dopoldne na gradbišču jedrske elektrarne v Krškem, je terjala življenje 27-letnega inšpektorja varjenja inž. Josipa Kržanovića in 22-letnega ključavničarja Ekrema Skopljaka. V zagrebški bolnišnici se v času poročanja bori za življenje 36-letni varilec Vojo Džuranović.

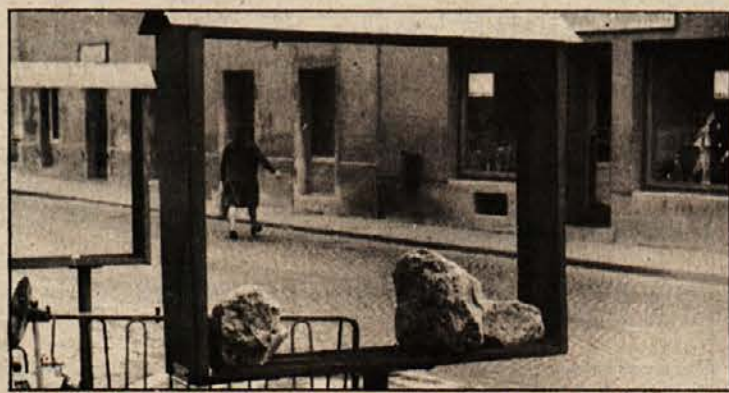
V jedrski elektrarni Krško so od 5. septembra varili cevovod med parnim generatorjem in reaktorsko črpalko. Ob šestih zjutraj so začeli tudi v petek. Ves čas je bilo v cevovodu plin argon, ki preprečuje oksidacijo. Cevovod premera 80 centimetrov in dolžine 4 metrov je bil

zaprt na obeh straneh z lesenima pokrovoma, da plin ne bi uhajal. Okoli 8. ure so varilci končali prvo serijo varov in se odstranili. Takrat je po lestvi splezal na ohišje črpalke Ekrem Skopljak, odkril pokrov in zlezal v notranjost. Čez nekaj minut je hotel za njim tudi inž. Kržanović, ki pa je omahnil že pri vstopu v cev, kar so opazili drugi delavci in začeli reševati. Prvi je zlezal v cevovod varilec Vojo Džuranović; bil je brez opreme, plin je tudi njega takoj omamil. Reševalci so morali pomagati tudi njemu.

NADALJEVANJE NA STAROTRŠKI CESTI

V kratkem bodo nadaljevali dela za posodobitev ceste Dobliče – Stari trg. Najprej bodo asfaltirali del ceste od dobičkega ovinka do Vrhgore, za naprej pa je v načrtu, da bodo nadaljnji del najprej usposobili za avtobusni promet in postopoma asfaltirali.

zom v brežiško bolnišnico, hudo zastrupljena Skopljaka in Džuranovića pa so odpejali na prejšnjem zagrebško bolnišnico. Skopljak je umrl istega dne, Džuranović pa je v kritičnem stanju. Preiskava je v teku.



KAMERA ODKRIVA – Oglasna omarica, kjer ribniška mladina obvešča javnost o svojem delu, nudi te dni tak videz. Namesta prispevkov mladih v sliki in besedi sta tu dva prispevka (mladih ali starih huliganov?), ki sta precej „tehtna“. (Foto: M. Glavonjić)